

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena instytucjonalna)

**na Wydziale Rolnictwa i Biologii
Szkoly Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
dokonanej w dniach 7-9 maja 2014 r.**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej (PKA) w składzie:

przewodniczący: dr hab. inż. Krzysztof Pulikowski (członek PKA),

członkowie:

- prof. dr hab. inż. Franciszek Rudnicki (ekspert PKA),
- dr Krystyna Brzozowska - Przychodzeń (członek PKA),
- prof. Andrzej Pedryc (ekspert ds. międzynarodowych PKA)
- prof. dr hab. Stanisław Kondracki (ekspert ds. jakości PKA),
- mgr Izabela Kwiatkowska-Sujka (ekspert ds. formalno-prawnych PKA),
- mgr Marcin Wojtkowiak (przedstawiciel pracodawców),
- Ludwika Nowak (ekspert PKA, przedstawiciel PSRP),
- mgr Wojciech Cichoń (ekspert PKA, przedstawiciel KRD).

Informacja o wizytacji i jej przebiegu

Ocena instytucjonalna na Wydziale Rolnictwa i Biologii Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonego przez Komisję na rok akademicki 2013/2014. Ocena instytucjonalna na Wydziale została przeprowadzona po raz pierwszy.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Natomiast raport zespołu oceniającego został opracowany na podstawie: przedłożonego przez Uczelnię raportu samooceny, a także przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, wizytacji zaplecza naukowo-dydaktycznego, jak również spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, nauczycielami akademickimi, pracownikami administracyjnymi, pracodawcami, doktorantami oraz studentami.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Strategia określona przez jednostkę

Wydział Rolnictwa i Biologii jest najstarszym wydziałem na Uczelni, jego historia liczy już ponad 100 lat. Przez wiele lat funkcjonował jako Wydział Rolnictwa, obecna nazwa obowiązuje od roku 2004. Wydział kształci studentów na trzech kierunkach studiów: rolnictwo (I i II stopień), biologia (I i II stopień) i nowo otwartym kierunku inżynieria ekologiczna – studia I stopnia. Studia III stopnia są prowadzone w dyscyplinach agronomii oraz biologia.

Wydział kształci ponad 7,1% wszystkich studentów na SGGW; 8,8 doktorantów i aż 13,1% słuchaczy studiów podyplomowych. Powyższe liczby jednoznacznie wskazują, że Władze Wydziału, w odpowiedzi na zmniejszającą się liczbę kandydatów na studia niestacjonarne I i II stopnia, poszukują innych form wykorzystania potencjału dydaktycznego Wydziału.

Wydział posiada uprawnienia do nadawania stopni naukowych: doktora i doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie agronomii oraz doktora w dyscyplinie biologia. W ostatniej ocenie parametrycznej Wydział, jako jedyny wydział o profilu rolniczym w kraju, uzyskał kategorię A.

- 1) Strategia rozwoju jednostki jest zbieżna z misją i strategią uczelni oraz uwzględnia politykę zapewniania wysokiej jakości kształcenia,

Strategia Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, została zawarta w dokumencie pt. „Strategia Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie do 2020 roku”, przyjętym w roku 2013 i zatwierdzonym uchwałą Senatu SGGW w dniu 24 czerwca 2013 (Uchwała nr 76 - 2012/2013 Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 24 czerwca 2013 roku w sprawie uchwalenia „Strategii Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie do roku 2020”).

Według zapisu strategii: **„Misją Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego jest służenie rozwojowi gospodarczemu i intelektualnemu polskiego społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem obszarów wiejskich, gospodarki żywnościowej i szeroko rozumianego środowiska przyrodniczego”.**

Strategia jest podzielona na 5 obszarów (tematów): doskonalenie kształcenia, doskonalenie badań naukowych, współpraca i umiędzynarodowienie, rozwój transferu wiedzy do gospodarki oraz finanse i administracja. Na uwagę zasługuje umieszczenie na pierwszym miejscu zadań dotyczących kształcenia. W ramach tego zadania sformułowano 9 celów strategicznych m. in.: dbałość o jakość przyjmowanych kandydatów, uwzględnianie w programach oczekiwań rynku pracy, kształtowanie środowiska przyjaznego studentowi, poprawę sytuacji absolwentów na rynku pracy. Przyjęta strategia jednoznacznie wskazuje na przykładanie przez Uczelnię dużej wagi do jakości kształcenia i przygotowania absolwenta do wejścia na trudny rynek pracy. W strategii zawarto też wachlarz mierników służących do oceny realizacji strategii.

Wydział opracował Strategię rozwoju na lata 2013-2014 i przyjął na posiedzeniu Rady Wydziału 14 listopada 2013r. Misja Wydziału: **„Misją Wydziału Rolnictwa i Biologii jest prowadzenie kształcenia i badań naukowych, umożliwiających rozwiązywanie współczesnych i przyszłych problemów rolnictwa związanych z bezpieczeństwem gospodarki żywnościowej i rozwojem obszarów wiejskich oraz problemów biologii organizmów i środowiska przyrodniczego. ... W kształceniu studentów za istotne uznajemy udział w zwiększaniu rozwoju intelektualnego i gospodarczego społeczeństwa, ukształtowanie światopoglądu studentów opartego na uczciwości, tolerancji wobec innych ludzi, rzetelności naukowej oraz otwartości na szybkie zmiany jakie niesie współczesny świat.”** ściśle nawiązuje do misji Uczelni.

Strategia Wydziału ma nieco odmienną strukturę od strategii przyjętej Uczelni, opiera się na 5 celach strategicznych, z których głównym, oddziaływującym na pozostałe jest: *Organizacja i zarządzanie Wydziałem*. Ten cel bezpośrednio oddziałuje na kolejne: dydaktyka, badania, współpraca z gospodarką oraz rozwój kadry. Wśród tych celów pewien niedosyt budzi brak celu dotyczącego współpracy międzynarodowej, jest jedyny obszar w którym strategia Wydziału nie nawiązuje do strategii Uczelni. Tematyka dotycząca współpracy międzynarodowej pojawia się w postaci celów szczegółowych, określonych w poszczególnych celach strategicznych.

Cel strategiczny dotyczący dydaktyki został podzielony na siedem celów szczegółowych i każdy z nich w znacznej części dotyczy podnoszenia jakości kształcenia, począwszy od selekcji kandydatów na studia a skończywszy na budowaniu więzi z absolwentami. Podstawowym narzędziem służącym do tego realizacji tych zadań jest wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia (cel szczegółowy: *Rozwinąć i doskonalić system zarządzania jakością*) obejmujący: systematyczne przeglądy programów i efektów kształcenia, kontrolę jakości prac dyplomowych, weryfikację praktyk i staży oraz hospitację zajęć. Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt precyzyjnego, podobnie jak w strategii Uczelni, określenia mierników oceny realizacji strategii. Miernikami oceny celów z zakresu dbałości o jakość kształcenia są np.: liczba laureatów olimpiad przedmiotowych przyjętych na I rok studiów, - sprawność nauczania na I roku studiów, liczba studentów zagranicznych na I, II i III stopniu kształcenia, stopień satysfakcji absolwentów z ukończonych studiów.

Misja strategia Wydziału jest zbieżna ze strategią Uczelni, w nieco mniejszym stopniu kładzie nacisk na rozwój współpracy międzynarodowej, w pełni pozwala na realizację zasadniczych celów pro jakościowych w obszarze dydaktyki.

- 2) jednostka opracowała koncepcję kształcenia obejmującą studia I i II stopnia, studia doktoranckie i podyplomowe, zwane dalej „studiami”, spójną z jej celami strategicznymi,

Wydział prowadzi studia na trzech kierunkach studiów: rolnictwo (I i II stopień), biologia (I i II stopień) oraz inżynieria ekologiczna (I stopień). Dla wszystkich kierunków studiów dokonano modyfikacji planów studiów i opracowano nowe sylabusy uwzględniając w nich efekty kształcenia ujęte w KRK. Koncepcja kształcenia obejmuje również studia III stopnia w dyscyplinach agronomia i biologia. Uwzględniając zmniejszające zainteresowanie studiami niestacjonarnymi i zapotrzebowanie praktyki Wydział opracował koncepcje kształcenia na kilku studiach podyplomowych: *Rolnictwo dla absolwentów nierolniczych studiów wyższych*, *Biologia z higieną człowieka i ochroną środowiska*, *Przyroda*, *Obrót nawozami i środkami ochrony roślin w zrównoważonym rolnictwie*. Tradycyjna oferta kształcenia jest uzupełniona kształceniem zdalnym wykorzystującym na platformę e-learningową, w tym systemie były prowadzone studia niestacjonarne na kierunku rolnictwo. Oferta kierunków kształcenia prowadzonych przez Wydział charakteryzuje się spójnością i kompleksowością, zgodną z profilem rolniczo-biologicznym wydziału i jest spójna z działaniami zaplanowanymi w pozostałych obszarach funkcjonowania Wydziału, objętych wdrażaną strategią. Jednocześnie, uwzględnia wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania funkcjonowania Wydziału pozwalające uzyskać jak najwyższy poziom satysfakcji absolwentów z ukończenia studiów. Przyjęta koncepcja kształcenia na Wydziale jest ścisłą realizacją strategii Uczelni.

- 3) jednostka identyfikuje swoją rolę i pozycję na rynku edukacyjnym, uwzględniając znaczenie jakości kształcenia,

Wydział prawidłowo postrzega swoją rolę na rynku edukacyjnym wynikająca chociażby z położenia w mieście stołecznym będącym atrakcyjnym miejscem do studiowania, przyciągającym na studia rolnicze również osoby nie mające związku i perspektyw pracy w tej gałęzi gospodarki. O pozycji Wydziału świadczy wysoka kategoria otrzymana w ostatniej ocenie parametrycznej, a przede wszystkim funkcje i stanowiska jakie zajmują absolwenci Wydziału. Wydział prawidłowo postrzega zagrożenia związane z nadmierną rozbudową oferty kształcenia np. poprzez uruchamianie kolejnych kierunków studiów i planuje dalsze poszerzanie oferty kształcenia poprzez uruchamianie atrakcyjnych specjalności na posiadanych już kierunkach studiów. Przyjęta koncepcja kształcenia jest dostosowana do potrzeb rynku pracy, liczne kontakty z otoczeniem społeczno-gospodarczym pozwalają na dostosowanie oferty do potrzeb pracodawców. Wydział prawidłowo identyfikuje rolę wysokiej jakości usług edukacyjnych na kierunkach, które decydują o innowacyjności i konkurencyjności regionu i kraju.

- 4) wewnątrzni i zewnątrzni interesariusze uczestniczą w procesie kształtowania oferty edukacyjnej jednostki oraz budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia.

Grupę interesariuszy wewnętrznych stanowią pracownicy naukowo-dydaktyczni studenci, doktoranci i pozostali pracownicy Wydziału. Udział nauczycieli akademickich i studentów w procesie tworzenia oferty dydaktycznej jest realizowany w ramach organów statutowych. Organem weryfikującym powyższe działania jest Rada Wydziału. Odbyte w czasie wizytacji spotkania wskazują na niewielkie zaangażowanie studentów, a tym bardziej pracowników inżyniersko-technicznych w praktyczny proces tworzenia oferty dydaktycznych, ma on raczej charakter formalny wynikający z rozwiązań z przyjętych na Wydziale.

W Strategii Rozwoju Wydziału jako jeden z filarów funkcjonowania akredytowanej jednostki wskazano „współpracę z gospodarką”. Również cele strategiczne oraz szczegółowe zapisane w tym dokumencie odnoszą się do współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, której płaszczyznami są m.in. budowa wysokiej kultury jakości kształcenia, opracowanie zasad kontaktów Wydziału z interesariuszami zewnętrznymi, budowanie więzi z absolwentami, dostosowywanie programów studiów do potrzeb rynku pracy czy rozwijanie badań o charakterze aplikacyjnym.

W Strategii określono także, choć ogólnie i bez wskazania docelowych wartości, mierniki realizacji celów szczegółowych. Nie wskazano precyzyjnie podmiotów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych celów oraz sposobów monitorowania, jednak braki te nie wpływają negatywnie na wysoką wartość tego dokumentu.

Obecnie udział interesariuszy zewnętrznych w formułowaniu i realizacji strategii Wydziału jest jednak dosyć ograniczony i ma pośredni oraz nieformalny charakter. Pracodawcy obecni na spotkaniu podczas wizytacji nie znali treści Strategii, ani też nie uczestniczyli w jej tworzeniu czy konsultowaniu. Należy jednak podkreślić, że treść Strategii nawiązuje bezpośrednio zarówno do budowania wysokiej kultury jakości kształcenia, jak też udziału w tym procesie pracodawców i przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, co wskazano powyżej. Ponadto jest zgodna z kierunkami rozwoju i celami strategicznymi zawartymi w Strategii Uczelni.

Mimo pośredniego udziału interesariuszy zewnętrznych w formułowaniu i realizacji strategii jednostki, w tym budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia należy ich rolę w przedmiotowych procesach określić jako bardzo ważną. Na obecnym etapie wymaga ona jednak opracowania precyzyjnych kierunków działań oraz większego zaangażowania pracodawców w proces realizacji Strategii Wydziału.

Tabela nr 1 Liczba osób kształcących się w Uczelni i ocenianej jednostce

Forma kształcenia	Liczba studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich		Liczba słuchaczy studiów podyplomowych	
	uczelni	jednostki	uczelni	jednostki	uczelni	jednostki
studia stacjonarne	13863	1269	524	48	-	-
studia niestacjonarne	8850	361	18	0	2168	286
RAZEM:	22713	1630	542	48	2168	286

Załącznik nr 3 Informacja o kierunkach studiów prowadzonych w jednostce oraz wynikach dotychczasowych ocen jakości kształcenia

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Wizja i strategia Wydziału została prawidłowo sformułowana i jest zbieżna z misją Uczelni, drobnym jej mankamentem jest brak bezpośredniego celu prowadzącego do rozwoju wymiany międzynarodowej. Przyjęta strategia określa cele w zakresie kształcenia i w pełni pozwala na realizację zasadniczych celów projakościowych w tym obszarze. Ważnym elementem strategii są prawidłowo sformułowane mierniki jej realizacji.
- 2) Wydział posiada spójną koncepcję kształcenia, obejmującą studia I, II i III stopnia oraz studia podyplomowe, ważną jej cechą jest dbałość o wysoką jakość kształcenia w porozumieniu z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Oferta studiów tradycyjnych jest uzupełniona ofertą studiów zdalnych wykorzystujących platformę e-learningową.
- 3) Wydział prawidłowo postrzega swoją rolę na rynku edukacyjnym. Prawidłowo postrzega korzyści płynące z położenia w mieście stolicznym, ale również zagrożenia związane z nadmiernym poszarzaniem oferty edukacyjnej.
- 4) Mimo pośredniego udziału interesariuszy zewnętrznych w formułowaniu i realizacji strategii jednostki, w tym budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia należy ich rolę w przedmiotowych procesach określić jako bardzo istotną. Na obecnym etapie wymaga ona jednak opracowania precyzyjnych kierunków działań oraz większego zaangażowania pracodawców w proces realizacji Strategii Wydziału. Należy podjąć działania intensyfikujące udział niektórych grup interesariuszy wewnętrznych - studentów w kształtowaniu oferty dydaktycznej i budowaniu wysokiej jakości kształcenia.

2. Skuteczność stosowanego wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

- 1) Struktura podejmowania decyzji w zarządzaniu jakością

Wprowadzenie Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie nastąpiło w 2009 r na podstawie Uchwały nr 3-2009/2010 Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 26 października 2009 roku w sprawie wprowadzenia Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. W wyniku

doskonalenia Systemu uchwała ta została zastąpiona Uchwałą nr 1-2013/2014 Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 23 września 2013 r. w sprawie wprowadzenia Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. W uchwale tej określono strukturę organizacyjną, podział odpowiedzialności, procedury i procesy oraz zasoby umożliwiające zapewnienie i doskonalenie jakości kształcenia, która rozumiana jest jako kultura jakości tzn. zbiorowa odpowiedzialność za kształcenie, wzorce zachowań i działań związanych z dbałością o jakość. Dodatkowo w odrębnych wewnętrznych aktach normatywnych zdefiniowano ogólnouczelniane procedury zarządzania i nadzorowania Systemem Jakości Kształcenia, w tym m.in. zasady przeprowadzania i wykorzystania ankiet studenckich, monitorowania losów zawodowych absolwentów i inne. Uchwała 1-2013/2014 określa także politykę i cele jakości kształcenia w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Wewnętrzny System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia wdrażany w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie można określić jako system zdecentralizowany. Jako podstawę Systemu Uchwała 1-2013/2014 wskazuje Procedurę Zapewnienia Jakości Kształcenia, którą winny stosować podstawowe jednostki organizacyjne Uczelni przy tworzeniu Wydziałowych Systemów Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia. Procedura wskazuje na konieczność uwzględniania w Systemie Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia wielu elementów pokrywających niemal wszystkie obszary funkcjonowania Uczelni. Zakłada ona bowiem, że System powinien obejmować: rekrutację, organizację procesu kształcenia, uruchamianie kierunków studiów i specjalności, opracowywanie programów studiów, opracowywanie przedmiotów, efekty kształcenia, warunki wyboru przedmiotów fakultatywnych, plany zajęć, organizację zajęć dydaktycznych, prowadzenie zajęć dydaktycznych, warunki zaliczania zajęć, warunki przechodzenia na kolejne okresy rozliczeniowe, warunki przeniesienia z innych uczelni i kierunków, praktyki i staże studenckie, prace dyplomowe, egzaminy dyplomowe, stypendia i pomoc materialną, politykę informacyjną, monitorowanie losów absolwentów, ocenę nauczycieli, prowadzenie badań naukowych, zasoby wykorzystywane w procesie kształcenia, umiędzynarodowienie procesu kształcenia, budowanie relacji w środowisku społeczno-gospodarczym, etykę w kształceniu oraz innowacje i benchmarking. Takie założenia oznaczają, że wydziałowe systemy zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia powinny obejmować niemal wszystko co związane jest z funkcjonowaniem wydziału w zakresie kształcenia i obsługi studentów. Wśród elementów które powinien obejmować System wymienia się także, te które nie dotyczą monitorowania i doskonalenia procesu kształcenia, a jedynie regulacji pewnych procesów funkcjonowania wydziału.

Podstawowe zadania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia mają być zatem realizowane na wydziałach. Pewne zadania i narzędzia Systemu organizowane są jednak na poziomie ogólnouczelnianym. Na poziomie uczelnianym opracowano narzędzia do ankietowania opinii studentów, dotyczącej oceny zajęć i nauczycieli prowadzących zajęcia oraz monitorowania losów zawodowych absolwentów. Narzędzia te zostały wprowadzone zarządzeniami Rektora. Organami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie Systemu na poziomie uczelni są: **Rektor, Prorektor ds. Dydaktyki, Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia, Komisja Rektorska ds. Jakości Kształcenia.** Organy te w zakresie jakości kształcenia współpracują z. Komisją ds. Statutu i Struktury, Komisją ds. Nauki, Wdrożeń i Upowszechniania Wiedzy, Komisją ds. Współpracy z Zagranicą, Komisją ds. Rozwoju Kadr Naukowych i Dydaktycznych, Komisją ds. Dydaktyki i Wychowania oraz Komisją ds. Finansowych. Ich działania wspomagają: Biuro Spraw Studenckich, Biuro Nauki oraz Biuro Karier i Monitorowania Losów Zawodowych Absolwentów.

Rektor sprawuje nadzór nad wdrożeniem oraz doskonaleniem Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie oraz nadzoruje jego funkcjonowanie. Swoje uprawnienia w zakresach operacyjnych Rektor może cedować na **Prorektora ds. Dydaktyki**.

Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia wykonuje działania operacyjne związane z wdrażaniem i monitorowaniem oraz przeglądem i doskonaleniem systemu na Uczelni (załącznik 3 do Uchwały Senatu 1-2013/2014). Jest on jednocześnie przewodniczącym Komisji ds. Jakości Kształcenia. Pełnomocnik współpracuje z Rektorem, prorektorami, Senatem, senackimi komisjami i Biurem Spraw Studenckich w zakresie nadzorowania i doskonalenia Systemu; współuczestniczy w przekazywaniu informacji i decyzji dziekanom, radom wydziałów i wydziałowym pełnomocnikom ds. jakości kształcenia, współuczestniczy w koordynacji działań związanych z zapewnieniem jakości kształcenia, współpracy z instytucjami podejmującymi działania mające wpływ na jakość kształcenia, nadzorem nad stosowaniem narzędzi oceny jakości (ankiet, ocen, raportów).

Rektorska Komisja ds. Jakości Kształcenia stanowi ciało doradcze, opiniuje wyniki przeglądów systemu oraz zmiany w zakresie jego doskonalenia. W składzie Rektorskiej Komisji ds. Jakości Kształcenia reprezentowane są wszystkie wydziały, a także studenci i doktoranci. W Komisji ds. Jakości Kształcenia nie ma przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych. Zadaniem Komisji ds. Jakości Kształcenia jest opiniowanie zmian w procedurze (załącznik 3 do Uchwały Senatu 1-2013/2014).

Wydziałowy System Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia Wydziału Rolnictwa i Biologii przyjęto uchwałą Rady Wydziału Rolnictwa i Biologii z dnia 23 stycznia 2014 r. Opracowany na Wydziale Rolnictwa i Biologii System jest zatem systemem bardzo „młodym” i większość jego procedur jest jeszcze na etapie wdrażania. Z dostarczonego zespołowi wizytującemu dokumentu wynika, że System ten zakłada następujące cele:

- podnoszenie jakości kształcenia studentów,
- doskonalenie metod weryfikacji i oceny systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia,
- podnoszenie rangi pracy dydaktycznej oraz inicjowanie działań zmierzających do samodoskonalenia i samokształcenia nauczycieli akademickich, pracowników technicznych i administracyjnych,
- promocję oferty dydaktycznej Wydziału oraz podejmowanie działań podnoszących atrakcyjność i konkurencyjność Wydziału.

Struktury Wydziałowego Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia Wydziału stanowią: Pełnomocnik Dziekana ds. Jakości Kształcenia i Wydziałowa Komisja Jakości Kształcenia. Pełnomocnika ds. Jakości Kształcenia oraz Komisję Jakości Kształcenia na Wydziale powołano 27 września 2012 roku, a zatem jeszcze przed uchwaleniem aktualnej wersji Wydziałowego Systemu Jakości Kształcenia.

Pełnomocnika Dziekana ds. Jakości Kształcenia na kadencję powołuje i odwołuje Dziekan. Do zadań pełnomocnika należy inspirowanie i koordynowanie działań mających na celu prawidłowe wdrożenie, funkcjonowanie i doskonalenie Wydziałowego Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia. Zadania te w szczególności obejmują: współpracę z Pełnomocnikiem Rektora ds. Jakości Kształcenia, nadzór nad dokumentacją jakości kształcenia, jej aktualizację i dystrybucję na Wydziale, nadzór nad procesem monitorowania jakości kształcenia, w tym nad ankietyzacją zajęć, nadzór nad wdrażaniem działań korygujących i zapobiegawczych oraz inicjowanie działań doskonalących, przygotowanie i przeprowadzanie przeglądów Systemu Jakości Kształcenia, współpracę z instytucjami związanymi z jakością kształcenia, w tym z organizacjami akredytacyjnymi i certyfikującymi.

Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia jest organem doradczym i opiniodawczym powołanym do koordynacji działań projakościowych, w tym wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Jest ciałem niezależnym, mającym prawo do nieskrępowanego formułowania opinii na temat procesu kształcenia. Przewodniczącym Komisji jest Pełnomocnik Dziekana ds. Jakości Kształcenia. W składzie Wydziałowej Komisji Jakości Kształcenia są nauczyciele akademicki, przewodniczący Wydziałowej Komisji Hospitacyjnej, Pełnomocnik Dziekana ds. Współpracy z Gospodarką, Pełnomocnik Dziekana ds. Współpracy z Pracodawcami, kierownik studiów doktoranckich, przedstawiciel doktorantów, przedstawiciel studentów, przedstawiciel pracodawców i przedstawiciel pracowników administracji. Można zatem powiedzieć, że w Komisji reprezentowane są wszystkie grupy interesariuszy zarówno wewnętrznych jak i zewnętrznych.

Z informacji przekazanych w czasie wizytacji wynika, że do zadań Komisji należy: koordynowanie polityki oraz procedur zapewniania jakości kształcenia, wprowadzanie i doskonalenie procedur w zakresie europejskich standardów jakości kształcenia, monitoring oraz okresowy przegląd programów i ich efektów, monitoring kryteriów, procedur i wyników studenckiej oceny zajęć, rekomendowanie nowych form i kierunków kształcenia, stymulowanie działań podnoszących jakość kształcenia.

Pracę Pełnomocnika Dziekana ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowej Komisji Jakości Kształcenia wspomagają inne komisje wydziałowe, wśród których należy wymienić: Komisję ds. Dydaktyki, Komisję ds. Oceny Pracowników, Komisję Hospitacyjną, i Komisję ds. Nauki. Niektóre zadania związane z funkcjonowaniem Wydziałowego Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia wypełniają także pełnomocnicy Dziekana, a wśród nich w szczególności Pełnomocnik Dziekana ds. Monitorowania Losów Zawodowych Absolwentów. Z powyższego wynika, że struktura Wydziałowego Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale jest przejrzysta. Kompetencje organów powołanych do realizacji zadań Systemu zostały określone, co stwarza warunki formalne do efektywnego funkcjonowania struktury decyzyjnej w obszarze zarządzania jakością. Wydziałowy System Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia uwzględnia w formalnych strukturach Systemu udział wszystkich grup interesariuszy wewnętrznych, a w mniejszym stopniu także interesariuszy zewnętrznych.

- 2) wewnętrzne procedury zapewnienia jakości kształcenia mają charakter kompleksowy, przeciwdziałają powstawaniu zjawisk patologicznych i zapewniają weryfikację i ocenę efektywności wszystkich czynników wpływających na jakość kształcenia, a w szczególności umożliwiają:

Na Wydziale wdrażany jest Wewnętrzny System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia. System ma przejrzystą strukturę i zawiera procedury obejmujące większość obszarów istotnych dla jakości kształcenia. Pozytywnie należy ocenić, że Samorząd Studencki uwzględniany jest w poszczególnych etapach funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia. Procedury dotyczące zapewnienia jakości nie mają jednak w pełni kompleksowego charakteru. Brakuje możliwości studenckiej oceny kadry wspierającej proces kształcenia. Rozwinięcia wymaga koncepcja weryfikacji efektów kształcenia z udziałem pracodawców. Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia Wydziału nie precyzuje procedur odnoszących się do poziomu działalności naukowej jednostek Wydziału jak również procedur ukierunkowanych na badanie opinii i wdrażanie sugestii studentów w obszarze infrastruktury oraz środków wsparcia dla studentów. Wydziałowy System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia nie zawiera także jednolitego mechanizmu gromadzenia, analizowania i wykorzystywania informacji w

zapewnieniu jakości kształcenia jak również mechanizmu śledzenia i weryfikowania dostępu do aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji.

Na Wydziale wypracowano mechanizmy służące przeciwdziałaniu powstawania zjawisk patologicznych. Zagadnienia zachowań etycznych w kontekście prac dyplomowych regulują: Zarządzenie nr 4 Rektora Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 24. 01. 2011 roku w sprawie wprowadzenia regulaminu antyplagiatowego prac dyplomowych studentów SGGW w Warszawie. Studentów i doktorantów SGGW obowiązuje Kodeks Etyki Studenta i Doktoranta - punkt Y w Procedurze Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale Rolnictwa i Biologii. Przeciwdziałaniu powstawania zjawisk patologicznych służy też Procedura Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale Rolnictwa i Biologii pkt 6. Pełnomocnik Dziekana ds. Jakości Kształcenia zobowiązany jest przeprowadzać zbiorczą analizę informacji o sytuacjach konfliktowych i patologicznych napływających do prodziekanów ds. dydaktyki oraz pełnomocnika ds. inżynierii ekologicznej i przedstawić ją Dziekanowi. Dziekan jest głównym podmiotem na Wydziale odpowiedzialnym za rozpatrywanie skarg i rozwiązywanie sytuacji konfliktowych. Sytuacje patologiczne, problematyczne i wszelkie nieprawidłowości zgłaszane są Dziekanowi, który podejmuje decyzje o sposobie ich rozwiązania.

- a) ocenę stopnia realizacji efektów kształcenia, zdefiniowanych dla prowadzonych przez jednostkę studiów

W Wydziałowym Systemie Zapewnienie Jakości Kształcenia przewidziano procedury mające na celu ewaluację stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia. Należą do nich: „weryfikacja efektów kształcenia” (punkt F Procedury), badanie jakości prac dyplomowych (punkt O Procedury) oraz ocena praktyk studenckich (punkt N Procedury). System stosowany na Wydziale przewiduje również procedurę weryfikacji oryginalności prac dyplomowych przez system antyplagiatowy (punkt O Procedury) oparty o rozwiązania ogólnouczelniane (Regulamin antyplagiatowy prac dyplomowych studentów Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie: załącznik nr 1 do zarządzenia nr 4/2011 Rektora SGGW z dnia 24 stycznia 2011 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu antyplagiatowego prac dyplomowych studentów SGGW.).

W raporcie samooceny poinformowano, że podstawowym narzędziem weryfikacji stopnia realizacji efektów kształcenia, zdefiniowanych dla prowadzonych przez jednostkę studiów jest weryfikacja osiągania efektów kształcenia prowadzona w oparciu o **Instrukcję Weryfikacji Efektów Kształcenia**, stanowiącą jeden z dokumentów Procedury Jakości Kształcenia. Z instrukcji tej wynika, że weryfikacja efektów kształcenia ma charakter dwustopniowy, z wyróżnieniem stopnia pierwszego, który stanowi weryfikacja ogólna i drugiego, który stanowi weryfikacja szczegółowa. Weryfikację ogólną przeprowadza każdy nauczyciel akademicki odpowiedzialny za prowadzenie przedmiotu. Dokonywana jest ona po zakończeniu cyklu danego przedmiotu i złożeniu końcowego protokołu egzaminacyjnego. Na Wydziale wprowadzono system informatyczny e-HMS, wspomagający weryfikację efektów kształcenia i ich ocenę. Nauczyciel odpowiedzialny za przedmiot na wydruku z systemu e-HMS dokonuje zapisu stwierdzającego brak konieczności zmian lub konieczność zmian w zakresie: zawartości merytorycznej przedstawionego materiału, formy i sposobu prowadzenia zajęć lub zaliczeń cząstkowych i końcowych. Raport z weryfikacji składany jest do właściwego Dziekanatu wraz z protokołem zaliczeń, a dziekanaty przekazują raporty do Prodziekana ds. Dydaktyki lub Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia. W niektórych przypadkach, określonych Procedurą (negatywna ocena prowadzenia przedmiotu w ankiecie studenckiej, negatywne uwagi zgłaszane Władzom Wydziału przez studentów, absolwentów lub pracodawców, niska ocena w części Dydaktyka w ramach Oceny Okresowej Pracownika,

niska ocena z hospitacji, niska ocena prac dyplomowych) przewidziane jest przeprowadzenie weryfikacji szczegółowej.

Z raportu samooceny wynika, że z weryfikacji efektów kształcenia Pełnomocnik ds. Jakości kształcenia przygotowuje Raport, który przekazuje dziekanowi oraz prodziekanom ds. dydaktyki. Poinformowano również, że raporty te są podstawą do corocznego przedstawienia informacji Radzie Wydziału o weryfikacji stopnia realizacji efektów kształcenia.

- b) udział pracodawców i innych przedstawicieli rynku pracy w określaniu i ocenie efektów kształcenia,

Z informacji pozyskanych w czasie wizytacji wynika, że Wydział ma duże doświadczenie we współpracy ze środowiskiem interesariuszy zewnętrznych, chociaż przez wiele lat współpraca ta opierała się na działaniach nieformalnych. Studenci wykonują prace dyplomowe zbierając materiały poza macierzystym Wydziałem i poza Uczelnią, a około 20 % prac dyplomowych wykonywanych jest w instytucjach zewnętrznych (Instytuty PAN, Instytut Leków, Instytut Gruźlicy, Instytut Onkologii, Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin, stacje badawcze i inne).

W zakresie udziału interesariuszy zewnętrznych w procesie ustalania i oceny efektów kształcenia Wewnętrzny System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia opracowany na Wydziale wskazuje na następujące elementy:

- poszerzanie i aktualizację oferty edukacyjnej zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- monitorowanie i analizę procesu kształcenia, w tym weryfikację i walidację efektów kształcenia, ocenę jakości programów studiów, ocenę jakości metod i warunków prowadzenia zajęć,
- monitorowanie losów zawodowych absolwentów we współpracy z systemem ogólnouczelnianym,
- włączenie interesariuszy zewnętrznych w doskonalenie i ocenę jakości kształcenia na Wydziale.

Niektóre procedury Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia zawierają zapisy o możliwości udziału pracodawców i innych przedstawicieli rynku pracy w określaniu i ocenie efektów kształcenia, w tym na przykład:

- opracowywanie programów studiów (wskazuje się, że zmiany w programie studiów mogą wynikać między innymi ze „stwierdzenia konieczności zmian w profilu absolwenta studiów z powodu zmieniających się potrzeb rynku pracy ...”, „konsultacji z interesariuszami zewnętrznymi” czy „uwag zgłaszanych przez absolwentów studiów”);
- praktyki i staże studenckie;
- polityka informacyjna względem interesariuszy zewnętrznych, za którą odpowiadają Dziekan oraz pełnomocnik Dziekana ds. Współpracy z Gospodarką, pełnomocnik Dziekana ds. kontaktów ze szkołami średnimi, pełnomocnik ds. Promocji Wydziału (wskazuje się m.in. główne elementy polityki informacyjnej i działania doraźne oraz podstawowe kanały informacyjne);
- monitorowanie losów absolwentów (prowadzone zgodnie z procedurą uczelnianą);
- budowanie relacji w środowisku społeczno-gospodarczym.

Na obecnym etapie wdrażania Systemu w większości przypadków nie zostały jeszcze sformułowane szczegółowe procedury związane z angażowaniem interesariuszy zewnętrznych w proces zapewnienia jakości kształcenia na poziomie Wydziału. W miarę zaawansowana jest procedura ankietowania pracodawców. Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia opracowała ankiety dla pracodawców (punkt X Procedury). Jak dotąd ankietę zastosowano tylko jeden raz, w kwietniu 2014 roku. Z informacji udzielonych przez Wydział wynika, że na podstawie analizy wyników tej ankiety stwierdzono, że pracodawcy dobrze

oceniają efekty kształcenia na Wydziale w zakresie wiedzy i kompetencji miękkich, zwracają jednak uwagę na brak umiejętności pracy w zespole. W roku akademickim 2013/2014 rozpoczęto formalizowanie działań prowadzących do nawiązania ścisłej współpracy z pracodawcami. Za zadanie to odpowiada Pełnomocnik Dziekana ds. Współpracy z Gospodarką oraz Pełnomocnik ds. Współpracy z Pracodawcami (powołany w ramach projektu realizowanego na Uczelni, dotyczącego podniesienia Jakości Zarządzania Zasobami SGGW). W roku akademickim 2013/2014 zorganizowano spotkanie z pracodawcami, którego celem było zebranie ich opinii na temat programów studiów i poziomu absolwentów Wydziału. Spotkanie to odbyło się 28 marca 2014 roku pod hasłem „Współpraca z gospodarką” i dotyczyło programów kształcenia oraz badań realizowanych na Wydziale. Wzięło w nim udział kilkunastu przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych, w głównej mierze pracodawców. Spotkanie miało charakter akcyjny i nie jest elementem planowych działań systemowych. Sama tematyka również była dość ogólna i dotyczyła szeroko rozumianej współpracy w zakresie opiniowania programów kształcenia czy praktyk studenckich, ale warto tego typu działania rozwijać i prowadzić w systematyczny sposób, również poprzez ich włączenie jako narzędzia systemowego w funkcjonowanie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia. Pracodawcy obecni na spotkaniu wypełnili także ankiety, ale ich rezultatem jest jedynie krótkie podsumowanie wyników, bez rekomendacji, które pozwalałyby na modyfikację programów studiów. Samo narzędzie (ankieta) jest dosyć ogólne, ale stanowi dobry punkt wyjścia dla dalszych działań w tym zakresie.

Udział pracodawców w systemie zapewniania jakości kształcenia jest zatem ograniczony. Pracodawcy (z wyjątkiem jednej osoby, której aktywność i wpływ na funkcjonowanie Systemu trudno jest ocenić) nie są formalnymi członkami gremiów odpowiedzialnych za funkcjonowanie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia i na ogół nie mają bezpośredniego wpływu na decyzje podejmowane w zakresie opracowywania i weryfikacji efektów kształcenia. W praktyce duże znaczenie mają dobre praktyki stosowane na Wydziale oraz działania bazujące na swego rodzaju tradycji, które opierają się w dużej mierze na wieloletniej współpracy z kilkunastoma podmiotami. W największym stopniu działania te związane są z realizacją praktyk studenckich.

Podczas wizytacji przedstawiono koncepcję włączania pracodawców w funkcjonowanie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia, która opiera się na wykorzystaniu interaktywnej platformy ds. kontaktów z pracodawcami, która jest głównym elementem projektu pt. „Podnoszenie jakości zarządzania zasobami SGGW”, realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki i współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego. Obecnie jest ona w fazie testowania, ale już na obecnym etapie widać, że kluczowe znaczenie dla jej przyszłej efektywności będzie utrzymanie aktywności pracodawców na platformie. Zagrożeniem dla przyszłego funkcjonowania platformy jest niski poziom inicjatywy ze strony pracodawców. Samą koncepcję należy ocenić jednak bardzo wysoko.

Dla ustalania i oceny efektów kształcenia na rynku pracy znaczenie mają praktyki studenckie, które stanowią płaszczyznę współpracy między Wydziałem a pracodawcami i jednocześnie są jedną z możliwości weryfikacji efektów kształcenia. Na Wydziale opracowano efekty kształcenia dla praktyk studenckich, ale tylko dla kierunków *biologia* i *rolnictwo*. Dla tych dwóch kierunków opracowane są także regulaminy praktyk. Do czasu wizytacji nie opracowano natomiast regulaminu oraz efektów kształcenia praktyk studenckich na kierunku *inżynieria ekologiczna* (w tej sprawie krytycznie wypowiadali się studenci). Wydział nie dysponuje obecnie zasadami kontroli praktyk studenckich. Nie określają tego przepisy wewnętrzne. Kontrole w zasadzie się nie odbywają, a ewentualne sytuacje patologiczne związane z zaliczaniem praktyk są zdaniem studentów możliwe. Zaliczenie praktyk na ocenę

odbywa się na podstawie dokumentacji oraz prezentacji pokazującej odbyte praktyki. Elementem weryfikacji są też dzienniki praktyk i bezpośrednie kontakty z niektórymi pracodawcami. Nie są niestety prowadzone analizy opinii pracodawców, a opinie pozyskiwane od studentów są oceniane wyrywkowo. Przed przystąpieniem studenta do praktyki i przed podpisaniem umowy z Wydziałem, firma organizująca tę praktykę wypełnia ankietę, a program opracowywany jest każdorazowo w firmie na podstawie specyfiki i możliwości przedsiębiorstwa. Możliwości weryfikacji efektów kształcenia na podstawie tej ankiety są jednak ograniczone.

Podsumowując udział interesariuszy zewnętrznych w procesie badania i oceny poszczególnych czynników, a także analizy skuteczności działań naprawczych oraz udziału przedstawicieli rynku pracy w ustalaniu i ocenie efektów kształcenia można ocenić jako znaczący. Na obecnym etapie wdrażania Systemu w większości przypadków nie ma jednak jeszcze szczegółowych procedury angażowania interesariuszy zewnętrznych w proces zapewnienia jakości kształcenia na poziomie Wydziału. Rozwinięcia wymaga koncepcja weryfikacji efektów kształcenia z udziałem pracodawców.

c) monitorowanie losów absolwentów w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy,

Monitorowanie losów absolwentów w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy jest ustawowym obowiązkiem każdej uczelni. Ustawa z dnia 18 marca 2011 roku o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, obowiązująca od 1 października 2011 roku wprowadza obowiązek monitorowania karier zawodowych absolwentów przez uczelnie wyższe. Z informacji przedstawionych w raporcie samooceny oraz przekazanych w czasie wizytacji wynika, że w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie jednostką odpowiedzialną za monitorowanie losów absolwentów jest **Biuro Karier i Monitorowania Losów Absolwentów**. Od 2012 roku w strukturze organizacyjnej uczelni funkcjonuje także Pełnomocnik Rektora ds. Monitorowania Losów Zawodowych Absolwentów oraz jego wydziałowi odpowiednicy w osobach Pełnomocników Dziekanów ds. Monitorowania Losów Zawodowych Absolwentów. **Pełnomocnika Dziekana ds. Monitorowania Losów Zawodowych Absolwentów** powołano także na Wydziale Rolnictwa i Biologii. Jako jego obowiązki wskazano: przygotowanie sprawozdań z uczestnictwa w pracach uczelnianej Komisji ds. Monitorowania Losów Zawodowych Absolwentów, przegląd sylwetek absolwentów na poszczególnych kierunkach studiów oraz ich modyfikacje zgodne z profilem Wydziału i praca operacyjna w ramach Biura Karier i Monitorowania Losów Zawodowych Absolwentów SGGW.

Z informacji przedstawionych przez Wydział wynika, że pozyskiwanie informacji na temat losów absolwentów ma w SGGW długą, prawie dwudziestoletnią tradycję. Na bazie tych doświadczeń opiera się Obecnie wprowadzany system monitorowania losów absolwentów. W ramach projektu (finansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach POKL 2007-2013, priorytet IV, działanie 4.1) pt. „Podnoszenie jakości zarządzania zasobami SGGW” opracowana została procedura funkcjonowania systemu Monitorowania Losów Zawodowych Absolwentów oraz ramowe zasady gromadzenia i przetwarzania informacji wraz z wytycznymi w systemie Monitorowania Losów Absolwentów. Zarówno procedury, jak również przyjęte rozwiązania organizacyjne i metodologiczne są zgodne z obowiązującymi przepisami ustawowymi i stanowią dobry punkt wyjścia do prowadzenia działań w zakresie monitorowania losów absolwentów w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy.

Losy absolwentów Uczelnia próbuje śledzić metodą badań ankietowych. W odniesieniu do absolwentów przeprowadzona została ankieta satysfakcji studiów prowadzona przed obroną pracy dyplomowej na studiach I i II stopnia oraz ankieta losów zawodowych absolwentów prowadzona po 3-5 latach od ukończenia studiów, skierowana do osób, które ukończyły studia w latach wcześniejszych. W efekcie opracowano raporty zawierające wyniki tych badań. Raporty te nie zawierają jednak rekomendacji i propozycji konkretnych działań, które powinny być przeprowadzone na Wydziale w następstwie wypracowanych wniosków. Kluczowe ograniczenie procedury stanowi brak możliwości weryfikacji efektów kształcenia. Monitoring ogranicza się do badań ilościowych i daje bardzo ogólny obraz. Warto jest rozważyć przeprowadzanie także badań jakościowych - zarówno z absolwentami, jak też pracodawcami.

Na poziomie Wydziału Komisja ds. Jakości Kształcenia opracowała ankiety dla absolwentów. Są one umieszczone na stronie internetowej Wydziału w zakładce Jakość Kształcenia (ankiety) i mogą być wypełniane przez absolwentów. Jednak ilość wypełnionych ankiet jest znikoma, a ich wyniki nie podlegały dotychczas głębszej analizie. Działania związane z monitorowaniem losów absolwentów wymienione są w punktach X i S Procedury Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale Rolnictwa i Biologii. Władze Wydziału stoją na stanowisku, że działania podejmowane w tym zakresie na Uczelni są właściwie ukierunkowane, należy jednak dołożyć starań, by wzbudzić większe zainteresowanie wypełnianiem ankiet dotyczących losów zawodowych po 3-5 latach od ukończenia studiów, co pozwoli na ciągle dostosowywanie przekazywanych treści dydaktycznych do wymagań rynku pracy.

d) monitorowanie i okresowe przeglądy programów kształcenia,

W raporcie samooceny nie podano informacji o dotyczących monitorowania i okresowych przeglądów programów kształcenia na Wydziale. Z informacji pozyskanych w czasie wizytacji wynika jednak, że na Wydziale przeprowadza się kontrolę zgodności programów, planów i efektów kształcenia przedmiotów/modułów z programem, planem i efektami kształcenia. Kontrola ma na celu weryfikację sylabusów pod kątem ich zgodności z programami kształcenia oraz aktami prawnymi Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Postępowanie w tym zakresie reguluje Uchwała nr 4–2011/2012 Senatu SGGW z dnia 24 października 2011 r. w sprawie wprowadzenia wytycznych dotyczących projektowania planów studiów i programów nauczania, ich realizacji i oceny rezultatów oraz Procedura Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale Rolnictwa i Biologii (punkt D). W oparciu o punkt D Procedury Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia Komisja ds. Dydaktyki dokonuje analizy programów studiów z wykorzystaniem uwag zgłaszanych przez studentów, absolwentów, pracodawców i nauczycieli akademickich. Jako przykłady efektywności takiego działania podano zmianę planu studiów w roku akademickim 2013/14 na kierunku inżynieria ekologiczna w odniesieniu do przedmiotu Botanika, oraz zmiany planów studiów na kierunku biologia na studiach II stopnia i wprowadzenie bloków tematycznych na kierunku rolnictwo.

W pracach Komisji Dydaktycznej, której zadaniem jest monitorowanie i okresowe przeglądy programów kształcenia uczestniczą reprezentanci studentów i doktorantów. Na podstawie rozmów z przedstawicielami Samorządu Doktoranckiego, oraz z Kierownikiem Studiów Doktoranckich, należy uznać, że doktoranci mają realny wpływ na kształt programu studiów, a ich uwagi są uwzględniane, o czym świadczą protokoły z posiedzeń Komisji. Także udział studentów w monitorowaniu i okresowych przeglądach programów kształcenia jest zapewniony. Studenci biorą udział w pracach Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, Rady Wydziału i Komisji Dydaktycznej, których działania obejmują studia I i II stopnia i

dotyczą wszystkich studentów i nauczycieli akademickich, co świadczy o powszechnym charakterze przyjętych założeń. Uwzględniane są także opinie Samorządu Studenckiego.

- e) ocenę zasad oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy oraz weryfikację efektów ich kształcenia,

W raporcie samooceny nie wskazano wyspecjalizowanych narzędzi Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia, służących weryfikacji zasad oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych. Podano tylko, że zasady oceniania studentów studiów I i II stopnia określone są na poziomie ogólnym w Regulaminie Studiów, a na poziomie szczegółowym w sylabusach przedmiotów jak również, że zasady oceny doktorantów określone są w Regulaminie Stacjonarnych i Niestacjonarnych Studiów Doktoranckich w SGGW zaś zasady oceniania uczestników studiów podyplomowych określa Regulamin Studiów Podyplomowych przyjęty przez Senat SGGW.

W czasie wizytacji odnośnie zasad oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych podano informacje uzupełniające, z których wynika, że zasady te określane są w ogólnodostępnych sylabusach, zamieszczonych na stronie internetowej Wydziału. Podano również, że zasady oceniania oraz weryfikacja efektów kształcenia na studiach III stopnia oprócz Regulaminu stacjonarnych i niestacjonarnych studiów doktoranckich zostały także określone w planie i programie studiów doktoranckich. W odniesieniu do słuchaczy studiów doktoranckich na Wydziale zasady te obejmują także: coroczne sprawozdania kierownika Studiów Doktoranckich oceniające realizację programu studiów doktoranckich i harmonogramu wykonania prac doktorskich przez doktorantów, które jest przedstawione, dyskutowane i zaakceptowane przez Radę Wydziału, seminaria prowadzone przez kierowników studiów, jako istotny element oceny poziomu kształcenia oraz weryfikacji efektów kształcenia w zakresie prowadzenia badań (ocena uzyskanych wyników badań, umiejętności ich opracowania, prezentowania) oraz monitorowania postępu w realizacji prac doktorskich, wydziałowe seminaria doktorantów organizowane każdego roku dla słuchaczy wszystkich lat studiów (z wyjątkiem pierwszego roku), oceniające zaawansowanie realizacji prac doktorskich, umiejętność prowadzenia badań naukowych, prezentacji wyników i ich publicznej dyskusji.

Z informacji pozyskanych w czasie wizytacji wynika, że głównym narzędziem Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia Wydziału mogącym służyć weryfikacji zasad oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy oraz weryfikacji efektów ich kształcenia jest analiza ankiet studenckich. Egzaminy i inne formy sprawdzania wiedzy i umiejętności oraz ich rzetelności oceniane są przez studentów w Uczelnianej i Wydziałowej ankiecie studenckiej. Dane z ankiet mogą być wykorzystane do usuwania nieprawidłowości, co uwzględnia punkt K Procedury Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale Rolnictwa i Biologii. Dla słuchaczy studiów podyplomowych ankiety prowadzone są przez Kierownika Studiów Podyplomowych po zakończeniu cyklu kształcenia. Po zakończeniu cyklu kształcenia lub przedmiotu odbywają się spotkania ze studentami (I, II stopień i studia podyplomowe) z odpowiedzialnymi za przedmioty na których przekazywane są uwagi dotyczące kształcenia. W zakresie weryfikacji efektów kształcenia prowadzona jest analiza ocen prac dyplomowych.

Ocena zasad oraz systemu oceniania studentów przez środowisko studenckie dokonywana jest pośrednio poprzez uczestnictwo studentów w badaniu ankietowym „studenckiej oceny jakości kształcenia”. Problemem jest jednak zbyt ogólny charakter ankiet oraz brak cykliczności i powszechności wskazanego badania (ankietyzacji podlegają studenci 3 roku studiów I stopnia oraz studenci 2 roku studiów II stopnia). Weryfikacja zasad oceniania i efektów kształcenia

studentów jest możliwa poprzez udział przedstawicieli studentów w posiedzeniach Komisji Dydaktycznej.

Z informacji pozyskanych od doktorantów wynika, że na Wydziale prowadzona jest ocena zasad oceniania doktorantów dokonywana za pośrednictwem ankietyzacji, oraz rocznych sprawozdań doktorantów. Każdy z doktorantów ma możliwość zapoznania się z wynikami ankiet. Zasady ankietyzacji są znane doktorantom, przekazywane przez prowadzących zajęcia, jak również wysyłane poprzez informatyczny system obsługi studiów. Ankietyzacja prowadzona jest cyklicznie co 2-3 lata przez jednostkę ogólnouczelnianą. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym Polskiej Komisji Akredytacyjnej doktoranci podkreślili, że w większości nie uczestniczyli w procesie weryfikacji zasad ich oceniania z powodu zbyt małej częstotliwości ankietyzacji.

- f) ocenę jakości kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia, w tym także przez studentów, doktorantów i słuchaczy, oraz realizowanej polityki kadrowej,

Wydział spełnia wymagania w zakresie kadry dydaktycznej i zapewnia obsadę kadrową dla prowadzonych kierunków studiów. Wydział ma liczną kadrę naukowo-dydaktyczną, w większości posiadającą stopnie naukowe doktora i doktora habilitowanego w dyscyplinach naukowych mieszczących się w obszarach związanych z prowadzonymi kierunkami studiów (głównie dyscypliny agronomii i biologii). W raporcie samooceny nie opisano narzędzi Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia służących ocenie jakości kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia. W czasie wizytacji zebrano jednak materiał wskazujący, że wydziałowe mechanizmy weryfikacji jakości kadry prowadzącej proces kształcenia wykorzystują głównie procedury okresowej oceny nauczycieli akademickich, system ankiet studenckich i procedury hospitacji zajęć dydaktycznych. Postępowanie w tym zakresie zostało zasygnalizowane w punkcie T (Ocena nauczycieli) Procedury Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale Rolnictwa i Biologii.

Okresowa ocena kadry naukowo-dydaktycznej dokonywana jest w oparciu o regulamin przyjęty w Uczelni oraz ankietę oceny nauczyciela akademickiego. Ankieta określa kryteria oceny wraz z wartością punktową dla poszczególnych osiągnięć. Okresową ocenę kadry naukowo-dydaktycznej regulują: Zarządzenie Nr 17/2013 Rektora Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 1 marca 2013 r. w sprawie zarządzenia okresowej oceny nauczyciela akademickiego w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie za okres 2009–2012 i Regulamin oceny nauczyciela akademickiego w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie (Załącznik do Uchwały nr 54-2012/2013 Senatu SGGW w sprawie Regulaminu oceny nauczyciela akademickiego w SGGW w Warszawie).

Ocenie nauczycieli akademickich służy także ankietyzacja zajęć dydaktycznych. Koordynowana jest ona centralnie, na poziomie Uczelni, zgodnie z Uchwałą nr 2 - 2013/2014 Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 23 września 2013 roku: w sprawie zatwierdzenia kwestionariuszy do badań studenckiej oceny jakości kształcenia w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Uczelniana ankieta przeprowadzana jest cyklicznie i regularnie. Ankieta przeprowadzana jest na w formie elektronicznej w systemie Wirtualny Dziekanat (e-HMS). Ankietyzacja dotyczy wszystkich zajęć prowadzonych w danym semestrze roku akademickiego, na które uczęszczał student lub doktorant. Ankieta jest anonimowa i dobrowolna. Wyniki ankiet są opracowywane przez Pełnomocnika ds. Jakości Kształcenia w postaci podsumowań i zaleceń na przyszłość, oraz prezentowana na Radzie Wydziału. Obligatoryjnej ocenie podlegają również zajęcia z wychowania fizycznego oraz lektoraty języka obcego, dla których przygotowane są osobne

arkusze ocen. Od roku akademickiego 2013/2014 w systemie e-HMS nieobowiązkową, anonimową ankietę oceniającą zajęcia dydaktyczne wypełniają także doktoranci. Pytania zawarte w ankiecie dotyczą: zasad zaliczania przedmiotu, stopnia realizacji przedmiotu, środków dydaktycznych, stosunku prowadzącego do doktorantów, treści realizowanego przedmiotu. Doktoranci podobnie jak studenci studiów I i II stopnia mają możliwość wpisania indywidualnych uwag dotyczących nauczyciela akademickiego prowadzącego zajęcia. W ankiecie dotyczącej języka obcego znajdują się pytania dotyczące: pomocy audiowizualnych, efektywności czasu przeznaczonego na zajęcia, specjalistycznego słownictwa dla danej dyscypliny naukowej doktoranta, stosunku lektora do słuchaczy. Procedura Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale Rolnictwa i Biologii (pkt T) nakłada na Pełnomocnika Dziekana ds. Jakości Kształcenia obowiązek analizy uzyskanych wyników. Ze względu na mały zwrot ankiet (są one wypełniane dobrowolnie przez 1/5 studentów) analizowane są w zasadzie tylko komentarze pod kątem ich ilości, spójności i adekwatności do stanu faktycznego. W przypadku stwierdzenia niepokojących komentarzy przewiduje się przeprowadzenie rozmowy Dziekana z Kierownikiem Katedry oraz z osobą uzyskującą niskie oceny.

Na Wydziale prowadzone są też wydziałowe ankiety studentów i doktorantów, co opisuje Procedura Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale Rolnictwa i Biologii w punkcie T. Wydziałowe ankiety studenckie i doktoranckie zostały opracowane przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia, z uwzględnieniem specyfiki studiów prowadzonych na Wydziale i zatwierdzone na posiedzeniu Rady Wydziału. Celem tej ankietyzacji jest wskazanie słabych i mocnych stron Wydziału oraz poprawa jakości kształcenia i wizerunku Wydziału. Ankietowanie obejmuje studentów wszystkich kierunków i jest przeprowadzane co 2-3 lata wśród studentów 3 roku studiów I stopnia oraz studentów 2 roku studiów II stopnia. Ankietowaniu podlegają także słuchacze studiów doktoranckich na 4 roku studiów doktoranckich. Wyniki ankietowania są opracowywane przez Komisję ds. Jakości Kształcenia a następnie prezentowane na Radzie Wydziału. Ankiety te są dostępne na stronie internetowej Wydziału, w zakładce Jakość Kształcenia. W ankietach znajdują się miejsca na umieszczenie komentarzy. Wyniki z analizy ankiet są prezentowane na Radzie Wydziału, gdzie są one poddawane dyskusji. Są one również umieszczone na stronie internetowej Wydziału (zakładka Jakość Kształcenia), wraz z komentarzem. Po opracowaniu wyników ankiet organizowane są spotkania ze studentami, na których wyjaśniane są kwestie podnoszone w ankietach.

Wydziałowa Procedura Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia przewiduje także wykorzystanie hospitacji zajęć dydaktycznych jako narzędzia ewaluacji kadry naukowo-dydaktycznej. Procedura ta w punkcie T zawiera opis przeprowadzenia hospitacji i szczegółową instrukcję prowadzenia hospitacji. Hospitacje przeprowadzane są przez Komisję Hospitacyjną i mają na celu weryfikację: wyników ankiety studenckiej, wyników ankiety absolwentów, uwag zgłaszanych przez studentów oraz umiejętności dydaktycznych nowo zatrudnionego pracownika. Procedura hospitacji przewiduje rozmowę członków Komisji Hospitacyjnej ze studentami uczestniczącymi w zajęciach. Sprawozdanie zbiorcze z hospitacji przeprowadzonych w danym roku akademickim jest przekazywane przez przewodniczącego Komisji Hospitacyjnej do dokumentacji Komisji ds. Jakości Kształcenia.

Wydziałowa Procedura Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia (punkt T) przewiduje także weryfikację aktywności naukowej osób zaliczonych do minimum kadrowego poprzez deklarację przez nauczycieli akademickich liczby publikacji związanych z kierunkiem studiów.

Ocena pracowników nie będących nauczycielami akademickimi (pracownicy dziekanatów) jest dokonywana przez studentów w ramach ankiet studenckich przygotowanych przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia. W ankiecie tej znajdują się szczegółowe

pytania dotyczące pracy dziekanatów, kompetencji zatrudnionych tam osób, a także miejsce na dodatkowe uwagi (wzór ankiety dostępny na stronie Wydziału, w zakładce Jakość Kształcenia). Wyniki ankiet są przekazywane przez Pełnomocnika Dziekana ds. Jakości Kształcenia Prodziekanom ds. Dydaktyki, którzy przeprowadzają rozmowy z pracownikami dziekanatów. Wyniki te są również umieszczane na stronie internetowej Wydziału.

Studenci i doktoranci Wydziału pozytywnie oceniają system ankiet jako narzędzia oceny kadr. Zdaniem studentów założenia procesu ankietyzacji są zrozumiałe i powszechnie dostępne dla środowiska studenckiego. Kwestionariusz ankiety jest skonstruowany w taki sposób, że studenci mają możliwość zawarcia dodatkowych uwag. Ankiety funkcjonują w formie elektronicznej i są anonimowe, co wpływa na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa studentów w kontekście formułowania opinii. System oceny jakości kadry prowadzącej zajęcia dydaktyczne jest powszechny i odbywa się cyklicznie. Istotny jest fakt konsultacji pytań zawartych w kwestionariuszu z Samorządem Studentów oraz publikowanie wyników badania ankietowego na stronie Internetowej Uczelni, co potwierdza uwzględnienie środowiska studenckiego na każdym etapie badania ankietowego. Wyniki procesu ankietyzacji są dostępne w systemie prezentacji wyników, do którego mają dostęp ocenieni wykładowcy, Dziekan i Pełnomocnik Dziekana ds. Jakości Kształcenia. Są one również przedstawiane i omawiane na Radzie Wydziału i Senacie. Studenci pozytywnie oceniają spotkania Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia z Samorządem Studenckim, prowadzone w celu przedstawienia i omówienia wyników ankietyzacji. Studenci poinformowali jednak, że Wydział nie prowadzi badań ankietowych zmierzających do oceny kadry wspierającej proces kształcenia (poza oceną dziekanatu). Jednostka nie stosuje również innych rozwiązań systemowych umożliwiających ocenę pracowników niebędących nauczycielami akademickimi.

Doktoranci wysoko oceniają kadrę naukową Wydziału. Doktoranci uczestniczą w procesie oceniania nauczycieli akademickich poprzez system ankiet. Ankiety te są zbierane i na ich podstawie jest wystawiana częściowa ocena pracy kadry dydaktycznej. System ankietyzacji, w formie elektronicznej jest prowadzony cyklicznie co 2–3 lata. Doktoranci podobnie jak studenci nie mają możliwości oceny kadry wspierającej proces kształcenia w badaniu ankietowym. Uczestnicy studiów III stopnia podlegają ankietyzacji przez studentów, oraz mają możliwość wpływania na pytania postawione w ankiecie przez udział przedstawicieli doktorantów w pracach komisji Wewnętrzny System Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia, zarówno na poziomie Wydziału, jak i na poziomie ogólnouczelnianym.

g) ocenę poziomu naukowego jednostki,

Z informacji zebranych przez zespół wizytujący wynika, że poziom działalności naukowej Wydziału jest bardzo wysoki. Wydział ma przyznaną kategorię A w kategoryzacji MNiSzW i jest jedynym w Polsce wydziałem rolniczym legitymującym się tą kategorią.

Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia Wydziału nie precyzuje specjalnych procedur odnoszących się do poziomu działalności naukowej jednostek Wydziału. W raporcie samooceny poinformowano, że ocena taka dokonywana jest na podstawie informacji przygotowywanych corocznie przez Dziekana Radzie Wydziału w formie jakościowego i ilościowego zestawienia efektów działalności naukowej pracowników, okresowej oceny dorobku naukowego pracowników Wydziału, prowadzonej przynajmniej co cztery lata, kompleksowej oceny działalności naukowej Wydziału przygotowywanej co cztery lata dla Komitetu Ewaluacji Jednostek Naukowych oraz na podstawie analizy pozycji Wydziału w rankingach uwzględniających inne jednostki naukowo-dydaktyczne o podobnej specyfice.

Procedura Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale Rolnictwa i Biologii w punktach U i Z zawiera zapisy dotyczące działalności naukowej Wydziału, ale nie

precyzuje narzędzi weryfikacji poziomu działalności naukowej Wydziału i generowania procedur doskonalących. Prowadzona jest jednak analiza raportów z działalności rocznej jednostek Wydziału

- h) ocenę zasobów materialnych, w tym infrastrukturę dydaktyczną i naukową, a także środki wsparcia dla studentów,

W raporcie samooceny Wydział poinformował, że zasoby Uczelni i Wydziału, w tym m.in. w zakresie infrastruktury dydaktycznej i naukowej ocenia jako bardzo dobre lub dobre, co jest następstwem inwestycji poczynionych przez Uczelnię w zakresie rozbudowy kampusu. Poskutkowało to powstaniem nowoczesnych budynków przeznaczonych do pracy dydaktycznej i naukowej oraz zakupami nowoczesnej aparatury badawczej, w tym także dla Wydziału. Poinformowano również, że w dydaktyce, w tym szczególnie podczas wykonywania prac dyplomowych na szeroką skalę używana jest aparatura badawczo-pomiarowa, zakupiona w ramach realizacji projektów badawczych, finansowanych z różnych źródeł.

W raporcie samooceny, jak również w czasie wizytacji nie przedstawiono wyspecjalizowanych narzędzi Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia służących ocenie zasobów materialnych, infrastruktury dydaktycznej i naukowej, a także środków wsparcia dla studentów. Poinformowano jedynie, że bieżąca weryfikacja zasobów i określanie ewentualnych nowych potrzeb prowadzone są na poziomie kierowników jednostek organizacyjnych Wydziału, co jest zapisane w punkcie V Procedury Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale Rolnictwa i Biologii. Procedura nie precyzuje jednak metod i częstotliwości działania w tym zakresie, a także sposobów dokumentowania wyników i generowania procedur naprawczych. W czasie wizytacji Wydział podał jednak informacje uzupełniające, z których wynika, że raz w roku, przed rozpoczęciem kolejnego roku akademickiego kierownicy katedr dokonują wraz z pracownikami dydaktycznymi odpowiedzialnymi za dane przedmioty oraz z pracownikami technicznymi szczegółowego przeglądu posiadanej aparatury badawczej, środków towarzyszących (odczynniki chemiczne, materiały nietrwałe itp.) niezbędnych do prowadzenia zajęć dydaktycznych i na tej podstawie przedkładają sprawozdanie na Kolegium Dziekańskim, gdzie dyskutowane są potrzeby dotyczące uzupełnienia i wzbogacania zasobów. Poinformowano również, że raz w roku Biblioteka Główna wysyła oficjalny komunikat z prośbą o wyrażenie opinii na temat zasobów i koniecznych uzupełnień. Informacje zbierane są w Katedrach i na Wydziale, a następnie przekazywane do Biblioteki Głównej. Dane te stanowią materiał do analizy w zakresie dostępności zasobów bibliotecznych.

Wydział nie przedstawił mechanizmów Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia ukierunkowanych na badanie opinii i wdrażanie sugestii studentów w obszarze infrastruktury oraz środków wsparcia dla studentów. Na ten temat studenci wypowiedzieć się mogą jedynie w pytaniach otwartych w ankietach.

- i) funkcjonowanie systemu informacyjnego, tj. sposobu gromadzenia, analizowania i wykorzystywania stosownych informacji w zapewnieniu jakości kształcenia,

W raporcie samooceny nie udokumentowano istnienia i funkcjonowania jednolitego systemu informacyjnego, umożliwiającego gromadzenie, przetwarzanie i wykorzystywanie informacji gromadzonych w następstwie stosowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale Rolnictwa i Biologii. Mechanizmy gromadzenia i analizy danych nie mają jeszcze charakteru kompleksowego, nie obejmują w

równym stopniu wszystkich rodzajów studiów, w tym studiów doktoranckich i podyplomowych. Nie opracowano jednolitego systemu gromadzenia i przetwarzania informacji zbieranych na skutek działania poszczególnych elementów Wewnętrznego Systemu i Doskonalenia Zapewnienia Jakości Kształcenia, a dokumentacja działania narzędzi Systemu nie jest jeszcze w pełni kompletna.

- j) publiczny dostęp do aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów,

W Raporcie samooceny poinformowano, że publiczny dostęp do informacji o programach studiów, efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów realizowany jest poprzez stronę internetową Wydziału, w zakresie informacji o charakterze ogólnym oraz poprzez system Ems, w zakresie informacji szczegółowych dotyczących studenta, które udostępniane są po zalogowaniu w systemie. Podano również informacje, że o ofercie dydaktycznej Wydziału rozpowszechniane są także podczas imprez promujących ofertę Uczelni, takich jak Dni SGGW, czy Dni Otwarte.

Wydział nie przedstawił procedur Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia dotyczących weryfikacji dostępności tych informacji dla studentów, doktorantów i innych interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Brak formalnych narzędzi badania dostępności i aktualności informacji potwierdzają opinie studentów i doktorantów. Studenci negatywnie ocenili przepływ informacji na Wydziale, co potwierdza, iż nieformalne działania w tym zakresie nie są w pełni skuteczne. Doktoranci wysoko oceniają dostęp do potrzebnych informacji poprzez stronę internetową Wydziału oraz informacje przesyłane przez sekretariat i Samorząd Doktorantów drogą mailową. Oni jednak także potwierdzają brak formalnych narzędzi sprawdzania dostępności i aktualności informacji. Dostępność i aktualność informacji dla wewnętrznych i zewnętrznych interesariuszy Wydziału nie jest śledzona i weryfikowana przez Wydziałowy System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia.

- 3) jednostka dokonuje systematycznej oceny efektywności wewnętrznego systemu zapewniania jakości, a jej wyniki wykorzystuje do doskonalenia polityki zapewniania jakości i budowy kultury jakości kształcenia.

Z Raportu Samooceny wynika, że weryfikacja i doskonalenie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia prowadzona jest na podstawie monitoringu poszczególnych obszarów mających wpływ na jakość kształcenia. Na tej podstawie określone są niezgodności, proponowane działania naprawcze oraz ocena działań naprawczych. Na Uczelni i na Wydziale wykonano analizę ryzyka - Analiza Zagrożeń i Zdolności Operacyjnych (HAZOP) dla Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale Rolnictwa i Biologii. Wyniki tej analizy przedstawiono zespołowi wizytującemu. Są one dosyć skromne i dotyczą nielicznych zagadnień ale analiza prowadzona jest w dobrym kierunku i może być podstawą doskonalenia Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale.

Z Raportu Samooceny wynika, że na poziomie Wydziału opracowane zostały procedury działań zmierzających do doskonalenia jakości kształcenia. Każda procedura zawiera następujące elementy: cel i zakres procedury; kompetencje i odpowiedzialność z podziałem na zadania, tryb postępowania, sposób oceny, sposób informowania o ocenie działań i propozycja działań korygujących. Opracowane procedury dotyczą: oceny i weryfikacji procesu kształcenia, przeglądu środków wspomagających kształcenie, przeglądu wyposażenia

wspomagającego proces kształcenia, oceny nauczycieli oraz doskonalenia programów kształcenia przy współpracy z pracodawcami. Procedury obejmują zatem większość obszarów ważnych dla jakości kształcenia. Nie zawierają one narzędzi służących systematycznej ocenie efektywności wewnętrznego systemu zapewniania jakości. Z zapisów w raporcie samooceny oraz z informacji zebranych w czasie wizytacji wynika jednak duże zrozumienie potrzeby doskonalenia wydziałowego Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia. W raporcie samooceny poinformowano, że u podstaw założeń Systemu leży jego samodoskonalenie poprzez korygowanie lub uzupełnianie procedur po stwierdzeniu, że istniejące nie są wystarczające. Wydział podchodzi elastycznie do tych procedur i w trakcie jego funkcjonowania możliwe będą zmiany lub uzupełnienia. Zależności pomiędzy poszczególnymi elementami procedury Systemu opisano w postaci macierzy możliwych powiązań systemowych, co umożliwia ocenę istotności elementów dla kształtowania jakości kształcenia. Taką macierz powiązań elementów systemu przedstawiono zespołowi wizytującemu.

Załącznik nr 4 Funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego ZNACZACO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) **Struktura Wydziałowego Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale jest przejrzysta. Kompetencje organów powołanych do realizacji zadań Systemu zostały określone, co stwarza warunki formalne do efektywnego funkcjonowania struktury decyzyjnej w obszarze zarządzania jakością. Wydziałowy System Jakości Kształcenia uwzględnia udział wszystkich grup interesariuszy wewnętrznych, a w mniejszym stopniu także interesariuszy zewnętrznych w formalnych strukturach Systemu.**

2) **Wewnętrzny System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia jest w trakcie wdrażania i niektóre jego procedury nie są jeszcze w pełni kompleksowe. Brakuje niektórych rozwiązań, a inne wymagają uzupełnienia lub rozwinięcia.**

Na Wydziale wypracowano mechanizmy służące przeciwdziałaniu powstawania zjawisk patologicznych oraz procedury postępowania antyplagiatowego.

Na Wydziale opracowano procedurę weryfikacji stopnia realizacji efektów kształcenia, zdefiniowanych dla prowadzonych przez jednostkę studiów. Weryfikacja osiągania efektów kształcenia odbywa się w oparciu o Instrukcję Weryfikacji Efektów Kształcenia

Udział interesariuszy zewnętrznych w procesie badania i oceny poszczególnych czynników, a także analizy skuteczności działań naprawczych oraz udziału przedstawicieli rynku pracy w ustalaniu i ocenie efektów kształcenia można jako znaczący. Na obecnym etapie wdrażania Systemu w większości przypadków nie opracowano jednak jeszcze szczegółowych procedur angażowania interesariuszy zewnętrznych w proces zapewnienia jakości kształcenia na poziomie Wydziału. Rozwinięcia wymaga koncepcja weryfikacji efektów kształcenia z udziałem pracodawców.

Wydział ma procedury monitorowania losów absolwentów. Opracowano procedurę monitorowania losów zawodowych absolwentów oraz ramowe zasady gromadzenia i przetwarzania informacji. Ograniczenie procedury stanowi brak możliwości weryfikacji efektów kształcenia. Monitoring ogranicza się do badań ilościowych i daje bardzo ogólny obraz.

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia ma struktury odpowiedzialne za monitorowanie i okresowe przeglądy programów kształcenia na studiach I, II i III

stopnia. Co roku przeprowadzana jest kontrola zgodności programów, planów i efektów kształcenia przedmiotów/modułów z programem, planem i efektami kształcenia pod kątem ich zgodności z programami kształcenia oraz aktami prawnymi Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Głównym narzędziem Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia Wydziału Rolnictwa i Biologii mogącym służyć weryfikacji zasad oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy oraz weryfikacji efektów ich kształcenia jest analiza ankiet studenckich. Egzaminy i inne formy sprawdzania wiedzy i umiejętności oraz ich rzetelności oceniane są przez studentów w Uczelnianej i Wydziałowej ankiecie studenckiej.

Wydział spełnia wymagania w zakresie kadry dydaktycznej i zapewnia obsadę kadrową dla prowadzonych kierunków studiów. Wydział ma liczną kadrę naukowo-dydaktyczną, w większości posiadającą stopnie naukowe doktora i doktora habilitowanego w dyscyplinach naukowych mieszczących się w obszarach związanych z prowadzonymi kierunkami studiów.

Wewnętrzny System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia ma narzędzia służące ocenie jakości kadry prowadzącej i częściowo także wspierającej (dziekanat) proces kształcenia. Wydziałowe mechanizmy weryfikacji jakości kadry prowadzącej proces kształcenia wykorzystują głównie procedury okresowej oceny nauczycieli akademickich, system ankiet studenckich i procedury hospitacji zajęć dydaktycznych.

Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia nie precyzuje specjalnych procedur odnoszących się do poziomu działalności naukowej jednostek Wydziału. Weryfikacja poziomu naukowego Wydziału następuje w ramach ogólnokrajowych procedur parametrycznej oceny jednostek naukowych. Prowadzona jest także analiza raportów z działalności rocznej jednostek Wydziału.

Infrastruktura bazy dydaktycznej i naukowej Wydziału jest bardzo dobra i umożliwia spełnianie zadań zarówno dydaktycznych, jak i naukowych. Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia nie precyzuje procedur umożliwiających społeczności studentów i doktorantów ocenę i weryfikację zasobów materialnych i infrastruktury dydaktycznej, a także środków wsparcia.

Wydziałowy System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia nie zawiera jednolitego mechanizmu gromadzenia, analizowania i wykorzystywania informacji w zapewnieniu jakości kształcenia.

Na Wydziale jest zapewniony dostęp do aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia oraz o organizacji i procedurach toku studiów. Dostępność tych informacji nie jest jednak śledzona i weryfikowana przez Wydziałowy System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia.

3) Procedury Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia nie zawierają narzędzi służących systematycznej ocenie efektywności wewnętrznego systemu zapewniania jakości. Na Wydziale jest jednak zrozumienie potrzeby doskonalenia wydziałowego Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia. U podstaw założeń Systemu leży jego samodoskonalenie poprzez korygowanie lub uzupełnianie procedur po stwierdzeniu, że istniejące nie są wystarczające.

3. Spójność stosowanego w jednostce opisu celów i efektów kształcenia na oferowanych studiach doktoranckich i podyplomowych oraz sprawność i wiarygodność systemu weryfikującego i potwierdzającego ich osiągnięcie.

- 1) Jednostka w wyniku kształcenia na studiach doktoranckich, zapewnia uzyskanie efektów kształcenia właściwych dla obszaru badawczego, którego dotyczą oraz umożliwia uzyskanie stopnia naukowego doktora,

Wydział posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora oraz doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie agronomii oraz stopnia doktora nauk biologicznych w zakresie biologii. Wydział do roku akademickiego 2012/2013 prowadził stacjonarne (dawniej także niestacjonarne) studia doktoranckie w zakresie jednej dyscypliny naukowej agronomii. Po uzyskaniu uprawnienia do nadawania stopnia doktora nauk biologicznych w dyscyplinie biologia od roku akademickiego 2013/2014 uruchomiono także stacjonarne studia doktoranckie w tej dyscyplinie.

Zasady związane z tworzeniem i kształceniem na studiach doktoranckich określa regulamin stacjonarnych i niestacjonarnych studiów doktoranckich (stanowiący załącznik do uchwały Senatu SGGW nr 63-2012/2014 Senatu SGGW z dnia 22 kwietnia 2013r.). Zgodnie z wymienionymi dokumentami studia doktoranckie tworzy Rektor na wniosek Rady Wydziału, która zatwierdza również programy studiów doktoranckich. Zarządzenie nr 68 Rektora Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 29 lipca 2013 r. zostały utworzone studia doktoranckie na Wydziale w dziedzinie nauk biologicznych w dyscyplinie biologia, natomiast zarządzeniem nr 69 z dnia 29 lipca 2013 r. w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie agronomii. Program studiów doktoranckich został zatwierdzony przez Radę Wydziału. Natomiast w uchwale nr 62-2012/2013 Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 22 kwietnia 2013 r. określone zostały warunki i tryb rekrutacji na studia trzeciego stopnia (studia doktoranckie stacjonarne i niestacjonarne) w roku akademickim 2013/2014.

Studia są prowadzone systematycznie, ale w umiarkowanej liczebności uczestników (40-50), z rekrutacją kandydatów co drugi rok około 15 osób. Obecnie ogólna liczba doktorantów wynosi 48 osób. Nie jest to liczba nadmierna w stosunku do liczebności kadry profesorów i doktorów habilitowanych, ponieważ na 1 pracownika wydziału z tej grupy przypada 1,5 doktorantów. Wydział dysponuje kadrą profesorską i zasobami materialnymi pozwalającymi na znacznie większe rozmiary kształcenia na studiach III stopnia. Stosunkowo nieduża liczba kształconych na tych studiach jest wynikiem rozsądnej polityki Wydziału w tym zakresie. Nie jest ona nakierowana na masowość kształcenia doktorskiego, a na stworzenie dobrych warunków rozwoju naukowego doktorantów i na ich warunki materialno-bytowe. Toteż limit przyjęć kandydatów na te studia jest dostosowywany m.in. do możliwości stypendialnych uczelni, tak aby każdy doktorant mógł korzystać ze stypendium doktoranckiego, z wyjątkiem tych którzy zadeklarują nieubieganie się o takie stypendium.

Studia III stopnia są programowane i nadzorowane przez Radę Wydziału. Nie ma wyodrębnionej jednostki organizacyjnej tych studiów. Studiami kierują kierownicy studiów, powoływani przez rektora dla danego rocznika studiów. Stąd obecnie studiami kierują równolegle dwaj kierownicy, ale brak koordynatora odpowiedzialnego za całość studiów III stopnia na wydziale.

Punktem wyjścia do programu studiów są sformułowane efekty kształcenia. Zostały one opracowane łącznie dla obu dyscyplin naukowych i choć są ujęte w dużym stopniu ogólności to nie wzbudzają istotnych zastrzeżeń. Opracowany jest program studiów, w tym sylabusy przedmiotów. Analizując program studiów można mieć jednak wątpliwość, co do możliwości osiągnięcia, lub stopnia osiągnięcia, niektórych efektów. Dotyczy to zwłaszcza metodologii ogólnej i metodologii szczegółowych badań naukowych (z wyjątkiem zastosowań statystyki matematycznej w badaniach), etyki uczonego i nauczyciela akademickiego, wiedzy z zakresu dyscypliny naukowej, dydaktyki szkoły wyższej i metodyki nauczania. Jeżeli nawet w

programie studiów te treści występują to wymiar zajęć niektórych przedmiotów jest zbyt mały, aby mogły one, w stopniu wystarczającym, wyposażyć doktorantów w wiedzę i/lub umiejętności. W programie studiów brak, deklarowanych w raporcie samooceny wydziału, zajęć z filozofii, ekonomii czy socjologii.

Doktoranci dwóch dyscyplin naukowych, w których są prowadzone studia doktoranckie na wydziale, realizują ten sam program studiów w zakresie 5 lub 7 przedmiotów obligatoryjnych, a tylko inny mają dobór przedmiotów fakultatywnych. Tymi obligatoryjnymi przedmiotami są: nowoczesne metody i techniki prowadzenia zajęć dydaktycznych; elementy psychologii społecznej i komunikowania interpersonalnego; statystyka i informatyka w biologii i rolnictwie (dlaczego nie w naukach biologicznych i rolniczych?); język obcy (angielski); seminarium doktorskie. Obecnie oferowanych jest doktorantom 13 przedmiotów fakultatywnych. Wśród nich zbieżny z dyscypliną agronomii jest tylko jeden (nowoczesna produkcja roślinna a środowisko) i 2 – 3 przedmioty z nią związane. Z dyscypliną biologią zbieżnych jest 6 przedmiotów i 2 z nią związane. Przedmiot „wstęp do biologii” na studiach biologicznych i rolniczych III stopnia zdaje się zbędny. Ponieważ oferta zajęć fakultatywnych może się zmieniać to Wydział powinien ją modyfikować, tak aby pełniej mogły być osiągnięte zakładane efekty kształcenia. Do mankamentów zajęć fakultatywnych należy zaliczyć łączenie ich ze studentami, które w ocenie doktorantów mogą mieć niższy poziom niż dla uczestników studiów III stopnia, co może prowadzić do utrudnień w realizacji efektów kształcenia. Należy wprowadzić zajęcia dedykowane tylko dla doktorantów. Sugerowanym rozwiązaniem mogłoby być także wprowadzenie do programu wykładów monograficznych.

Doktoranci realizują praktykę dydaktyczną w wymiarze minimum 30 godzin rocznie na I i II roku studiów oraz w wymiarze 45 godzin na III i IV roku studiów. Zajęcia te są przydzielane przez kierowników katedr, uwzględniając obciążenie dydaktyczne pracowników zatrudnionych w katedrach. Uwzględniając fakt realizacji programów kształcenia opartych na zakładanych efektach od niedawna, ocena stopnia osiągania tych efektów jest możliwa tylko częściowo. Można jednak wskazać te elementy realizowanego programu studiów i innych okoliczności, które służą przygotowaniu absolwentów do pracy naukowej i dydaktycznej. Do takich elementów można zaliczyć:

- kompetentną kadrę nauczycieli prowadzących programowe zajęcia dydaktyczne (łącznie 16 osób) oraz profesorów i doktorów habilitowanych sprawujących opiekę nad rozwojem naukowym doktorantów;
- wyposażanie doktorantów w wiedzę i umiejętność prowadzenia badań naukowych, czemu służą niektóre przedmioty programu studiów (zwłaszcza w zakresie zastosowań statystyki matematycznej oraz w zakresie mikroskopii), dostęp do bardzo bogatej literatury zgromadzonej w Bibliotece Głównej SGGW oraz rzeczywista realizacja prac badawczych;
- szeroki zakres problematyki badawczej doktorantów, w której przeważają prace poznawczo – aplikacyjne, ale też znaczny udział mają prace o charakterze poznawczym wiedzy podstawowej;
- duże możliwości samorealizacji ambicji naukowych doktorantów, na co wskazuje zarówno zakres badań realizowanych przez doktorantów samodzielnie lub w zespołach badawczych jak i efekty tych prac w formie licznych publikacji (w ostatnich 5 latach doktoranci wydziału są autorami lub współautorami 138 publikacji naukowych, w tym 48 w czasopiśmie z IF.);
- możliwość korzystania przez doktorantów z bogatych zasobów lokalowo-laboratoryjnych uczelni na takich samych prawach jakie mają pracownicy uczelni;
- możliwość czynnego uczestnictwa w konferencjach naukowych (około 20 - 25 rocznie), przez co nabywają umiejętności prezentacji i dyskusji naukowej;

- możliwość uzyskania elementarnych umiejętności realizacji zajęć dydaktycznych w szkole wyższej;
- dobrą organizację studiów i nadzór nad nimi na poziomie wydziału i senatu SGGW poprzez coroczne zapoznawanie się ze sprawozdaniami z funkcjonowania studiów;
- aktywny udział Samorządu Doktorantów we wszystkim co dotyczy realizacji programu studiów i spraw bytowych doktorantów;
- wspieranie doktorantów różnymi formami pomocy materialnej, w tym m.in. stypendia doktoranckie otrzymują niemal wszyscy ubiegający się doktoranci; rektor uczelni przyznaje corocznie doktorantom środki finansowe (około 2 tys. zł/doktoranta) na pokrycie kosztów udziału w konferencjach naukowych i publikowanie prac naukowych.

Porównując tematy prac doktorskich podanych w samoocenie wydziału z zakresem prac badawczych katedr należy stwierdzić jednoznaczną spójność tych obszarów. System oceny efektów kształcenia na studiach doktoranckich daje realną możliwość sprawdzania poziomu nabytej wiedzy oraz postępów badawczych osiągniętej przez uczestników tego poziomu kształcenia.

Z perspektywy praktyki międzynarodowej zauważalna jest specyficzna rola studiów doktoranckich jako typu kształcenia w dużym stopniu przygotowującym uczestników studiów do pracy dydaktycznej na uczelniach. Z Raportu Samooceny Wydziału nie wynika jednoznacznie, jaki poziom znajomości języka obcego jest wymagany przy rekrutacji na studia doktoranckie. Kryterium, które wskazuje na to, że od kandydatów wymagana jest dobra znajomość przynajmniej jednego języka obcego niewiele mówi.

Zdecydowanie pozytywnie o studiach wypowiadali się także doktoranci uczestniczący (26 osób) w spotkaniu z zespołem oceniającym PKA, a lapidarnie ujęła to jedna z doktorantek „jest dobrze, oby nie było gorzej”. W trakcie spotkania doktoranci wysoko ocenili program studiów III stopnia. W Ich ocenie jest on zgodny z efektami kształcenia z obszaru badawczego dla dyscyplin agronomii i biologii. Doktoranci są włączani w prace badawcze realizowane przez pracowników naukowych, mają również możliwość uczestniczenia w programach międzynarodowych.

Wysoko zostały ocenione zajęcia prowadzone przez promotorów przygotowujące do pisania rozprawy doktorskiej, publikacji naukowych, jak również przygotowania do pracy naukowo – badawczej. Wydział umożliwia udział doktorantów w pracach badawczych prowadzonych poprzez poszczególne katedry, oraz zapewnia wsparcie w pozyskiwaniu grantów zewnętrznych na badania poprzez jednostkę centralną zajmującą się pozyskiwaniem środków na badania naukowe

Można stwierdzić, że realizowane obecnie studia doktoranckie prowadzą do uzyskania przez doktorantów założonych efektów kształcenia, jednak w niektórych przypadkach plan studiów wymaga drobnej korekty .

- 2) jednostka zapewnia efekty kształcenia na studiach podyplomowych zgodne z wymaganiami organizacji zawodowych i pracodawców oraz umożliwiające nabycie uprawnień do wykonywania zawodu lub nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy,

Na ocenianym wydziale studia podyplomowe są dość szeroko rozwinięte. Obecnie prowadzone są 4 studia podyplomowe: *Rolnictwo dla absolwentów nierolniczych studiów wyższych*, *Biologia z higieną człowieka i ochroną środowiska*”, *Przyroda*, i *Obrót nawozami i środkami ochrony roślin w systemie rolnictwa zrównoważonego*. Trzy pierwsze studia są prowadzone od wielu lat, a ostatnie z nich uruchomiono w 2012 roku. Te studia są kierowane do różnych grup osób zainteresowań i odpowiadają istniejącemu zapotrzebowaniu. Świadczy o tym liczba chętnych podejmujących te studia. Obecnie ogólna liczba uczestników tych

studiów wynosi 286 osób, w tym ponad połowę tej liczby stanowią uczestnicy pierwszego z wymienionych powyżej studiów.

Studia podyplomowe są starannie programowane i organizowane. Dla każdego z nich opracowano główne cele studiów, efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz odpowiednie do tego programy. Sformułowane efekty precyzyjnie odpowiadają celom poszczególnych studiów podyplomowych i oczekiwaniom adresatów studiów. W przypadku studiów kierowanych do nauczycieli uwzględniono wymagania, zawarte w rozporządzeniu MNiSzW, umożliwiające nabycie uprawnień do prowadzenia dodatkowego przedmiotu w ramach wykonywania zawodu nauczyciela. W programach określono moduły kształcenia obejmujące grupy treści programowych.

Programy studiów są realizowane w formie wykładów, ćwiczeń audytoryjnych i laboratoryjnych, praktycznych zajęć terenowych, wycieczek programowych i/lub praktyk dydaktycznych. Programy studiów realizuje liczna kadra nauczycieli akademickich SGGW posiadających odpowiednie kwalifikacje, umożliwiające osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia na danych studiach. Reprezentują oni specjalności naukowe odpowiednie do treści kształcenia. Wśród realizatorów każdego ze studiów programu są także przedstawiciele nauki i praktyki spoza SGGW.

W trakcie studiów prowadzona jest kontrola aktywności, wiedzy i umiejętności uczestników studiów. Zasięgana jest opinia uczestników o programie studiów i ich organizacji w formie ankietowej i rozmów bezpośrednich. Studia kończą się wykonaniem i obroną pracy dyplomowej oraz komisyjnym egzaminem dyplomowym.

Podczas spotkania licznej grupy uczestników wszystkich studiów podyplomowych z zespołem oceniającym PKA uczestnicy wyrażali wysoki stopień zadowolenia z programu studiów, ich organizacji i realizacji. W szczególności cenili sobie bardzo dobre warunki odbywanych zajęć oraz zajęcia praktyczne, zwłaszcza terenowe.

3) wewnątrzni i zewnątrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania efektów kształcenia,

Studia doktoranckie są programowane przez Radę Wydziału i ona nadzoruje realizację programu. Interesariuszami wewnętrznymi są głównie doktoranci. Mają oni możliwość udziału w określaniu efektów kształcenia i wypowiedziania się w sprawach organizacji studiów i realizacji programu poprzez aktywność samorządu doktorantów, członkostwo przedstawiciela doktorantów w Radzie Wydziału, zgłaszanie postulatów kierownikowi studiów lub dziekanowi wydziału, sondaże ankietowe. Udział interesariuszy zewnętrznych jest niewielki. Polega głównie na udostępnianiu bazy materialnej przez współpracujące z wydziałem jednostki naukowe i gospodarcze. Obecni, na spotkaniu z zespołem oceniającym PKA, przedstawiciele tych jednostek nie zgłaszali potrzeby formalizowania tej współpracy.

Udział interesariuszy zewnętrznych w procesie określania efektów kształcenia na studiach podyplomowych jest zróżnicowany w zależności od kierunku. Studia podyplomowe „Obrót nawozami i środkami ochrony roślin w systemie rolnictwa zrównoważonego” powstały dzięki konkretnej inicjatywie pracodawców i z ich udziałem są rozwijane. Również program studiów powstał przy współudziale pracodawców. Z dobrych praktyk warto wskazać na to, że raz w roku organizowana jest przez konsorcjum Centrum Kompetencji Puławy konferencja pt. Nauka – Biznes – Rolnictwo, podczas której dyskutowane są m.in. w ramach ogólnych dyskusji uwagi do programów studiów podyplomowych (SGGW jest członkiem konsorcjum). Na podstawie umowy ZA Puławy współfinansują koszty studiów oraz oceniają program studiów i jego realizację poprzez powołane Centrum Kompetencji. Ponadto w programowaniu i realizacji programu tych studiów uczestniczą m. in. Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa-PIB w Puławach, Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza, Instytut Ogrodnictwa

w Skierniewicach. Od 2015 roku będzie obowiązywać rozporządzenie ministra rozwoju wsi i rolnictwa z 10 maja 2013 r., które reguluje obowiązek posiadania uprawnień w obrocie środkami oraz ich stosowania. Należy podkreślić, że oferta studiów podyplomowych oraz ich program wychodzi naprzeciw tym przepisom. Kierownik studiów na bieżąco śledzi zmiany w prawie, aby móc szybko i elastycznie reagować na potrzeby rynku i dostosowywać ofertę edukacyjną.

Na studia podyplomowe z zakresu rolnictwa rekrutowane są głównie osoby, którym formalnie jest potrzebne wykształcenie rolnicze, aby prowadzić gospodarstwa lub potrzebna jest im wiedza z zakresu rolnictwa do wykonywania zawodu np. bankowca. Pewna grupa (mniejszość) to także pasjonaci. Program studiów jest zgodny z wytycznymi rozporządzenia ministra w zakresie kwalifikacji rolniczych.

Specyfika dwóch pozostałych kierunków wpływa na bardziej ograniczoną współpracę z interesariuszami zewnętrznymi, która ogranicza się w głównej mierze do realizacji praktyk zawodowych w szkołach.

Słuchacze studiów podyplomowych uczestniczą także w procesie ankietyzacji. Kwestia ewaluacji nie jest unormowana w wewnętrznych przepisach (np. regulaminie studiów podyplomowych), dlatego rekomenduje się jej sformalizowanie, aby nie była ona wyłącznie dobrą praktyką, lecz stanowiła formalny element procesów związanych z wewnętrznym systemem zapewnienia jakości kształcenia. Ponadto raporty z ankietyzacji nie zawierają podstawowych informacji dot. liczby ankietowanych oraz ich cech demograficznych, koncentrując się niemal wyłącznie na ocenach badanych dot. kwestii organizacyjnych i dydaktycznych. Nie zawierają także wniosków i rekomendacji. Stąd też rekomendowane jest ujęcie tych elementów w kolejnych analizach.

Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie określania efektów kształcenia, ich osiągania oraz weryfikacji, a także oceny jakości kształcenia prowadzonego na studiach podyplomowych należy zatem ocenić jako znaczący, z uwagi na jego niesformalizowany w znacznej mierze charakter. Rekomenduje się sformalizowanie procedur dotyczących ewaluacji oraz ściślejsze włączenie pracodawców w procesy określania i weryfikacji efektów (np. poprzez usystematyzowanie sposobu pozyskiwania informacji na temat programów czy oceny absolwentów).

- 4) jednostka stosuje system ECTS, w którym liczba punktów odpowiada nakładowi pracy doktoranta i słuchacza, adekwatnemu do osiągniętych efektów kształcenia,

Program studiów doktoranckich, trwających 4 lata, do roku akademickiego 2012/2013 odpowiadał 56 pkt. ECTS i obejmował 7 przedmiotów obligatoryjnych i przedmioty fakultatywne. Od roku akademickiego 2013/2014 program odpowiada 43 pkt. ECTS, co przelicza się na około 1150 godzinom zajęć i pracy własnej doktoranta. Jest to wymiar nieznacznie mniejszy od maksymalnego (45 pkt. ECTS). Obciążenie więc doktorantów realizacją programu studiów nie jest duże, skoro wymagane jest uzyskanie tylko średnio 11 pkt. ECTS rocznie, w tym w połowie w formie pracy własnej doktorantów. W świetle obowiązujących przepisów stosowany system ECTS można uznać za poprawny. Należy jednak zauważyć, że rzeczywisty nakład pracy doktorantów jest większy niżby to wynikało z liczby ECTS dla tych studiów. Efektem końcowym studiów doktoranckich jest uzyskanie stopnia doktora nauk. Wymaga to od doktorantów dużego nakładu pracy na wykonanie badań i opracowanie rozprawy. Dlatego określanie liczby ECTS tylko na podstawie przedmiotów programu studiów nie odzwierciedla całości nakładu pracy doktorantów. Ten mankament nie dotyczy tylko studiów doktoranckich na ocenianym Wydziale, ale jest powszechny w polskich uczelniach.

Na podstawie Rozmowy z Samorządem Doktorantów, Kierownikiem Studiów Doktoranckich oraz przedstawionej przez jednostkę dokumentacji, należy stwierdzić, że doktoranci

uczestniczą w określaniu liczby punktów ECTS poprzez pracę w Komisji Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia. Ich uwagi są przyjmowane i uwzględniane, o czym świadczą protokoły z posiedzeń komisji, oraz pozytywna opinia Samorządu Doktorantów na temat nowego programów Studiów Doktoranckich. Samorząd Doktorantów oraz uczestnicy studiów III stopnia uznali, że liczba przypisanych punktów ECTS do konkretnego przedmiotu jest określona prawidłowo pod względem nakładu pracy niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

Na ocenianym Wydziale system ECTS nie służy obecnie wymianie międzynarodowej doktorantów lub indywidualizacji procesu kształcenia, ponieważ liczba doktorantów uczestniczących w takiej wymianie jest znikoma.

System ECTS jest stosowany także na studiach podyplomowych, ale służy on tylko ocenie nakładu pracy niezbędnej do realizacji poszczególnych przedmiotów i całości studiów.

- 5) jednostka posiada wiarygodny, przejrzysty i powszechnie dostępny - zwłaszcza dla studentów, doktorantów i słuchaczy - system umożliwiający ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia.

Wraz z wprowadzeniem od roku akademickiego nowych programów studiów III stopnia, określono efekty kształcenia oraz przypisano punkty ECTS. Jako zasadnicze kryterium weryfikacji i potwierdzania osiągnięcia efektów kształcenia na studiach III stopnia przyjęto dorobek naukowy doktoranta, w tym poziom metodyczno-merytoryczny rozprawy doktorskiej i jej obrony, wkład doktoranta w realizację projektów badawczych i jego autorskie lub współautorskie publikacje. Ocenom bieżącym, w trakcie studiów, służą kolokwia, ocena wykonywanych prac, corocznych sprawozdań i sondaży ankietowych. Te działania nie są dotychczas sformalizowane systemowo w formie zadań, procedur i oceny efektów, ale są wiarygodne na podstawie istniejącej dokumentacji. Fakt, że niemal wszyscy doktoranci kończą studia i w trakcie postępowania promocyjnego uzyskują stopień naukowy doktora (choć dość często dopiero po ukończeniu studiów) wskazują, że studia spełniają swoją rolę w przygotowaniu kadr naukowych na poziomie doktorskim.

W ramach stron internetowych funkcjonuje zakładka poświęcone studiom doktoranckim, na których zamieszczane są aktualne dane dotyczące doktorantów i kandydatów na studia doktoranckie. Doktoranci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym Polskiej Komisji Akredytacyjnej wysoko ocenili dostęp do tych informacji. Zamieszczone dane informują o sposobie oceny pracy doktoranta oraz sprawozdań rocznych. Doktoranci nie potrafili ocenić wiarygodności systemu pod kątem oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Same metody oceny i ich zasady są dobrze oceniane przez doktorantów.

Na studiach podyplomowych stosowane są różne formy oceny efektów kształcenia, odpowiednio do zakładanych celów i tego rodzaju studiów. Najważniejszym kryterium oceny tych efektów jest opinia uczestników, zasięgana w formie bezpośrednich rozmów i ankietowo.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych:

- 1) **Studia doktoranckie są programowane, organizowane i realizowane poprawnie. Stwarzają one możliwości uzyskania przez doktorantów wiedzy, umiejętności i kompetencji właściwych dla stopnia naukowego doktora w zakresie odpowiadającej tym studiom dyscypliny naukowej. Wskazane są jednak nieduże modyfikacje**

i uzupełnienia programu tych studiów. Doktoranci wysoko oceniają realizowany program kształcenia.

- 2) Studia podyplomowe, na ocenianym wydziale, są dość szeroko rozwinięte. Są one programowane i realizowane właściwie pod każdym względem, niemal wzorowo.
- 3) Doktoranci jako interesariusze wewnętrzni mają możliwość uczestnictwa w formułowaniu efektów kształcenia i wyrażania poglądów o realizacji programu studiów doktoranckich. Ich opinie o studiach są zdecydowanie pozytywne. Udział interesariuszy zewnętrznych jest natomiast niewielki. Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie określania efektów kształcenia, ich osiągania oraz weryfikacji, a także oceny jakości kształcenia prowadzonego na studiach podyplomowych należy ocenić jako znaczący, z uwagi na jego niesformalizowany w znacznej mierze charakter. Rekomenduje się sformalizowanie procedur dotyczących ewaluacji oraz ściślejsze włączenie pracodawców w procesy określania i weryfikacji efektów np. poprzez usystematyzowanie sposobu pozyskiwania informacji na temat programów czy oceny absolwentów.
- 4) System ECTS jest wprowadzony na studiach doktoranckich, ale nie służy wymianie międzyuczelnianej lub międzynarodowej doktorantów. Stosowana punktacja ECTS w odniesieniu przedmiotów objętych programem studiów III stopnia jest adekwatna do czasu pracy doktoranta, a doktoranci biorą udział w określaniu punktów. Punktami ECTS wyceniany jest też nakład pracy uczestników studiów podyplomowych.
- 5) Na studiach doktoranckich stosowane są właściwe dla tych studiów kryteria weryfikacji i potwierdzania osiągnięcia celów oraz efektów kształcenia, choć dotychczas nie mają one charakteru systemowego. System weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia na studiach III stopnia przejrzysty i zrozumiały oraz dostępny dla wszystkich doktorantów Wydziału. Poprawne i wiarygodne są działania w zakresie oceny efektów kształcenia na studiach podyplomowych.

4. Zasoby kadrowe, materialne i finansowe posiadane przez jednostkę dla realizacji zakładanych celów strategicznych i osiągnięcia efektów kształcenia

- 1) Jednostka zapewnia kadrę stosowną do potrzeb wynikających z prowadzonej działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej oraz prowadzi politykę kadrową umożliwiającą rozwój kwalifikacji naukowych i dydaktycznych pracowników,

Wydział funkcjonuje i rozwija się od 100 lat, w tym długim okresie prowadzona na nim polityka kadrowa i dynamiczny rozwój kadry sprawił, że Wydział ten jest „matką założycielką” większości innych wydziałów uczelni (wyodrębniły się z tego wydziału). Także obecnie wydział dysponuje liczną kadrą nauczycieli akademickich o wysokich kwalifikacjach. Zatrudnia 100 nauczycieli akademickich, niemal w całości (z wyjątkiem 3 osób) zatrudnionych na pierwszym etacie. W strukturze zatrudnionej kadry duży jest udział profesorów tytularnych i doktorów habilitowanych (34%), a niewielki magistrów. Tych ostatnich zatrudnia się tylko wyjątkowo, a ich rolę wypełniają, w znacznym stopniu, doktoranci realizujący część zajęć dydaktycznych. Prowadzona polityka kadrowa opiera się na zatrudnianiu doktorów kończących prowadzone na Wydziale studia doktoranckie lub osób spoza wydziału, stosownie do potrzeb dydaktycznych na kierunkach studiów. Kadra tzw. „samodzielna” jest w większości efektem rozwoju naukowego i awansów pracowników Wydziału. Ten rozwój nie wzbudza zastrzeżeń i wątpliwości. W ostatnich 5 latach, pomimo nieznacznego zmniejszenia ogólnej liczby zatrudnionych i naturalnych ubytków nauczycieli (emerytury), liczba profesorów tytularnych i doktorów habilitowanych utrzymuje się na stałym poziomie 34 osób.

Najliczniejsza jest kadra nauczycieli akademickich reprezentująca dyscyplinę naukową „agronomia”, następnie „biologia”, a inne dyscypliny (biochemia, mikrobiologia, ogrodnictwo, informatyka) są reprezentowane przez 1-3 osób. Wszystkie prowadzone kierunki studiów posiadają kadre odpowiadającą wymaganiom, co do minimum kadrowego, zawartym w rozporządzeniu MNiSzW. Wydział korzysta też z licznej kadry zatrudnionej w innych wydziałach SGGW. Dlatego zajęcia dydaktyczne są powierzane nauczycielom o odpowiednich kompetencjach merytorycznych. Toteż w dokonanych wcześniej przez PKA ocenach programowych jakości kształcenia, na 2 kierunkach studiów, nie było zastrzeżeń co do obsady kadrowej tych kierunków studiów i przedmiotów kształcenia. Bardzo korzystna jest relacja liczby studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych do liczby nauczycieli akademickich na Wydziale wynosząca 19,6.

Rozwój kadry i potencjał kadrowy nie jest zagrożony w następnych latach, ponieważ wydział posiada uprawnienia do nadawania stopni naukowych doktora w dwóch dyscyplinach naukowych i stopnia doktora habilitowanego w jednej dyscyplinie. Należy zauważyć, że posiadane uprawnienia merytorycznie odpowiadają potrzebom kadrowym kształcenia na prowadzonych kierunkach studiów. W dyscyplinach, w których Wydział nie posiada odpowiednich uprawnień, nieliczni pracownicy uzyskują też stopnie naukowe w innych wydziałach SGGW lub w pozauczelnianych jednostkach naukowych. Rozwojowi kadry sprzyja duża, nowoczesna baza badawcza, realizacja licznych grantów badawczych i działania motywacyjne Władz Wydziału i Uczelni.

Polityka kadrowa Wydziału podobnie jak w innych uczelniach o zdecydowanym profilu rolniczym jest oparta na staraniach o rozwiązanie dualistycznego systemu wartości. Wydział z jednej strony stara się zatrudniać pracowników naukowych zdecydowanie wyróżniających się efektywnością pracy w obszarze badawczym i zdolnościami przekazywania wyników badań w postaci publikacji w wysoko ocenianych czasopismach naukowych. Z drugiej strony rola dydaktyczna Wydziału wymaga pracowników dysponujących wybitną wiedzą praktyczną, niezbędną do osiągnięcia deklarowanych efektów kształcenia. Ogólne zmiany w motywacji studentów podejmujących naukę na tego rodzaju wydziałach czy kierunkach sprawiają, że z powyższymi problemami boryka się całe grono uczelni rolniczych w Europie. Wizytowany Wydział jest świadomy tej sytuacji i poprzez odpowiednie posunięcia kadrowe stara się tę sytuację przynajmniej po części rozwiązać. Jednym ze sposobów na to, jest praktykowane również na innych uczelniach zatrudnianie na Wydziale pracowników naukowych instytutów badawczych. Tego rodzaju kroki mogą w znacznym stopniu poprawić możliwości Wydziału w przypadku ubiegania się o granty o dużych wymaganiach, co do dorobku naukowego lidera, lub też składu grupy badawczej. Z drugiej jednak strony rozbieżności w dorobku naukowym niektórych pracowników, docenianie tego dorobku i porównanie go z wieloletnią i wzorową pracą dydaktyczną innych wymagają od kierowników katedr pewnej wrażliwości i umiejętności rozwiązywania problemów powstających w grupie ludzi.

Upřednio wspomniany dualizm systemu wartości jest widoczny nie tylko na poziomie poszczególnych pracowników, ale również w odniesieniu do katedr o różnym profilu. Mimo tego, że powody braku publikacji o odpowiedniej wartości są często pozornie łatwe do wytłumaczenia, nie oznacza to tego, że nie jest możliwe osiągnięcie poprawy tej sytuacji. Znajomość zasad publikowania, czasopism zajmujących się dziedziną badań prowadzonych w danej katedrze, codzienny kontakt z literaturą międzynarodową, zatrudnianie młodych, znających języki obce pracowników wiele może pomóc w rozwiązaniu tego problemu.

Studenci pozytywnie ocenili wielkość grup seminaryjnych i ćwiczeniowych. Ilość asystentów przypadająca na daną liczebność studentów jest wystarczająca do osiągnięcia

odpowiedniego poziomu kształcenia. Studenci mają możliwość korzystania z konsultacji z pracownikami naukowo-dydaktycznymi. Istotne jest dostosowanie terminów konsultacji do potrzeb studentów. Dodatkowo istnieje możliwość spotkania z wykładowcami poza wyznaczonym czasem na konsultacje.

Jednym z elementów oceniających i motywujących jest funkcjonujący, od wielu lat w uczelni, system wewnętrznej oceny kadry naukowo-dydaktycznej. Jego istnienie wynika z zapisów Statutu Uczelni. Obowiązujące kryteria i procedury postępowania oceniającego umożliwiają wielokryteriową ocenę dorobku i aktywności nauczycieli w zakresie: działalności: naukowo-badawczej, dydaktycznej, organizacyjnej na rzecz Uczelni oraz w zakresie kształcenia kadr.

System doboru i weryfikacji kadry – otwarte konkursy, ocena indywidualna, system wewnętrznej oceny działalności naukowej należy uznać za słuszne i wystarczające.

- 2) jednostka dysponuje odpowiednią infrastrukturą dydaktyczną dostosowaną do specyfiki oferowanych studiów, zapewniającą osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia,

Uczelnia, w tym Wydział, dysponuje dużą bazą materialną służącą dydaktyce i badaniom naukowym. W nowoczesnym kampusie uczelni warunki realizacji procesu dydaktycznego, badań naukowych oraz warunki socjalno-bytowe studentów i doktorantów są bardzo dobre pod każdym względem. Wszędzie widoczna jest przestrzeń i nowoczesność. Uczelnia dysponuje dużą liczbą pomieszczeń dydaktycznych o różnym charakterze. Zespół oceniający PKA lustrował dużą liczbę pomieszczeń dydaktycznych i badawczych ocenianego Wydziału (sale wykładowe, ćwiczeniowe, seminaryjne, laboratoryjne oraz laboratoria badawcze, fitotrony, itp.) stwierdzając, że wszystkie te pomieszczenia prezentują wysoki standard funkcjonalno-wyposażeniowy, stosownie do realizowanych w nich przedmiotów kształcenia lub prowadzonych badań. Dydaktyczne pracownie ćwiczeniowe i laboratoryjne są dostosowane wielkością do liczby studentów, przystosowane są do indywidualnego i samodzielnego wykonywania przez studentów zaplanowanych zadań dydaktycznych. Zauważalna jest dbałość o porządek, czystość i wygodę pracy studentów i doktorantów. Na uwagę zasługuje baza dydaktyczno-badawcza doksztalcenia czynnościowego i praktycznego. Wydział dysponuje m.in. znakomicie urządzoną Wydziałową Stacją Doświadczalną w Skierniewicach, szklarniami i halami wegetacyjnymi, fitotronami, zakładami i polami doświadczalnymi, kolekcjami roślin, itp.

Biblioteka Główna SGGW należy do wyróżniających się bibliotek zarówno w zakresie zbiorów, jak również organizacji i dostępności do informacji naukowej. W świetnie zorganizowanej, przestronnej bibliotece mieszczą się olbrzymie zasoby książek i czasopism naukowych, itp. Są tam znakomite warunki korzystania z tych zasobów i przyjazny dla czytelników system udostępniania i wypożyczania.

Według opinii studentów infrastruktura Wydziału umożliwia im osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się. Istotna jest możliwość korzystania z bazy dydaktycznej w celu prowadzenia badań i projektów naukowych przez środowisko studenckie. Infrastruktura wizytowanej Jednostki jest przystosowana dla osób niepełnosprawnych. Nie istnieją bariery architektoniczne, które uniemożliwiałyby poruszanie się osób z niepełnosprawnościami pod względem ruchowym. Infrastruktura Uczelni i Wydziału jest przystosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo. Zapewniony jest też powszechny dostęp studentów i doktorantów do technik informatycznych.

Uczelnia, jak i oceniany Wydział, posiada zasób budynków i pomieszczeń nie wymagający w najbliższych latach nowych inwestycji w tym zakresie. Działania władz są obecnie nakierowane na wzbogacanie wyposażenia służącego dydaktyce i badaniom naukowym.

3) polityka finansowa jednostki zapewnia stabilność jej rozwoju.

W Uczelni polityka finansowa jest w dużym stopniu zdecentralizowana. Z poziomu rektorskiego pokrywane są głównie koszty utrzymania infrastruktury wspólnego użytkowania, w połowie koszty infrastruktury wydziałów, koszty osobowe pozawydziałowe. Wydziały corocznie otrzymują do swej dyspozycji dotację podstawową, przyznawaną wg zasad analogicznych jakie stosuje MNiSzW przy podziale dotacji między uczelnie. Należy zauważyć, że całość tej dotacji z MNiSzW jest dzielona dla wydziałów.

Wydział Rolnictwa i Biologii posiada swój budżet i prowadzi własną politykę finansową. Na swoją działalność pozyskuje środki finansowe z dotacji podstawowej (około 8 mln zł), dochodów z własnej działalności (około 1 mln zł), z dotacji na statutową działalność naukową (około 1,1 mln zł), z grantów badawczych, itp. Wydział ponosi koszty swego funkcjonowania, ale w dużym stopniu dyslokuję środki finansowe na jednostki organizacyjne, głównie katedry. To wymusza dyscyplinę finansową już na poziomie katedr. Efektem tego jest m.in. dobre dostosowanie zatrudnienia pracowników do możliwości finansowych katedr i Wydziału jako całości. System podziału środków zarówno dla doktorantów, jak i jednostek wydziału ma charakter projakościowy, a głównym miernikiem jest liczb punktów uzyskiwana za publikacji w najlepszych czasopismach.

Sytuacja finansowa uczelni jak i ocenianego wydziału jest stabilna. Posiadane zasoby finansowe wydziału pozwalają realizować zakładane efekty kształcenia na wszystkich trzech kierunkach studiów i pozostałych formach kształcenia. Nie jest to jednak sytuacja komfortowa skoro podejmowane są działania ograniczające koszty, także w obszarze dydaktyki. Świadczy o tym m.in. przyjęcie mniej kosztownego ogólnoakademickiego profilu kształcenia na prowadzonych kierunkach studiów niż kształcenia na profilu praktycznym. Przykładem tego jest też nie honorowanie finansowe opieki nauczycieli akademickich nad dyplomantami.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego ⁴ WYRÓŻNIAJĄCA

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych:

- 1) Oceniany Wydział dysponuje liczną kadrą nauczycieli akademickich o wysokich kwalifikacjach. Profesorowie i doktorzy habilitowani stanowią 34% ogólnej liczby nauczycieli. Na jednego nauczyciela przypada zaledwie 19 studentów, doktorantów podyplomowych. Wszystkie prowadzone kierunki studiów posiadają kadrę odpowiadającą wymaganiom minimum kadrowego, a studenci bardzo pozytywnie oceniają zaangażowanie kadry w proces dydaktyczny. Zajęcia dydaktyczne są powierzane nauczycielom o odpowiednich kompetencjach merytorycznych. System doboru i weryfikacji kadry – otwarte konkursy, ocena indywidualna, system wewnętrznej oceny działalności naukowej należy uznać za słuszne i wystarczające. Dobra polityka kadrowa i jej rozwój sprawiają, że potencjał kadrowy wydziału nie jest zagrożony w następnych latach.**
- 2) Wydział dysponuje bardzo dużą, nowoczesną bazą materialną służącą dydaktyce i badaniom naukowym. We wszystkich obiektach warunki lokalowo – wyposażeniowe kształcenia są bardzo dobre, a w większości wręcz znakomite. Infrastruktura wizytowanej Jednostki jest przystosowana dla osób niepełnosprawnych. Uczelnia nie planuje większych nowych inwestycji w swej infrastrukturze, a koncentruje wysiłki na wzbogaceniu wyposażenia dydaktycznego i naukowego.**

3) Kondycja finansowa uczelni jest co najmniej dobra i stabilna. Dobra i stabilna, choć nie komfortowa, jest także kondycja finansowa ocenianego Wydziału. Pomimo, że nie wszystkie potrzeby w zakresie kształcenia mogą być w pełni pokrywane, to posiadane przez Wydział zasoby finansowe pozwalają osiągać zakładane efekty kształcenia na wszystkich prowadzonych kierunkach studiów, a także na studiach doktoranckich i podyplomowych.

5. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę

Jednostka prowadzi badania naukowe w obszarach , dziedzinach i dyscyplinach naukowych związanych z oferowanymi studiami, a wyniki tych badań oraz najnowsze osiągnięcia nauki w danym obszarze wykorzystuje w procesie kształcenia. Jednostka stwarza doktorantom warunki do prowadzenia samodzielnych badań naukowych, a studentom umożliwia udział w badaniach przez nią prowadzonych.

Wydział prowadzi zajęcia na studiach I, II i III stopnia na kierunkach rolnictwo i biologia oraz I stopnia na inżynieria ekologiczna. Według Raportu Samooceny oferowane na Wydziale kierunki studiów realizowane są przy wnikliwej analizie prowadzonych prac badawczych zarówno na Wydziale, jak i wydziałach współpracujących przy ich realizacji. Bierze się tu pod uwagę zakres obszarowy badań jak i aktualność stawianych celów naukowych. Prace badawcze prowadzone przez pracowników realizujących zajęcia dydaktyczne są prowadzone m. in. w ramach grantów uczelnianych i zewnętrznych (krajowych i europejskich). W realizacji prac badawczych często biorą udział studenci przygotowujący prace magisterskie i doktorskie. Sposobem weryfikacji zgodności obszarowej jest przegląd okresowych ankiet oceny nauczycieli akademickich oraz ankiety oceny działalności naukowej Wydziału.

Wymienione jednostki prowadzą badania naukowe w obszarach nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych oraz obszarze nauk przyrodniczych, które można zlokalizować w dziedzinie nauk rolniczych i biologicznych.

Na Wydziale prowadzone są badania w zakresie 3 dyscyplin:

- agronomii
- biologii
- ekologii i ochrony środowiska

W zakresie agronomii badania skupiają się nad doskonaleniem technologii produkcji roślinnej w różnych systemach rolnictwa z uwzględnieniem jakości ziemiopłodów oraz minimalizowania ich negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze.

W zakresie ekologii i ochrony środowiska badania dotyczą zmian właściwości gleb, wód, powietrza i roślin pod wpływem działalności człowieka w różnych ekosystemach oraz metod ochrony i rekultywacji gleb.

W zakresie biologii badania skupiają się głównie na postępie biologicznym w produkcji roślinnej, w tym na:

- czynnikach fotosyntetycznej produktywności roślin, fizjologii nasion oraz reakcjach roślin na stresy abiotyczne i biotyczne,
- badaniu współzależności pomiędzy roślinami a organizmami symbiotycznymi, patogenami oraz warunkami środowiska abiotycznego,
- biochemicznych aspektach produktywności roślin uprawnych,
- biologii i wykorzystanie mikroorganizmów różnych środowisk oraz ich pozachromosomalnych elementów genetycznych.

Jednostka w wyniku ostatniej parametryzacji jednostek naukowych w 2013 r. została zakwalifikowana do kategorii A. Wymiernym efektem działalności naukowo-badawczej Wydziału są publikacje naukowe, których wykaz opublikowanych w latach 2009-2013 został udostępniony Zespołowi Oceniającemu w czasie wizytacji. Zespołowi Oceniającemu przedstawiono także obszernie Sprawozdania z działalności naukowo-badawczej Wydziału w latach 2009-2013 w których podano liczbę publikacji, liczbę punktów uzyskanych przez katedry za publikacje, liczbę punktów uzyskanych przez jednego pracownika naukowego w poszczególnych katedrach w tych latach oraz wykaz projektów badawczych realizowanych na Wydziale w tym okresie i ich zastosowanie w postaci patentów i zgłoszeń patentowych.

Działalność naukowo-badawczą Wydziału poddano szczegółowej analizie. W latach 2009-2013 pracownicy Wydziału (12 profesorów tytularnych, 22 doktorów habilitowanych, oraz 44 doktorów i 22 pozostałych; stan na rok 2013, według Raportu Samooceny) opublikowali łącznie 1477 prac naukowych, na które składały się:

- w roku 2009 - 141 publikacji, w tym 25 z JCR, monografie i książki (22), inne (138), łącznie 301 pozycji,
- w roku 2010 – 118 publikacji, w tym 30 JCR, monografie i książki (35), inne (179), łącznie 332 pozycje,
- w roku 2011 - 127 publikacji, w tym 46 z JCR, monografie i książki (18), inne (132), łącznie 277 pozycji,
- w roku 2012 – 118 publikacji, w tym 58 z JCR, monografie i książki (20), inne (135) łącznie 273 pozycji,
- w roku 2013 - 98 publikacji, w tym 65 z JCR, monografie i książki (18), inne (178) łącznie 294 pozycje.

Analizując powyższe dane można zauważyć stały wzrost liczby publikacji w czasopismach wyróżnionych przez JCR.

Osiągnięcia naukowo-badawcze doktorantów także znajdują potwierdzenie w publikacjach naukowych. Ich aktywność publikacyjna jest wysoka. Zespołowi Oceniającemu przedstawiono wykaz, z którego wynika, że w okresie ostatnich trzech lat byli oni autorami i współautorami łącznie 99 publikacji, w tym 6 w prestiżowych czasopismach o zasięgu światowym (JCR), 16 publikacji w czasopismach punktowanych przez MNiSW. W tym samym okresie liczba publikacji naukowych z udziałem studentów wyniosła 42 pozycje; w tym 9 w czasopismach z listy MNiSzW.

Na szczególne podkreślenie zasługuje także aktywny udział doktorantów i studentów w konferencjach krajowych, międzynarodowych i zagranicznych na których zaprezentowali wyniki swoich badań w formie ustnych referatów lub posterów. W latach 2009-2013 doktoranci uczestniczyli w 138 konferencjach; w tym 19 zagranicznych, zaś studenci w tym samym czasie w 8; w tym 3 zagranicznych..

Wyniki badań Wydziału znajdują również zastosowanie praktyczne o czym świadczą uzyskane patenty. W latach 2011 i 2012 pracownicy Wydziału byli autorami 2 patentów oraz 4 zgłoszeń patentowych do Urzędu Patentowego RP, 1 wdrożenia technologii i ekspertyz dla firm herbicydowych (BASF Polska, DuPont Poland) na kwotę 508 359 zł. (Katedra. Agronomii). Ta niewielka liczba wdrożeń wyników badań naukowych i słaba współpraca z praktyką znalazła odzwierciedlenie w analizie SWOT.

Działalność naukowo-badawcza pracowników Wydziału obejmuje badania prowadzone w ramach badań statutowych, projektów badawczych finansowanych przez MNiSW, NCN, NCBiR oraz w ramach współpracy z ośrodkami naukowymi krajowymi i zagranicznymi. W latach 2009-2013 realizowano łącznie 158 projektów badawczych. W tym samym okresie prowadzono badania w ramach 132 tematów finansowanych z dotacji celowej MNiSW na badania naukowe lub prace rozwojowe służące rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich i z NCN. Należy zaznaczyć, iż na przestrzeni tych lat

obserwuje się sukcesywny spadek ilości realizowanych projektów (2009 – 48, 2010 – 35, 2011 – 29, 2012 – 24, 2013 – 22 projekty). W badaniach prowadzonych w ramach wymienionych projektów badawczych uczestniczą doktoranci Wydziału, dzięki czemu pogłębiają swoją wiedzę, a także zdobywają doświadczenie i umiejętności, niezbędne do prowadzenia własnych badań.

Doktoranci realizują badania w ramach projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych (NCN, MNiSW). Na podstawie danych zawartych w raporcie samooceny można stwierdzić znaczące zaangażowanie słuchaczy studiów doktoranckich Wydziału w realizację projektów badawczych. W latach 2009 – 2013 uczestniczyli oni w realizacji 36 projektów badawczych; w zdecydowanej większości byli oni wykonawcami, w 2 przypadkach kierownikami i 7 przypadkach byli włączeni do projektu.

Tematyka badawcza Wydziału jest zbieżna z kierunkami studiów prowadzonymi na Wydziale. Doktoranci realizują badania naukowe w siedmiu jednostkach organizacyjnych: w Katedrze Agronomii, Biochemii, Botaniki, Doświadczalnictwa i Bioinformatyki, Fizjologii Roślin, Nauk o Środowisku Glebowym oraz Samodzielnym Zakładzie Biologii Mikroorganizmów. Część analiz w zakresie realizacji prac doktorskich jest wykonywana w laboratoriach innych jednostek naukowych (IOŚ, IBB, IHAR, IBL, ITP. itp.). Wszystkie tematy prac doktorskich są ściśle powiązane z tematyką zadań statutowych poszczególnych jednostek, która dotyczy:

- I. Produkcji na użytkach rolnych i kształtowania środowiska obszarów wiejskich (Katedra Agronomii).
- II. Biochemicznych aspektów produktywności roślin uprawnych (Katedra Biochemii).
- III. Badań współzależności pomiędzy roślinami a organizmami symbiotycznymi i patogenicznymi oraz środowiskiem abiotycznym” (Katedra Botaniki).
- IV. Badań nad zastosowaniem metod statystycznych do opracowywania danych pochodzących z doświadczeń oraz innych prac empirycznych w naukach rolniczych i biologicznych (Katedra Doświadczalnictwa i Bioinformatyki).
- V. Fizjologicznych i biochemicznych reakcji roślin uprawnych na różne czynniki środowiskowe (Katedra Fizjologii Roślin).
- VI. Środowiskowych uwarunkowań genezy i użytkowania gleb w ekosystemach naturalnych i antropogenicznych (Katedra Nauk o Środowisku Glebowym).
- VII. Występowanie, biologia, znaczenie i wykorzystanie mikroorganizmów różnych środowisk oraz ich pozachromosomalnych elementów genetycznych (Samodzielny Zakład Biologii Mikroorganizmów).

Poza tym weryfikacja wiedzy doktorantów, nadawanie tytułów naukowych, profesorskich przez forum naukowe niezależne od wydziałów mogłoby się przyczynić do podwyższenia jakości kształcenia, ugruntowania wartości tytułów naukowych również w porównaniach międzynarodowych. Tematy prac doktorskich oraz cel każdej pracy realizowanej przez studentów studiów doktoranckich Wydziału – odrębnie dla każdej jednostki - zostały podane w Raporcie Samooceny na stronach 32-36. Analiza tematyki prac doktorskich pozwala stwierdzić, że istotnie – zawierają się one w zakresie problematyki badawczej tych jednostek. Doktoranci w czasie realizacji prac doktorskich rozwijają przede wszystkim umiejętności w zakresie prowadzenia badań naukowych. Obejmują one wszystkie etapy badań naukowych, od właściwego sformułowania naukowej hipotezy roboczej, o dużym znaczeniu poznawczym/praktycznym, zastosowania odpowiednich metod badawczych, opracowania i interpretacji uzyskanych wyników badań po ich opublikowanie, najlepiej w czasopiśmie z IF. Uczą się wykonywania badań nowoczesnymi metodami z wykorzystaniem specjalistycznej aparatury laboratoryjnej takiej jak mikroskopia elektronowa – SEM i TEM, rentgenografia – XRD oraz zaawansowanej metodyki, stosowanej w biologii molekularnej.

Prężnie działają studenckie koła naukowe: Studenckie Koło Naukowe Rolników i Międzywydziałowe Koło Naukowe Biologów. Członkowie Koła Naukowego Rolników w 2013 r. uczestniczyli w 6 przeglądach i konferencjach studenckich w tym 1 konferencji zagranicznej, w sumie prezentowali 7 prac, 3 prace uzyskały wyróżnienie. Międzywydziałowe Koło Naukowe Biologów zrzesza studentów różnych wydziałów Uczelni. Celem jest realizacja projektów naukowo-badawczych w ramach dwóch sekcji: botanicznej i zoologicznej. Wyniki badań przedstawiane są na Dorocznych Przeglądach Dorobku Studenckich Kół Naukowych, przeglądach ogólnokrajowych i konferencjach naukowych. Prace studentów potwierdzone są licznymi dyplomami, które zaprezentowano Zespołowi Oceniającemu.

Osiągnięciami koła są:

- publikowanie doniesień i artykułów w prasie naukowej,
- udział w restytucji raka szlachetnego wodach w Niziny Mazowieckiej,
- rejestracja rzadkich gatunków ślimaków (m.in. *Vertigo angustior*)
- inwentaryzacja herpetofauny Mazowsza,
- współtworzenie fitocenoteki Rezerwatu Biosfery Karpaty Wschodnie,
- udział w inwentaryzacji siedliskowej obszarów Natura 2000,
- opracowanie ścieżki edukacyjno-przyrodniczej w okolicach Konstancina Jeziornej.

W ramach wolontariatu organizowane są zajęcia dydaktyczne z biologii dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, także jako wykłady przyrodniczo-ekologiczne na terenie SGGW.

Na podstawie udostępnionych danych oraz informacji pochodzących z rozmów i dokumentów przekazanych do wglądu komisji podczas wizytacji, wykształca się jednoznaczny obraz Wydziału jednocześnie prowadzącego badania naukowe i pracę dydaktyczną ze studentami. Prace badawcze w różnych katedrach na ogół odbywają się w ramach klasycznie rozumianych dyscyplin naukowych charakterystycznych dla danej katedry. Są jednak katedry, które oddaliły się od tego schematu. Typowym przykładem może być katedra botaniki, która realizuje program badań naukowych z pogranicza fitopatologii i fizjologii roślin, oraz botaniki. Sytuacja ta ma swoje powody zakorzenione w kierunku i tradycji badań prowadzonych w katedrze już przez jej byłe kierownictwo. Z drugiej jednak strony jest to nowoczesne podejście do nauki, które w przypadku nauk podstawowych, takich jak biochemia, różne działy botaniki i biologii, genetyka, fizjologia i ogólnie ujęte badania procesów życiowych na poziomie molekularnym, zaciera granice między tymi dyscyplinami. Zgodnie z tym schematem zamiast zawężania badań jakiegoś zjawiska do zakresu zestawu narzędzi badawczych i systemu pytań charakterystycznych dla jednej dyscypliny, następuje kompleksowe podejście do danego problemu, co oznacza rozwiązywanie pytań przez preferencję własnej infrastruktury laboratoryjnej i intelektualnej uzupełnionej jednak krajowymi i międzynarodowymi systemami kooperacji badawczych.

Praca badawcza prowadzona w katedrach daje realne możliwości na zbliżenie studentów do sfery nauki. Takie zbliżenie i oferowanie pracy naukowej studentom, szczególnie uczestnikom studiów doktoranckich zostało potwierdzone w rozmowach przeprowadzonych ze studentami różnych stopni.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Jednostki naukowo-dydaktyczne Wydziału prowadzą badania naukowe w obszarach, dziedzinach i dyscyplinach naukowych spójnych z realizowanymi kierunkami

kształcenia. Studenci i doktoranci uczestniczą w prowadzonych badaniach naukowych czego dowodem są publikacje opublikowane z ich udziałem. Zakres prowadzonych badań w pełni odpowiada potrzebom procesu dydaktycznego na prowadzonych kierunkach. Poziom współpracy krajowej i międzynarodowej oraz współautorstwo słuchaczy studiów doktoranckich w publikacjach pozwalają stwierdzić, że istnieją realne możliwości realizowania przez nich badań naukowych, także poza jednostką prowadzącą studia doktoranckie. Praca badawcza prowadzona w katedrach daje realne możliwości na zbliżenie studentów do sfery nauki. Takie zbliżenie i oferowanie pracy naukowej studentom, szczególnie uczestnikom studiów doktoranckich zostało potwierdzone w rozmowach przeprowadzonych ze studentami różnych stopni.

Wysoko należy ocenić starania pracowników Wydziału o pozyskiwanie funduszy ze źródeł zewnętrznych. Pracownicy uzyskują fundusze i środki na badania w ramach grantów i projektów finansowanych z funduszy krajowych i zagranicznych.

6. Uczestniczenie jednostki w krajowej i międzynarodowej wymianie studentów, doktorantów, pracowników naukowych i dydaktycznych oraz współpraca z krajowymi i międzynarodowymi instytucjami akademickimi, a także z przedsiębiorstwami i instytucjami

- 1) Studenci, doktoranci i pracownicy jednostki uczestniczą w programach międzynarodowych,

Współpraca międzynarodowa w zakresie dydaktyki i badań naukowych oraz jej wpływ na proces dydaktyczny jest szczegółowo opisana w Raporcie Samooceny na stronach 59-67. Wydział prowadzi i czynnie rozwija współpracę z wieloma zagranicznymi ośrodkami naukowymi. W ramach tej współpracy w latach 2009-2013 realizowana była wymiana studentów i doktorantów oraz kadry naukowej i dydaktycznej, a także realizowane były wspólne projekty badawcze, które zaowocowały opublikowaniem wielu wspólnych artykułów naukowych.

Międzynarodowa współpraca dydaktyczna była głównie realizowana w ramach programów Erasmus, Erasmus Mundus, CEEPUS. Bilateralne umowy zawarte z wieloma uczelniami umożliwiły wymianę studentów z ponad 20 uczelniami m. in. Cranfield University (Wielka Brytania), Universidade de Lisboa (Portugalia), Ghent University (Belgia), University of Copenhagen (Dania), Akdeniz Universitesi (Turcja), Universitat fur Bodenkultur (Austria), Georg-August Universität Göttingen oraz Universität Kassel (Niemcy), Universidad Politecnica de Cartagena (Hiszpania), Katholieke Universiteit Leuven (Belgia), University of Joensuu, (Finlandia), AgroParis Tech (Francja). W ostatnich 5 latach w ramach programu stypendialnego LLP Erasmus 35 studentów zrealizowało część studiów (1 lub 2 semestry) lub praktyki zawodowe (1 osoba) w wymienionych uczelniach. Wymiar wymiany międzynarodowej studentów należy uznać za niezadowalający, czego przyczyną jest, słaba znajomość języka angielskiego.

Znacznie większa była grupa studentów przyjeżdżających (ponad 150 osób w ciągu 5 lat) z różnych uczelni partnerskich m. in. Portugalii, Francji, Turcji, Rumunii, Hiszpanii, Włoch. Liczba uczestniczących w programach międzynarodowych oraz w wymianie realizowanej z zagranicznymi ośrodkami akademickimi doktorantów i pracowników była znacznie mniejsza: 4 doktorantów wyjechało i 2 przyjechało oraz 13 pracowników wyjechało i 10 przyjechało.

W ramach współpracy międzynarodowej, z uwzględnieniem wpływu jej czynników na proces dydaktyczny, w tym formułowanie i realizację programów kształcenia i jego efektów uczestniczyło: 4 studentów, 8 doktorantów i 67 pracowników (62 wyjechało i 5 przyjechało).

Informacje na temat rekrutacji studentów do programu Erasmus Mundus umieszczane są na stronie internetowej Wydziału .

Wymiana studentów miała miejsce również w ramach projektu HOMING PLUS, przyznanego przez Fundację na Rzecz Nauki Polskiej w celu rozwoju współpracy pomiędzy Polską i Francją. W ramach tego projektu w 2013 r. dwoje studentów (magistrantów) z Wydziału odbyło 3-miesięczne staże dydaktyczno-naukowe w Uniwersytecie Piotra i Marii Curie w Paryżu oraz jeden student z tego ośrodka odbył analogiczny staż w Katedrze Fizjologii Roślin WRiB. Prace dyplomowe wykonywane przez tych studentów dotyczyły molekularnych mechanizmów regulacji spoczynku i kiełkowania nasion.

Pracownicy Wydziału uczestniczyli również w programie LLP Erasmus Staff Teaching Mobility. Kilku pracowników odbyło krótkoterminowe staże, prowadząc zajęcia dydaktyczne (wykłady, seminaria) i/lub organizując szkolenia dla studentów i pracowników uczelni partnerskich.

Wydział bierze udział w realizacji trzech projektów dydaktycznych finansowanych z programu TEMPUS-SMHES (program Unii Europejskiej przyczyniający się do wzmocnienia współpracy pomiędzy szkołami wyższymi w krajach UE i krajach partnerskich oraz wspierający reformę sektorów szkolnictwa wyższego).

Program projektu COST Action (872-NEMAGENICS), realizowany na Wydziale stworzył kolejną możliwość wymiany doktorantów. Efektem są 2 publikacje, które ukazały się w PLoS ONE 7(7) w 2012 oraz w New Phytologist w roku 2014. Natomiast w 2010 r. doktorant Katedry Botaniki wziął udział w szkoleniu z zakresu interferencji RNA („RNA in plant parasitic nematodes”) odbywającym się w Queen’s University w Belfaście (Wielka Brytania). Wydział współpracuje z Wydziałem Ogrodnictwa, Biotechnologii i Architektury Krajobrazu SGGW w realizacji wybranych zadań badawczych w ramach projektu 7 Programu Ramowego EU FP7-REGPOT – WULS Plant Health. Celem tego projektu są badania dotyczące identyfikacji czynników podatności roślin na nicienie cystowe, które realizowano we współpracy z ośrodkami w Holandii, Austrii i Niemczech. W roku 2013 w ramach tego projektu doktorant Katedry Botaniki odbył 3-miesięczny staż naukowy w Wageningen University (Holandia). Celem tego krótkoterminowego stażu było przeprowadzenie analizy funkcjonalnej białek produkowanych przez pasożytnicze nicienie cystowe przy wykorzystaniu najnowszych technik biologii molekularnej i inżynierii genetycznej. Z wyników badań realizowanych podczas tego stażu przygotowywane są publikacje do czasopism z JCR.

Inną formą międzynarodowej wymiany jest aktywne uczestnictwo studentów, doktorantów i pracowników Wydziału w konferencjach naukowych, w celu przedstawienia uzyskanych wyników (w formie referatu lub posteru) na forum międzynarodowym, w gronie światowych specjalistów w danej lub pokrewnej dziedzinie. W okresie ostatnich 5 lat w międzynarodowych konferencjach wzięło udział kilkudziesięciu pracowników, a także studentów i doktorantów z Wydziału, spośród których kilkoro otrzymało wyróżnienia. W latach 2009-2013 Wydział brał udział w organizacji kilku dużych międzynarodowych konferencji.

Zagraniczne ośrodki naukowe wymieniane w samoocenie jako baza współpracy naukowej, to często uczelnie relatywnie wysoko usytuowane w międzynarodowych rankingach. Mimo tego dane odpowiedniej tabeli samooceny wskazują na to, że powyższa wymiana dotyczy głównie pracowników naukowych. Liczba osób wyjeżdżających w ramach współpracy z jedną instytucją zagraniczną ogranicza się w zdecydowanej liczbie przypadków do jednej osoby, co z kolei wskazuje na raczej ekstensywny rodzaj współpracy. Zdecydowanie pozytywnym zjawiskiem w kontaktach międzynarodowych są staże naukowe. Obecność i praca profesorów z zagranicznych uczelni na Wydziale, prowadzone przez nich zajęcia w znacznym stopniu mogą się przyczynić do zmian w planowaniu i realizacji procesu kształcenia.

Proces rekrutacji dotyczący wymiany międzynarodowej LLP Erasmus ma charakter powszechny, a niezbędne informacje można uzyskać na stronie Internetowej Uczelni oraz u Koordynatorów Programu Erasmus. Kryteria kwalifikacji kandydatów na studia za granicą obejmują znajomość języka obcego (wymagany poziom B2) oraz dobre wyniki w nauce. Według opinii studentów wymagania stawiane kandydatom ubiegającym się o wyjazd stosują zasadę równych szans. Proces rekrutacji dotyczący wymiany międzynarodowej funkcjonuje poprawnie z punktu widzenia oceny studenckiej. Negatywnie należy ocenić brak oferty wymiany międzynarodowej z programu LLP Erasmus dla studentów kierunku inżynieria ekologiczna. Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA wskazali, iż ubiegali się o możliwość wyjazdu, lecz z uwagi na brak umów partnerskich podpisanych dla kierunku inżynieria ekologiczna, ich udział w programie nie był możliwy. Władze Wydziału wskazały, że jest to nowy kierunek studiów i Uczelnia jest dopiero w trakcie nawiązywania współpracy z zagranicznymi ośrodkami akademickimi.

Podczas spotkania ze studentami na pytanie, kto brał udział w wymianie zgłosiło się zaledwie kilka osób, a na pytanie, kto w przyszłości planuje wyjazd na stosunkowo krótki okres studiów zagranicznych, zgłosiły się tylko trzy osoby. Nieco lepiej wyglądała sytuacja w przypadku doktorantów, gdzie motywacja wyjazdu była o wiele silniejsza, co z kolei jest prawdopodobnie związane z rodzajem ich studiów, większą rolą kontaktów międzynarodowych i ich ważnością odczuwaną w ciągu prac badawczych. Doktoranci uczestniczą w programach wymiany międzynarodowej. Informacje, oraz możliwości wymiany są wysyłane drogą elektroniczną przez Biuro wymiany międzynarodowej. Doktoranci wysoko ocenili proponowane im możliwości wyjazdu, większość doktorantów deklarowała, że brała udział w wymianie międzynarodowej (15 osób) lub jest w trakcie aplikowania (7 osób). W przypadku zainteresowania doktoranci mogą zgłaszać własne uwagi i propozycje. Dodatkowo doktoranci mogą się starać o dodatkowe środki finansowe na wyjazdy w ramach puli rektorskiej, oraz ze środków własnych Wydziału. Ponadto opiekunowie naukowci, promotorzy zachęcają swoich doktorantów do wyjazdów poprzez kontakty z zagranicznymi ośrodkami, proces ten jednak nie sformalizowanych struktur i opiera się na zasadach koleżeńskich profesorów. Studenci I i II. stopnia sygnalizowali brak pomocy dziekanatu przy organizacji ich wyjazdów, niedostateczną liczbę odpowiednich kontaktów międzynarodowych Wydziału i wynikającą z tego ograniczoną ofertą wyjazdową. Część studentów podkreśliła jednak, że brak zainteresowania wyjazdami z ich strony jako swoiste sprzężenie zwrotne determinuje pewną pasywność Władz Wydziału.

Wszyscy byli zgodni co do tego, że nauka języka obcego na pierwszych latach studiów jest niewystarczająca. Liczba zajęć, ani merytoryczna zawartość kursów nie daje możliwości nauczania się języka specjalistycznego na takim poziomie, który student potrzebuje na przykład do wyjazdu na studia zagraniczne. Z drugiej strony studenci podkreślili, że znajomość języka przy przygotowywaniu prac dyplomowych jest niezbędna i wymagana przez kadrę dydaktyczną. Przy rekrutacji studentów III stopnia sformułowane jest kryterium, które wskazuje na to, że od kandydatów wymagana jest dobra znajomość przynajmniej jednego języka obcego. Tak niekonkretnie określony próg wiedzy może być przeszkodą efektywnej pracy doktoranta. Jednak przy formowaniu pełnego obrazu sytuacji nauczania języka obcego na studiach doktoranckich, należy podkreślić - w stosunku do wcześniejszych lat - nieproporcjonalnie wysoką liczbę godzin poświęconą na nauczanie języka. Jest to słuszne ale nie zastąpi braku zdolności poruszania się w obcojęzycznym środowisku tej większości studentów, którzy nie biorą udziału w kształceniu na tym poziomie. Trudno jest jednoznacznie wskazać powody pasywności studentów w przypadku wymiany z zagranicznymi środowiskami akademickimi. Władze Wydziału powinny zastanowić się nad rozwiązaniem tego problemu, ponieważ kontakty międzynarodowe studentów nie odpowiadają tendencjom oczekiwanym w obecnych czasach.

Wydział realizuje również dodatkową wymianę doktorantów w postaci ich uczestnictwa w różnych szkoleniach organizowanych przez ośrodki zagraniczne. Ze względu na bardzo wysoki poziom oraz interdyscyplinarny charakter tych szkoleń, okazały się one bardzo przydatne podczas opracowywania własnych wyników oraz pisania prac doktorskich.

Wydział podejmuje starania zmierzające do rozwoju umiędzynarodowienia badań naukowych, zarówno w formie wspólnych projektów badawczych, jak również w postaci nieformalnej współpracy międzynarodowej. W ostatnich latach ta ostatnia forma kooperacji rozwinęła się szczególnie intensywnie. Jej efektem są liczne publikacje w międzynarodowych czasopismach naukowych o wysokim IF. Stanowią one dla studentów (a także pracowników) cenny materiał źródłowy podczas opracowywania prac dyplomowych, przygotowywania artykułów naukowych i materiałów dydaktycznych. Ponadto coraz częstsze wizyty pracowników naukowych z zagranicy i wygłaszane przez nich wykłady wraz z prezentacjami uczelni stwarzają możliwość śledzenia najnowszych trendów światowej nauki i zachęcają do wizyt na obcych uczelniach.

Pracownicy Wydziału z Katedry Fizjologii Roślin nadal kontynuują wieloletnią współpracę z ośrodkiem francuskim – Laboratorium Biologii Nasion (UMR7622, Biologie des Semences) – w Uniwersytecie Piotra i Marii Curie w Paryżu (UPMC 6). Projekt HOMING PLUS przeznaczony jest na dalszy rozwój współpracy polsko-francuskiej. Ośrodki te oprócz wspólnie prowadzonych badań naukowych i wymiany studentów pomiędzy laboratoriami (opisanej wyżej), podjęli także działania mające na celu umożliwienie realizacji podwójnych dyplomów magisterskich (dla studentów kierunku Biologia), pomiędzy SGGW a UPMC 6. Z uzyskanych wyników badań realizowanych podczas staży naukowych są przygotowywane publikacje do czasopism o zasięgu międzynarodowym.

Ponadto na początku obecnego roku przyznane zostało ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego i Ministerstwa Spraw Zagranicznych Francji finansowanie projektu w ramach programu POLONIUM, przeznaczonego na wzmocnienie rozwoju naukowej i dydaktycznej współpracy polsko-francuskiej. Grupy badawcze będą kontynuowały badania molekularnych aspektów regulacji kiełkowania i ustępowania spoczynku nasion prowadzące do ulepszania jakości nasion. W ramach tego programu przewidziana jest wymiana kilku studentów i pracowników z obu ośrodków.

Wydział realizował kilka projektów we współpracy z krajami spoza Unii Europejskiej oraz współfinansowanych z innych środków pochodzących ze źródeł zagranicznych. Badania dotyczyły ekologicznych aspektów krajobrazów rolniczych w różnych systemach zwalczania chwastów. W okresie 2010-2013 pracownicy Katedry Nauk o Środowisku Glebowym realizowali projekt badawczy finansowany przez BPC Singapore Pte Ltd dotyczący analizy wpływu różnych form nawozów potasowych na plon i jakość roślin uprawnych. Od 2012 r. Wydział realizuje projekt "Mieszkam na terenie chronionym, prawa i obowiązki", który jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Uzyskane w tych projektach wyniki są przygotowywane do opublikowania.

W latach 2009-2013 bardzo intensywnie rozwinęła się nieformalna współpraca pracowników Wydziału z wieloma ośrodkami zagranicznymi. Między innymi pracownicy Katedry Botaniki prowadzili wspólne badania z Institute of Plant Protection, University of Natural Resources and Life Sciences w Tulln (Austria) i Institut für Nutzpflanzenwissenschaften und Ressourcenschutz, Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universität w Bonn (Niemcy). Równie owocna okazała się współpraca z Laboratory of Nematology, Wageningen University (Holandia), której wynikiem jest publikacja w czasopiśmie o wysokim IF tj. Proceedings of National Academy of Sciences of USA (2012). Prowadzona jest bardzo intensywna współpraca dotycząca szeroko rozumianej analizy genetycznych cech fizjologicznych wybranych roślin uprawnych. Badania te realizowane były we współpracy z Hiszpanią,

Brazylią, Chinami, Wielką Brytanią, USA, Iranem, Kanadą i zaowocowały wieloma (dwudziestoma) wspólnymi publikacjami w międzynarodowych czasopismach.

Bardzo intensywną współpracę międzynarodową prowadzi także pracownicy Katedry Fizjologii Roślin, dotyczącą głównie modyfikacji funkcjonowania aparatu fotosyntetycznego w różnych warunkach środowiskowych. Współpraca ta zaowocowała kilkoma wspólnymi publikacjami.

W ramach nieformalnej współpracy odbył się 2-miesięczny staż naukowy 2 doktorantów z Uniwersytetu w Vigo (Hiszpania) i z Uniwersytetu w Calabria (Włochy). Doktoranci, wspólnie z pracownikami Katedry Fizjologii Roślin opracowali metodykę oznaczania głównych fitohormonów tj. auksyn i etylenu w korzeniach roślin poddanych działaniu wybranych związków allelopatycznych. Uzyskane wyniki zostały zawarte w artykułach opublikowanych w renomowanych czasopismach: *Journal of Chemical Ecology* (2013) i *Journal Experimental of Botany* (2014, w trakcie procedury).

Wydział prowadzi również współpracę w ramach umów bilateralnych podpisanych pomiędzy SGGW i uczelniami zagranicznymi. W tej formie od kilku lat realizowana jest współpraca z Bagdad Agricultural University (Irak), w ramach której doktorant z tego ośrodka odbył w okresie 2011-2012 półroczny staż naukowy w Katedrze Nauk o Środowisku Glebowym. Podpisano także umowę z Uniwersytetem w Auburn (USA). Ostatnio, tj. w styczniu 2013 r. Wydział podpisał nową bilateralną umowę dotyczącą współpracy naukowej z Uniwersytetem im. Charles'a Sturt'a w Waga w Australii. Podstawowym jej założeniem jest wymiana naukowa pracowników i studentów oraz prowadzenie wspólnej działalności naukowo-badawczej w zakresie fizjologicznych, biochemicznych i molekularnych aspektów allelopatycznych oddziaływań pomiędzy roślinami.

Niektórzy pracownicy Wydziału są aktywnie zaangażowani w prace redakcji renomowanych, międzynarodowych czasopism naukowych oraz międzynarodowych wydawnictwach. Wielu pracowników Wydziału jest członkami różnych międzynarodowych towarzystw naukowych, a niektórzy z nich pełnią i nadal pełnią ważne funkcje.

Podsumowując, należy stwierdzić, że Wydział zapewnia stopniu właściwym udział studentów, doktorantów i pracowników w realizacji programów międzynarodowych w ramach obszarów, dziedzin i dyscyplin związanych z prowadzonymi studiami.

Efektom mobilności studentów oraz uczestników studiów III stopnia, jak również mobilności nauczycieli akademickich jest wysoka jakość kształcenia i wysoki poziom umiędzynarodowienia badań naukowych na Wydziale.

- 2) jednostka podejmuje działania mające na celu internacjonalizację procesu kształcenia, w tym w zakresie określania efektów i realizacji programu kształcenia,

Wydział przykładą dużą wagę i dostrzega potrzebę internacjonalizacji. W ostatnich latach Władze Wydziału prowadziły aktywną współpracę w zakresie dydaktyki biologii z wieloma instytucjami zagranicznymi, w ramach programów opisanych powyżej.

Jednym z działań na rzecz internacjonalizacji procesu kształcenia jest propozycja pracowników Wydziału prowadzenia wybranych przedmiotów w języku obcym (angielskim). Jest to bardzo istotny element w procesie umiędzynarodowienia procesu dydaktycznego, ponieważ istnieje możliwość przyjazdu studentów zagranicznych i realizowania przez nich studiów.

Dzięki dużej aktywności pracowników Wydziału, w ostatnich latach znacząco poszerzyła się tzw. „angielska ścieżka kształcenia”. W oparciu o zgłoszone przez pracowników zajęcia (obecnie pracownicy Wydziału prowadzą 20 przedmiotów w języku angielskim), przyjeżdżający studenci mieli możliwość zrealizowania różnorodnych przedmiotów na

Wydziale, (wymienione w Raporcie samooceny na str. 63) dla przykładu takich jak: Ecology of grassland, Organic agriculture, Environmental role of grassland, Physiology of plants and its production under climate changes, Sensors indices and bioindicators for agriculture and biology, Climate change impacts on plant growth and crop yield, Energetic plants: a renewable energy source, Microbial biotechnology, Soil biology, Soil microbiology and biochemistry, Water microbiology, Soil science. W latach 2009-2013 pracownicy Wydziału realizowali łącznie ok. 700-800 godzin zajęć dydaktycznych w języku angielskim w każdym roku akademickim.

Ważnym elementem procesu internacjonalizacji jest udział wykładowców z zagranicy, zapraszanych na wykłady i warsztaty, dzięki którym zarówno studenci, jak i doktoranci mają możliwość uczestniczenia w ich wykładach. W ramach Erasmus Teaching Mobility Programme w latach 2009-2013 Wydział przyjął kilku profesorów przyjeżdżających jako visiting professor z ośrodków zagranicznych. Podczas tych wizyt goście przeprowadzili kilkadziesiąt godzin zajęć dydaktycznych ze studentami i wygłosili szereg referatów oraz uczestniczyli w wielu seminariach i dyskusjach naukowych. W ostatnich latach Wydział gościł 3 wykładowców z zagranicznych ośrodków akademickich (z Uniwersytetu w Hamburgu 2012 r., Uniwersytetu w Poczdamie 2013 r. oraz z Uniwersytetu w Waga – Australia 2013 r.) w ramach projektu visiting professor. Podczas pobytu wykładowców na Wydziale studenci mieli możliwość uczestnictwa w wykładach i seminariach dydaktyczno-naukowych prowadzonych w języku angielskim. Dodatkowo skutkiem wskazanych wizyt było opracowanie programu nowego przedmiotu oraz jego realizacja na II stopniu studiów kierunku biologia.

Wydział w ramach internacjonalizacji procesu kształcenia umożliwia studentom uczestnictwo w międzynarodowych konferencjach i konkursach naukowych. Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA pozytywnie ocenili możliwość uczestnictwa we wskazanych aktywnościach naukowych. Istotne jest pełne finansowanie wskazanych wyjazdów studentów przez Uczelnię.

Pracownicy Wydziału odbyli wizyty w ośrodkach zagranicznych jako invited visiting professor, w Brazylii w Department of Genetics, Escola Superior de Agricultura Luiz de Queiroz, University of Sao Paulo. Podobny charakter miała wizyta w 2013 r. dwóch pracowników Katedry Fizjologii Roślin, w Uniwersytecie Palackiego w Ołomuńcu (Czechy). Przedmiotem tej wizyty było zapoznanie się z funkcjonowaniem laboratoriów Katedry Biochemii Wydziału Przyrodniczego w ramach projektu BioLink realizowanego w sferze podnoszenia jakości kształcenia na Uniwersytecie. Pracownicy zapoznali się z zasadami funkcjonowania studiów magisterskich i doktoranckich na Uniwersytecie Palackiego. Przedyskutowano, także możliwości nawiązania ścisłej współpracy naukowo-badawczej w ramach realizacji prac doktorskich.

Kierownicy Studiów Doktoranckich zapraszają na spotkania doktorantów ze studentami z wymiany zagranicznej w celu poznania specyfiki rolnictwa w krajach z których przyjeżdżają studenci.

Wszystkie dane dotyczące ofert wyjazdów międzynarodowych, szkoleń, staży oraz partnerów zagranicznych są dostępne na stronach internetowych Uczelni i Wydziału, co ułatwia dostęp osobom potencjalnie zainteresowanym. W strukturze SGGW tymi działaniami zajmuje się Biuro Współpracy Międzynarodowej, podlegające prorektorowi ds. współpracy międzynarodowej, które zamieszcza aktualne informacje także na stronie Wydziału. Studenci i pracownicy informowani są o poszczególnych naborach poprzez umieszczenie ogłoszeń na uczelnianej stronie internetowej oraz stronie wydziałowej.

Współpraca międzynarodowa zajmuje ważne miejsce w działalności Wydziału, przyczyniając się do pogłębiania badań naukowych i ujednolicenia programów dydaktycznych. Międzynarodowa współpraca realizowana przez Wydział w zakresie dydaktyki z

nauczycielami akademickimi zagranicznych uniwersytetów stwarzała możliwość dyskusji o szeroko rozumianym procesie edukacji studentów. Wspólne dyskusje obejmowały między innymi: poszukiwanie nowych, skutecznych metod nauczania, dostosowania treści programów nauczania do współczesnych i nadchodzących wyzwań dla biologii i rolnictwa oraz środowiska i człowieka oraz opracowania systemów zapewniających wysoki poziom kształcenia studentów. Oprócz spraw nauczania wymiana poglądów obejmowała także problemy naukowe dotyczące rozwoju innowacyjnych kierunków badań w naukach rolniczych i biologicznych, zrównoważonego użytkowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zasobów naturalnych oraz ochrony środowiska. Zrealizowana współpraca międzynarodowa przyczyniła się do rozwoju znajomości osobistych między ludźmi nauki z różnych krajów, co stanowiło podstawę do dalszej, choć często nieformalnej, ale bardzo efektywnej współpracy, zarówno w zakresie edukacji jak i działalności naukowej.

3) jednostka współpracuje z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami akademickimi,

Wydział bardzo intensywnie współpracuje zarówno z zagranicznymi jak i krajowymi ośrodkami naukowymi. Współpraca międzynarodowa na Wydziale polega na wymianie doświadczeń naukowych i dydaktycznych z innymi ośrodkami naukowymi i dydaktycznymi w kraju i na świecie. Oprócz nabytej wiedzy praktycznej i teoretycznej efektem tej współpracy są publikacje w czasopismach naukowych. Zainteresowaniem cieszą się wyjazdy dydaktyczne w ramach programu LLP Erasmus, na których pracownicy, oprócz głoszenia wykładów i prowadzenia ćwiczeń, mogą się przyjrzeć procesowi dydaktycznemu ośrodka partnerskiego. Pozwala to na wprowadzanie niektórych rozwiązań na Wydziale macierzystym, które umożliwiają jego lepsze funkcjonowanie. Częste wizyty pracowników naukowych z zagranicy i wygłaszane przez nich wykłady wraz z prezentacjami uczelni stwarzają możliwość śledzenia najnowszych trendów światowej nauki i zachęcają do wizyt na obcych uczelniach. Podczas przygotowywania odpowiedników kursów objętych programem kształcenia istnieje możliwość wglądu w programy uczelni partnerskich, ich porównania oraz dostosowywania.

Wydział posiada oficjalną współpracę z Uniwersytetami i instytucjami badawczymi oraz wiele nieformalnych kontaktów, owocujących dwustronną wymianą i współpracą w zdobywaniu funduszy na wspólne projekty oraz wspólnymi publikacjami. Współprace dotyczą wyjazdów studentów, doktorantów i pracowników do zagranicznych ośrodków na staże naukowe, konferencje, sympozja. ponadto przynoszą wiele innych, dodatkowych korzyści. Z tego rodzaju współpracy skorzystało 4 studentów, 8 doktorantów i 67 pracowników. Polityka wspierania kontaktów międzynarodowych przynosi wymierne efekty w postaci mobilności studentów, doktorantów i pracowników oraz liczby otrzymywanych grantów i wysoko punktowanych publikacji. W ramach współpracy międzynarodowej także przyjeżdżają profesorowie na zaproszenie z wykładami oraz w celach badawczych. Oprócz zapewnienia studentom możliwości wyjazdów, Wydział oferuje coraz liczniejsze kursy przedmiotów w językach obcych, wymienione powyżej.

Współpraca z zagranicznymi ośrodkami akademickimi przekłada się bezpośrednio na działalność naukowo-badawczą, która prowadzona jest na bardzo wysokim poziomie. Dodatkowo wiedza i umiejętności zdobyte podczas pobytu w zagranicznych ośrodkach pozwalają na adaptowanie technik badawczych w rodzimym laboratorium, opanowanie nowych metod badawczych i ich wdrożenie do istniejącej bazy metodologicznej, przyczyniają się w znaczący sposób do podniesienia wartości wykonywanych prac, rozwijają umiejętności właściwego planowania zadań i konsekwencji w realizacji postawionego celu, zwiększają możliwości publikowania prac w renomowanych czasopismach, a także wpływają na poziom prowadzonych zajęć dydaktycznych i osiąganie efektów kształcenia na najwyższym

poziomie światowym. Zdobyte w ramach wymiany międzynarodowej nowe wiadomości, doświadczenia i umiejętności, ściśle powiązane z prowadzonymi w kraju i zagranicą badaniami naukowymi pracowników uczestniczących w wymianie zostają następnie wprowadzone do programu kształcenia studentów. Badania naukowe mają szczególnie duży wpływ na tematykę proponowanych prac dyplomowych – tematyka ta jest powiązana z tematyką badań, dzięki czemu przy ich realizacji studenci mogą zaznajomić się z najnowszymi osiągnięciami naukowymi na danym polu badań, w tym z zagraniczną literaturą przedmiotu. W podobny sposób pracownicy naukowcy wyjeżdżający za granicę wpływają na treści seminariów magisterskich i doktoranckich oraz przedmiotów specjalistycznych.

Wiedza i doświadczenie zdobyte podczas wizyt i staży naukowych pomagają w realizacji starań zmierzających do podnoszenia jakości kształcenia i uzyskania wyznaczonych efektów kształcenia. W dodatku spotkania te umożliwiły zapoznanie się z systemem oceniania wyników pracy studentów oraz sposobami rozpowszechniania wiedzy w różnych krajach. Ponadto porównanie kryteriów recenzji prac dyplomowych, naukowych i projektów badawczych stanowiło kolejny aspekt zrozumienia i standaryzacji systemów edukacyjnych w różnych europejskich i pozaeuropejskich krajach. Ponadto studenci podczas wyjazdów nabywają nową wiedzę, umiejętności i kompetencje, a także przełamują bariery językowe i kulturowe, dzięki czemu zdobywają pracę nie tylko w naszym kraju.

Zakres współpracy z ośrodkami akademickimi w Polsce oraz polskimi instytucjami naukowymi został przedstawiony w Raporcie Samooceny. Wyszczególniono łącznie ok. 60 różnych instytucji, w tym ok. 20 uczelni wyższych i instytutów. Współpraca z uczelniami polega na realizacji wspólnych projektów badawczych np. Konsorcjum skupiające 5 uczelni, którego liderem jest Politechnika Warszawska realizuje projekt „Foresight regionalny dla szkół wyższych Warszawy i Mazowsza Akademickie Mazowsze 2030”. Konsorcjum skupiające 5 uczelni i 1 instytut, którego liderem jest SGGW współpracuje w zakresie wdrożenia kształcenia na odległość na kierunku E – Rolnictwo na I i II stopniu kształcenia w ramach realizacji projektu pt.: „Program unowocześniania kształcenia w SGGW dla zapewnienia konkurencyjności oraz wysokiej kompetencji absolwentów”. Współpraca z innymi uczelniami dotyczy głównie problematyki związanej z rolnictwem.

Na podstawie przedstawionych powyżej danych, należy stwierdzić, że skala i związek współpracy krajowej oraz międzynarodowej z ośrodkami akademickimi na prowadzone kształcenie i działalność naukowo-badawczą Jednostki są wyraźnie widoczne.

Studenci pozytywnie ocenili współpracę Wydziału z międzynarodowymi ośrodkami akademickimi. Istotna jest możliwość udziału studentów, w ramach działalności poszczególnych Studenckich Kół Naukowych, w seminariach i kongresach naukowych odbywających się w kraju jak i zagranicą. Koszty dojazdu oraz uczestnictwa są w pełni pokrywane przez Uczelnie, co studenci oceniają pozytywnie. Uczelnia oferuje swoim studentom możliwość uczestnictwa w wymianie krajowej z programu MOSTAR. Niezbędne informacje studenci mogą odnaleźć na stronie Internetowej Uczelni. Środowisko studenckie pozytywnie oceniło możliwość dodatkowego rozwoju i wymiany doświadczeń ze studentami pokrewnych jednostek w kraju.

Większość doktorantów uczestniczyło w stażach zagranicznych. O możliwościach wyjazdu doktoranci są informowani za pośrednictwem poczty elektronicznej lub poprzez umieszczanie informacji na stronie internetowej wydziału i Biura wymiany międzynarodowej, jak również są informowani bezpośrednio przez promotorów i opiekunów naukowych. W ramach swoich prac badawczych doktoranci mogą również starać się o dodatkowe źródła na dofinansowanie wyjazdów ze środków do dyspozycji katedr. Doktoranci uczestniczą również w badaniach i grantach organizowanych przez inne ośrodki akademickie, w tym zagraniczne, jeżeli ich obszar badań jest zgodny z tematyką grantu (w obecnym roku akademickim kilkunastu

doktorantów uczestniczy w takich grantach). Aktywność doktorantów w tym zakresie należy ocenić pozytywnie.

- 4) jednostka współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w celu osiągnięcia właściwych efektów kształcenia.

Współpraca akredytowanej jednostki z otoczeniem społeczno-gospodarczym przebiega na kilku płaszczyznach, do których należy zaliczyć przede wszystkim praktyki studenckie, prace eksperymentalne w ramach prac dyplomowych na potrzeby rolników i ośrodków rolniczych czy zakładów doświadczalnych, współpracę szkoleniową i naukowo-badawczą oraz doradztwo eksperckie. Wśród podmiotów, z którymi kooperuje akredytowana jednostka znajduje się szereg różnych podmiotów prywatnych i publicznych, placówek edukacyjnych, gospodarstw rolniczych oraz organizacji i instytucji otoczenia biznesu.

Wydział jest koordynatorem projektu: BIOPRODUKTY, innowacyjne technologie wytwarzania prozdrowotnych produktów piekarskich i makaronu o obniżonej kaloryczności finansowanego z Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Przewidywane dofinansowanie dla SGGW to: 6 555 125,00 PLN. Projekt obejmuje prowadzenie badań dla opracowania innowacyjnych technologii i rozwoju nowych produktów spożywczych: prozdrowotnego pieczywa jasnego i makaronu o obniżonej kaloryczności i zwiększonej zawartości błonnika. Ma on charakter ściśle aplikacyjny, został ukierunkowany na bezpośrednie zastosowanie wyników badań w praktyce gospodarczej, na potrzeby rynku zbóż i produktów zbożowych (pieczywo, makarony). Umożliwi producentom pieczywa i makaronu uzyskanie nowych technologii produkcji oraz wytworzenie gamy innowacyjnych produktów zbożowych. W rezultacie realizacji projektu nastąpi wdrożenie do produkcji prozdrowotnego pieczywa jasnego i makaronu. Dodatkowo w wyniku realizacji tego projektu Wydział uzyska: wyposażenie Katedry Agronomii w aparaturę badawczą do badań w systemie rolnictwa precyzyjnego. W realizacji badań na Wydziale uczestniczy 1 profesor, 4 doktorów, 4 magistrów (doktorantów) oraz 8 studentów. Wyniki badań przemysłowych, które realizuje Wydział zostaną opublikowane w 8 publikacjach w czasopiśmie naukowych z listy JCR, powstaną 2 wdrożenia uzyskanych wyników badań w formie instrukcji wdrożeniowej, przygotowywane są 4 prace doktorskie i kilka prac magisterskich.

Relacje jednostki z otoczeniem społeczno-gospodarczym w kontekście osiągnięcia właściwych efektów kształcenia w dużej mierze opierają się jednak na kontaktach bezpośrednich i nieformalnych. W trakcie wizytacji zapoznano się także z wybranymi porozumieniami o współpracy, których zdecydowana większość dotyczyła przyjmowania studentów na praktyki i staże zawodowe. Z tego punktu widzenia ważną rolę do spełnienia mają Pełnomocnicy ds. Współpracy – zarówno na poziomie uczelnianym, jak i wydziałowym, których działalność związana jest m.in. z procesem formalizowania obecnej współpracy z przedstawicielami otoczenia zewnętrznego. W kontekście osiągnięcia właściwych efektów kształcenia należy jeszcze ściślej włączyć pracodawców w funkcjonowanie Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia.

Interesariusze zewnętrzni w osobach pracodawców deklarowali głównie pośredni wpływ na programy studiów, oparty w dużej mierze na możliwości zgłaszania nieformalnych opinii. Niektórzy wskazali na ciekawą inicjatywę w zakresie platformy powstałej w ramach projektu unijnego, która ma umożliwiać zgłaszanie opinii na temat programów przez pracodawców. Platforma ta jest jednak dopiero w początkowej fazie rozwoju i przechodzi obecnie okres testowania.

Praktykowane formy współpracy nie są odzwierciedlone wprost i bezpośrednio w wewnętrznym systemie zapewnienia jakości kształcenia, a Wydział w sposób formalny i

systemowy nie zwracał się do tej pory do pracodawców z pytaniami o uwagi do programów studiów.

Podczas spotkania, jakie odbyło się w trakcie wizytacji pracodawcy krytycznie odnosili się do praktyk studenckich, w głównej mierze akcentując ich krótki czas. Należy jednak podkreślić, że uwagi te miały charakter ogólny i nie odnosiły się bezpośrednio do systemu praktyk na Wydziale, ale ogólnie do praktyk studenckich realizowanych w szkołach wyższych w całej Polsce. Niektórzy z pracodawców wyrażali także chęć i gotowość w zakresie prowadzenia zajęć dydaktycznych. Do tej pory nie mieli okazji swojej wiedzy przekazywać studentom w ten sposób.

Studenci oceniali krytycznie aktywność Wydziału w zakresie współpracy z pracodawcami. Ich zdaniem, spotkania z pracodawcami jeśli już się odbywają, to są incydentalne, sposób organizacji praktyk studenckich jak też ich wymiar czasowy również były oceniane krytycznie. Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA wskazali, że współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym dotyczy również realizacji prac dyplomowych oraz odbywania staży i projektów naukowych. Dodatkowo studenci mają możliwość odbywania wybranych zajęć dydaktycznych objętych programem kształcenia w przedsiębiorstwach partnerskich. Do mankamentów należy brak sformalizowania procedur, który ma charakter bardziej współpracy ze studiami I i II stopnia oraz brak udziału podmiotów zewnętrznych w określaniu efektów kształcenia. Należy sformalizować procedury współpracy, a Wydział powinien bardziej zintensyfikować współpracę z podmiotami zewnętrznymi w zakresie określania efektów kształcenia na studiach III stopnia.

Na podstawie przeprowadzonej wizytacji, opinii uzyskanych w jej trakcie od przedstawicieli pracodawców i studentów oraz przedstawicieli Wydziału należy stwierdzić, że jednostka współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w celu osiągnięcia właściwych efektów kształcenia w stopniu znaczącym. Proponowane są zatem pewne działania, które pogłębią i poszerzą dotychczasową współpracę z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego tj.:

- zwiększanie udziału pracodawców w procesie budowania wysokiej kultury jakości kształcenia na poziomie Wydziałowego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, np. poprzez pełniejsze włączenie ich w procesy określania i oceny osiągania efektów kształcenia,
- zaangażowanie pracodawców w proces modernizacji i dopasowywania oferty edukacyjnej Wydziału (także studiów podyplomowych) do potrzeb rynku pracy,
- opracowanie i wdrożenie systemu kontroli praktyk studenckich.

W procesie dydaktycznym pracownicy Wydziału współpracują z krajowymi ośrodkami akademickimi i instytutami naukowymi oraz z przedsiębiorstwami i instytucjami samorządowymi.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Wymiana międzynarodowa na Wydziale jest wszechstronna i dostępna zarówno dla nauczycieli akademickich jak i studentów. Zastrzeżenia budzi fakt braku umów partnerskich dla kierunku inżynieria ekologiczna. W większości przypadków program LLP Erasmus jest głównym źródłem wymiany studentów. Udział studentów w wymianie międzynarodowej jest niezadowalający i Wydział powinien podjąć odpowiednie działania, w celu jej intensyfikacji. Wszystkie wyjazdy zagraniczne odbywają się zgodnie z obowiązującą na Wydziale procedurą i mają charakter szkoleniowy, dydaktyczny i naukowy.
- 2) Wydział prowadzi politykę zachęcającą studentów i pracowników do intensyfikacji stopnia internacjonalizacji tj. do nawiązywania współpracy z nowymi ośrodkami

zagranicznymi i większej mobilności. Rozwinięta i działająca obecnie polityka wymiany międzynarodowej Wydziału jest odpowiednia do skali i potrzeb Wydziału. Wydział umożliwia udział w konferencjach międzynarodowych, oraz zaprasza profesorów w celu prowadzenia zajęć.

- 3) Z programów wymiany międzynarodowej korzystają osoby związane zarówno procesem dydaktycznym jak i w ramach programów naukowych. Współpraca z ośrodkami krajowymi i zagranicznymi wywiera wpływ na kształcenie, głównie doskonalenie procesu dydaktycznego dla studentów: I, II i III stopnia. Studenci wyjeżdżają za granicę w ramach dobrze działającego programu ERASMUS oraz w wyniku realizowanych programów badawczych oraz oficjalnych umów z innymi ośrodkami naukowymi. Studenci podczas wyjazdów nabywają nową wiedzę, umiejętności i kompetencje, a także przelamują bariery językowe i kulturowe, dzięki czemu zdobywają pracę nie tylko kraju ale i zagranicą. Studenci wizytowanej Jednostki mają możliwość uczestnictwa w wymianach krajowych z programu MOSTAR oraz w konferencjach, kongresach i konkursach naukowych realizowanych w zagranicznych ośrodkach naukowo-dydaktycznych. Ogólnie wpływ współpracy z innymi ośrodkami akademickimi na prowadzone kształcenie i działalność naukową należy ocenić dobrze.
- 4) Na podstawie przeprowadzonej wizytacji, opinii uzyskanych w jej trakcie od przedstawicieli pracodawców i studentów oraz przedstawicieli Wydziału należy stwierdzić, że jednostka współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w celu osiągnięcia właściwych efektów kształcenia w stopniu zadawalającym. Proponowane są zatem pewne działania, które pogłębią i poszerzą dotychczasową współpracę z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego tj.: zwiększanie udziału pracodawców w procesie budowania wysokiej kultury jakości kształcenia na poziomie Wydziałowego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, np. poprzez pełniejsze włączenie ich w procesy określania i oceny osiągania efektów kształcenia; zaangażowanie pracodawców w proces modernizacji i dopasowywania oferty edukacyjnej Wydziału (także studiów podyplomowych) do potrzeb rynku pracy; opracowanie i wdrożenie systemu kontroli praktyk studenckich.

7. Wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne zapewniane przez jednostkę studentom i doktorantom w procesie uzyskiwania efektów uczenia się

- 1) Jednostka ma wdrożony system opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej, uwzględniający także potrzeby osób niepełnosprawnych,

System opieki naukowej skierowanej do środowiska studenckiego funkcjonuje prawidłowo. Istotna jest możliwość realizowania przez studentów badań i projektów naukowych, zgodnych z ich zainteresowaniami oraz wybranym kierunkiem kształcenia. W ramach opieki naukowej studenci wizytowanej jednostki mają możliwość uczestnictwa w dwóch Studenckich Kołach Naukowych (SKN). Międzywydziałowe Koło Naukowe Biologów umożliwia realizację projektów naukowych w ramach dwóch sekcji: botanicznej i zoologicznej. Pozytywnie należy ocenić udział studentów w krajowych i międzynarodowych obozach naukowych (m.in. w Gruzji, czy Bułgarii). Studenci zrzeszeni we wskazanym SKN mają możliwość publikacji w czasopiśmie krajowych. Istotny jest również aktywny udział studentów w konferencjach, konkursach naukowych oraz dwóch zjazdach Polskiego Towarzystwa Botanicznego (łącznie 6 doniesień naukowych). Studenckie Koło Naukowe Rolników prowadzi działalność dwutorową, na którą składa się część promocyjna - rozpowszechnianie nurtu rolnictwa oraz część naukowa, gdzie studenci uczestniczą w projektach naukowych. Studenci mają

możliwość prezentacji prac badawczych podczas Przeglądu Kół Naukowych SGGW oraz uczestnictwa w krajowych i międzynarodowych konferencjach tematycznych. Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA pozytywnie ocenili działalność kół naukowych oraz duże zaangażowanie opiekunów SKN.

W latach 2011-2013 studenci wizytowanej Jednostki byli współautorami 17 publikacji naukowych, uczestniczyli w 12 konferencjach organizowanych w kraju i za granicą oraz brali udział w 11 projektach badawczych.

Wizytowana Jednostka zapewnia swoim studentom odpowiedni dostęp do literatury i czasopism naukowych dzięki funkcjonowaniu Biblioteki Głównej SGGW. Studenci pozytywnie ocenili ilość i jakość podręczników niezbędnych w procesie kształcenia oraz dostęp do elektronicznych katalogów i baz danych (m.in. EBSCO, Elsevier, Springer, Proquest, Wiley, Oxford Journals). Studenci mają możliwość korzystania ze 115 stanowisk komputerowych w Bibliotece Głównej oraz trzech sal komputerowych zlokalizowanych na Wydziale.

System opieki naukowej skierowany do studentów Wydziału ma charakter kompleksowy i wzorowo spełnia swoją rolę. Istotna jest możliwość rozwoju zainteresowań naukowych studentów zgodnych z ich kierunkiem kształcenia.

W przypadku doktorantów przydział opiekunów naukowych wynika bezpośrednio z obszaru badawczego, którym interesuje się doktorant. Doktoranci pozytywnie oceniają możliwość samodzielnego wyboru opiekuna naukowego, jeszcze w czasie trwania procesu rekrutacji, a następnie wraz z opiekunem wspólnie ustalają ramowy plan pracy badawczej. W ramach programu studiów odbywają się konsultacje pracowników naukowych, z których może skorzystać każdy doktorant. Ocena konsultacji w opinii doktorantów jest wysoka, a konsultacje odbywają się terminach podanych z odpowiednim wyprzedzeniem. Ewentualne odwołania są również zgłaszane z wyprzedzeniem. W ramach wsparcia naukowego doktoranci uczestniczą również w konferencjach naukowych, do udziału w których są zachęceni przez swoich promotorów i opiekunów naukowych. W ramach pracy katedr każdy doktorant otrzymuje określoną pulę pieniędzy, którą może swobodnie rozdysponować na opłacenie udziału w konferencjach lub dofinansować publikacje naukowe. Doktoranci mogą się również starać o dofinansowania badań w ramach środków wydziałowych przewidzianych dla młodszych pracowników nauki i doktorantów oraz o dodatkowe środki znajdujące się w dyspozycji rektora uczelni. W ocenie doktorantów zasady przyznawania tych dofinansowań są przejrzyste i zrozumiałe a informacje o terminach składania podań są przedstawiane przez kierowników katedr i Samorząd Doktorantów. Mankamentem jest brak obecności doktoranta w komisji przyznającej dofinansowania. Należy w tym zakresie niezwłocznie uzupełnić skład wyżej wymienionej komisji o przedstawiciela doktorantów. W czasie spotkania Zespołu Oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej z doktorantami, ustalono, że doktoranci pozytywnie odnoszą się do korzystania z sal dydaktycznych poza zajęciami. Dodatkowo w pracowniach każdy doktorant ma swój osobisty komputer i może swobodnie korzystać z laboratoriów, nawet w godzinach nocnych.

Wydział posiada właściwie funkcjonujący system opieki dydaktycznej skierowany do środowiska studenckiego. Studenci wizytowanego Wydziału mają odpowiedni dostęp do planów i programów studiów oraz dokumentów związanych z procesem kształcenia. Pozytywnie należy ocenić udział przedstawicieli studentów w Komisji ds. Dydaktyki, w której mają możliwość wyrażania opinii na temat programów kształcenia oraz zakładanych efektów uczenia się. Na pierwszych zajęciach z danego przedmiotu studenci są informowani na temat zakresu materiału omawianego na zajęciach, charakterystyki przedmiotu, obowiązującej literatury oraz sposobu zaliczenia zajęć dydaktycznych. Pozytywnie należy ocenić tryb konsultacji studentów z wykładowcami. Konsultacje mają charakter powszechny, a ich terminy są dostosowane do potrzeb środowiska studenckiego.

Społeczność studencka ma możliwość indywidualizacji procesu kształcenia, zgodnie z § 11 i 12 Regulaminu Studiów. Student ubiegający się o Indywidualny Program Studiów (IPS) powinien odznaczać się wysokimi osiągnięciami w nauce. Dodatkowo studenci niepełnosprawni mogą odbywać studia w formie Indywidualnego Planu Zajęć (IPZ). Studenci pozytywnie ocenili oferowane możliwości w zakresie indywidualizacji procesu kształcenia.

Pozytywnie należy ocenić szeroką bazę firm i przedsiębiorstw przemysłu rolno-spożywczego, które umożliwiają realizację praktyk studenckich. Istotna jest również możliwość indywidualnego wyboru miejsca praktyk, co studenci oceniają pozytywnie. Zastrzeżenia budzi jednak fakt zobligowania studentów do zakupu dzienniczka praktyk. Zaleca się udostępnienie studentom dzienniczka praktyk w formie nieodpłatnych materiałów dydaktycznych. Wydział wykorzystuje nowoczesne techniki nauczania (e-learning) do wsparcia procesu uczenia się studentów. Środowisko studenckie pozytywnie oceniło wskazane techniki nauczania.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci wyrazili pozytywną opinię dotyczącą funkcjonowania Dziekanatu oraz kompetencji pracowników administracyjnych. Studenci kierunku inżynieria ekologiczna negatywnie ocenili program studiów oraz zajęcia dydaktyczne z nim związane. Według ich opinii brakuje przedmiotów technicznych, poruszających tematykę nowoczesnych technologii wykorzystywanych w obszarze nauk ekologicznych. Dodatkowo treści poruszane na pozostałych przedmiotach są identyczne z treściami przedstawianymi na zajęciach kierunku biologia i rolnictwo. Studenci wielokrotnie zgłaszali wskazany problem do Władz Wydziału, lecz poczynione zmiany nie są dla nich satysfakcjonujące.

W Uczelni funkcjonuje Pełnomocnik ds. Studentów Niepełnosprawnych, którego głównym zadaniem jest wspomaganie osób niepełnosprawnych w procesie kształcenia. W chwili obecnej w Uczelni studiuje 256 studentów z orzeczeniem o niepełnosprawności, w tym 23 studentów na Wydziale Rolnictwa i Biologii (3 osoby z lekkim, 16 z umiarkowanym oraz 4 ze znacznym stopniem niepełnosprawności). Studenci niepełnosprawni mogą liczyć na bezpłatne doradztwo zawodowe, psychologiczne oraz prawne, jak również grupowe zajęcia rehabilitacyjne. Istotna jest możliwość indywidualizacji zajęć i programu kształcenia. Zastrzeżenia budzi fakt, iż wizytowana Jednostka nie zapewnia właściwej pomocy dla studentów niepełnosprawnych pod względem narządu wzroku i słuchu. W Uczelni nie funkcjonuje wypożyczalnia sprzętu audiowizualnego oraz multimedialnego, istotnego w kształceniu osób niedowidzących i niedosłyszących. Studenci nie mają również możliwości korzystania z pętli indukcyjnych oraz innych pomocy niezbędnych dla osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się. Zaleca się zapewnienie właściwego rozwoju naukowego i dydaktycznego studentów z różnymi formami niepełnosprawności.

Uczelnia i wizytowana Jednostka zapewnia właściwy rozwój naukowy i dydaktyczny studentów. Problemem jest jednak niedostosowanie form pomocy dla osób z różnymi formami niepełnosprawności.

Jednostka posiada przejrzysty system opieki materialnej i socjalnej skierowanej dla środowiska studenckiego. Studenci mają możliwość ubiegania się o wszystkie świadczenia wskazane w art. 173 ust. 1 Ustawy. Świadczenia są wypłacane terminowo, bez zbędnych opóźnień, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Rozdział środków finansowych na świadczenia pomocy materialnej jest dokonywany w porozumieniu z Samorządem Studentów, co jest zgodne z art. 174 ust. 2 Ustawy. Samorząd Studentów posiada swoich przedstawicieli w Wydziałowej Komisji Stypendialnej oraz Odwoławczej Komisji Stypendialnej. Studenci stanowią większość składu obu Komisji zgodnie z art. 177 ust. 3 Ustawy. Stypendium socjalne, specjalne dla osób niepełnosprawnych oraz zapomoga są przyznawane przez Wydziałową Komisję Stypendialną. Uczelnia w myśl art. 173. ust 2 Ustawy zapewnia pomoc materialną dla studentów niepełnosprawnych. Wysokość

świadczenia jest uzależniona od posiadanego stopnia niepełnosprawności. Stypendium Rektora jest przyznawane na wniosek studenta. Niezbędne informacje oraz dokumenty są dostępne na stronie Internetowej Uczelni. Istotne jest zastosowanie kilku kryteriów (średniej ocen, osiągnięć naukowych, artystycznych i sportowych studentów) do otrzymania Stypendium Rektora w myśl art. 181 ust. 1 Ustawy, co pozwala na wyróżnienie najlepszych studentów.

Przyznawanie środków z Funduszu Pomocy Materialnej oraz innego rodzaju świadczeń dla doktorantów, odbywa się na podstawie ogólnouczelnianych regulaminów. Również doktoranci z niepełnosprawnością mogą korzystać z dodatkowych dedykowanym im stypendiów na zasadach ogólnouniwersyteckich. Brak jest natomiast innych udogodnień dla doktorantów z niepełnosprawnością, których nie ma obecnie na Wydziale. Zapisy tych regulaminów są przejrzyste i zgodne z ustawą i rozporządzeniami. Kryteria określone w regulaminach są zgodne z obowiązującymi przepisami. Doktoranci mają możliwość ubiegania się o wszystkie świadczenia wskazane w przepisach prawa. Na Wydziale, każdy doktorant otrzymuje stypendium doktoranckie. Doktoranci mogą również korzystać z domów asystenckich, jakie posiada Uczelnia. Procedura przydziału jest przejrzysta i zrozumiała, obejmująca jednakowe zasady dla wszystkich doktorantów na Uczelni. Zasady przyznawania miejsc w akademikach są identyczne jak w przypadku studentów i odbywają się za pośrednictwem Samorządu Studenckiego przy współudziale Samorządu Doktorantów.

Opieka materialna wizytowanej Jednostki funkcjonuje w oparciu o system, który zapewnia odpowiednie warunki socjalno-bytowe studentom. Ważne jest uczestnictwo studentów w weryfikacji funkcjonowania wskazanego systemu poprzez udział swoich przedstawicieli w Komisjach Stypendialnych.

- 2) jednostka ma efektywny system rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych,

System rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych wizytowanego Wydziału nie ma charakteru kompleksowego. W przypadku sytuacji konfliktowych z udziałem studentów stosowane są postępowania: rozpoznanie sprawy przez Prodziekana ds. kierunku oraz mediacja ze stronami konfliktu w obecności opiekuna roku i Samorządu Studentów. W sprawach w których nie dochodzi do ugodowych rozwiązań następuje skierowanie postępowania do Dziekana Wydziału. W sytuacjach naruszenia Regulaminu Studiów sprawa jest przekazywana do Komisji Dyscyplinarnej ds. studentów. Studenci nie potrafili wypowiedzieć się na temat efektywności stosowanych rozwiązań.

Studenci Wydziału posiadają swoich przedstawicieli w Komisji dyscyplinarnej i Odwoławczej Komisji dyscyplinarnej ds. studentów w składzie niezłożonym z równej liczby studentów i nauczycieli akademickich, **co jest niezgodne z art. 213 ust. 5 Ustawy. Zaleca się uzupełnienie składów Komisji o brakujących przedstawicieli studentów.**

Wszystkie sprawy konfliktowe doktorantów są załatwiane drogą nieformalną poprzez Kierowników Studiów Doktoranckich, czy poprzez Uczelnianą Radę Doktorantów. Doktoranci wysoko oceniają wszystkie działania nieformalne. W ich ocenie nie potrzeba formalizowania procedur, gdyż nie było do tej pory żadnych sytuacji wymagających ich zastosowania.

- 3) jednostka wspiera działalność samorządu oraz organizacji zrzeszających studentów lub doktorantów i współpracuje z nimi; organy jednostki, podejmują aktywne działania mające na celu szerokie włączanie studentów oraz doktorantów i ich przedstawicieli do prac organów jednostki, komisji statutowych i doraźnych,

zwłaszcza koncentrujących swoje prace wokół procesu dydaktycznego i spraw dotyczących studentów i doktorantów.

Samorząd Studentów wizytowanej Jednostki prowadzi działalność w zakresie spraw studenckich, włączając w to organizację przedsięwzięć kulturalnych m.in. otrzęsin, połówek, akcji charytatywnych, dni SGGW, czy konkursów wiedzy. Samorząd Studentów ma do dyspozycji odpowiednie zaplecze lokalowe (biuro), wyposażone w niezbędny sprzęt biurowy. Uczelnia zapewnia środki materialne niezbędne do funkcjonowania Samorządu Studentów, zgodnie z art. 202 ust. 8 Ustawy.

Uczelnia respektuje i spełnia wymagania ustawy z art. 61 ust. 3 co do odpowiedniego minimalnego udziału przedstawicieli studentów w Senacie Uczelni. W chwili obecnej, jak wynika z listy obecności, środowisko studenckie stanowi 23,40% wszystkich członków.

Wydział nie spełnia wymagań ustawy z art. 67 ust. 4 co do odpowiedniego minimalnego udziału przedstawicieli studentów w Radzie Wydziału. Środowisko studenckie jest reprezentowane przez 19,69% przedstawicieli studentów. Studenci aktywnie uczestniczą w pracach organów kolegialnych. Istotna jest możliwość zabierania głosu przez studentów w sprawach dotyczących procesu dydaktycznego i struktury organizacyjnej Jednostki. Samorząd Studentów opiniuje Regulamin Studiów, zgodnie z art. 161 ust.2 Ustawy. Opinia sporządzana jest w formie pisemnej uchwały Rady Uczelnianej Samorządu Studentów SGGW. Przedstawiciele studentów pozytywnie ocenili kontakt z Władzami Wydziału oraz Uczelni. Istotna jest możliwość cyklicznych spotkań Samorządu Studentów z Prorektorem ds. Dydaktyki oraz Pełnomocnikiem Rektora ds. Jakości Kształcenia, w celu omówienia spraw związanych z ankietyzacją i wewnętrznym systemem zapewniania jakości kształcenia.

Samorząd Studentów wizytowanego Wydziału prowadzi szkolenia dla studentów rozpoczynających kształcenie z zakresu ich praw i obowiązków. Szkolenia są prowadzone w formie prezentacji multimedialnych dla wszystkich studentów Uczelni.

Samorząd Doktorantów działa na szczeblu ogólnouczelnianym, w którym każdy z wydziałów jest reprezentowany przez dwóch przedstawicieli. Przedstawiciele doktorantów uczestniczą w pracach Rady Wydziału, Komisji ds. Zapewnienia i Doskonalenia Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Przedstawiciel Doktorantów zasiada również w Komisji doktoranckiej, która opiniuje wnioski o przyznanie Stypendiów Doktoranckich. Sam proces przyznawania stypendiów doktoranckich jest scentralizowany i opiera się o Rektorską Komisję stypendialną, której ponad 50 % składu stanowią doktoranci. Analogiczna sytuacja ma miejsce w przypadku pozostałych świadczeń z Funduszu Pomocy Materialnej. W ocenie doktorantów, wyrażonej w czasie spotkania z Zespołem Oceniającym Polskiej Komisji Akredytacyjnej, ich przedstawiciele w Samorządzie Doktorantów Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie działają bardzo dobrze, a przedstawiciele w komisjach na wydziale prawidłowo spełniają swoje obowiązki.

Wizytowana Jednostka zapewnia odpowiedni rozwój i funkcjonowanie Samorządu Studentów i Doktorantów. Istotne jest właściwe wsparcie materialne oraz lokalowe dla inicjatyw organizowanych przez społeczność studencką.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1. System opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej ma charakter kompleksowy i uwzględnia potrzeby studentów i doktorantów w procesie uzyskiwania efektów uczenia się. Zastrzeżenia studentów budzi program kształcenia na kierunku inżynieria ekologiczna. System opieki studentów niepełnosprawnych, nie w pełni wspomaga osoby z różnymi formami niepełnosprawności w procesie kształcenia.**

2. **System rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych nie jest sformalizowany i funkcjonuje w oparciu tradycyjne działania, które spełniają swoją rolę z punktu widzenia studentów i doktorantów. Zastrzeżenia budzi jednak fakt braku odpowiedniej ilości przedstawicieli studentów w Komisji dyscyplinarnej oraz odwoławczej Komisji dyscyplinarnej ds. studentów.**
 3. **Wizytowana Jednostka wspiera i stwarza odpowiednie warunki do działalności Samorządu Studentów i Doktorantów. Zastrzeżenia budzi jednak fakt braku odpowiedniego minimalnego udziału przedstawicieli studentów w Radzie Wydziału.**
- 8. Spójność systemu wewnętrznych przepisów prawnych normujących proces zapewnienia jakości kształcenia, oraz jego zgodność z przepisami powszechnie obowiązującymi**

Przepisy prawne normujące proces zapewnienia jakości w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie można podzielić na bezpośrednio odnoszące się do funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości jak i te o charakterze ogólnym regulujące kwestie związane z odpowiedzialnością organów, procesem kształcenia na studiach I, II, III stopnia oraz studiach podyplomowych i doktoranckich, tworzeniem programów kształcenia, zasadami rekrutacji, określaniem i weryfikacją efektów kształcenia, w tym zasadami dyplomowania, tokiem studiów, oceną nauczycieli akademickich, wsparciem studentów, systemem antyplagiatowym, itp.

Pierwsze uregulowania dotyczące wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia na Uczelni zostały wprowadzone Uchwałą nr 3-2009/2010 Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 26 października 2009 r. w sprawie wewnętrznego systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie został wprowadzony Zgodnie z § 3 ww. uchwały zasadniczymi celami Systemu było:

1. zintegrowanie i usystematyzowanie istniejących w SGGW elementów składowych systemu jakości kształcenia,
2. stworzenie przejrzystych procedur zapewniania jakości kształcenia na Uczelni,
3. stworzenie mechanizmów stałego zarządzania, monitorowania i doskonalenia Systemu,
4. zapewnienie dostępu do informacji o jakości kształcenia oraz kompetencjach i umiejętnościach absolwentów.

Jednocześnie według postanowień § 4 schemat organizacji i funkcjonowania systemu obejmował:

1. ocenę i analizę procesu nauczania,
2. opinie studentów o prowadzonych zajęciach,
3. ocenę warunków infrastrukturalnych prowadzenia zajęć dydaktycznych,
4. ocenę warunków socjalnych studentów,
5. ocenę dostępności informacji na temat kształcenia,
6. ocenę mobilności studentów i nauczycieli akademickich,
7. opinie absolwentów i pracodawców na temat jakości kształcenia w SGGW.

Modernizacja wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia wprowadzonego w 2009 r. nastąpiła uchwałą nr 1 - 2013/2014 Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 23 września 2013 r. w sprawie wprowadzenia Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Uchwałą tą przyjęto politykę i cele jakości kształcenia w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie w brzmieniu stanowiącym załącznik Nr 1 do niniejszej Uchwały, zatwierdzono schemat organizacji i funkcjonowania Systemu stanowiący załącznik Nr 2 do Uchwały oraz zatwierdzono Procedurę Zapewnienia i Doskonalenia

Jakości Kształcenia, w ramach której System jest monitorowany i doskonalony, stanowiącą załącznik Nr 3 do Podstawowym narzędziem systemu jakości kształcenia jest Procedura Zapewnienia Jakości Kształcenia przyjęta przez podstawowe jednostki organizacyjne Uczelni przy tworzeniu Wydziałowych Systemów Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia. W niej uwzględnione są następujące elementy Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

- A. Rekrutacja
- B. Organizacja procesu kształcenia
- C. Uruchamianie kierunków i specjalności
- D. Opracowywanie programów studiów
- E. Opracowywanie przedmiotów
- F. Efekty kształcenia na podstawie KRK
- G. Warunki wyboru przedmiotów fakultatywnych
- H. Plany zajęć
- I. Organizacja zajęć dydaktycznych
- J. Prowadzenie zajęć dydaktycznych
- K. Warunki zaliczania zajęć
- L. Warunki przechodzenia na kolejne okresy rozliczeniowe
- M. Warunki przeniesienia z innych uczelni i kierunków
- N. Praktyki i staże studenckie
- O. Prace dyplomowe
- P. Egzaminy dyplomowe
- Q. Stypendia i pomoc materialna
- R. Polityka informacyjna
- S. Monitorowanie losów absolwentów
- T. Ocena nauczycieli
- U. Prowadzenie badań naukowych
- V. Zasoby wykorzystywane w procesie kształcenia
- W. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia
- X. Budowanie relacji w środowisku społeczno-gospodarczym
- Y. Etyka w kształceniu
- Z. Innowacje i benchmarking

Zgodnie z informacją przekazaną przez Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia modernizacja systemu ma następować etapami wg określonego i przyjętego harmonogramu. W najbliższym okresie przewidywany jest również audyt wewnętrzny rozwiązań implementowanych na wydziałach. Dotychczas opracowano i wdrożono przewidziany w harmonogramie schemat organizacyjny Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia, tj. powołano osoby i komisje odpowiedzialne za działania związane z zapewnieniem jakości kształcenia na szczeblu ogólnouczelnianym (Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia, Rektorską Komisję ds. Jakości Kształcenia) jak i poszczególnych Wydziałów (Pełnomocników Dziekanów ds. Jakości Kształcenia, Wydziałowe Komisje ds. Jakości Kształcenia). Opracowano również procedurę zapewnienia i doskonalenia jakości.

Wydział wpisuje się we wszystkie działania związane z zapewnieniem jakości, określone w stosownych uchwałach Senatu oraz w misji i strategii Uczelni. Wyrazem tego było przyjęcie przez Radę Wydziału misji i strategii rozwoju w których określone zostały szczegółowe priorytety w odniesieniu do wysokiego poziomu kształcenia na Wydziale. Ponadto na Wydziale została opracowana Polityka Jakości, która stanowi immanentny element wydziałowego systemu zapewniania jakości. Jakość kształcenia została określona jako kluczowy element działania Wydziału Rolnictwa i Biologii. Jakość kształcenia na Wydziale

Rolnictwa i Biologii w Warszawie wdrażana jest za pomocą wewnętrznego systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia spójnego z systemem SGGW i podlega okresowym przeglądom. Za zapewnienie i doskonalenie jakości kształcenia odpowiedzialni są wszyscy członkowie społeczności Wydziału: władze, pracownicy naukowcy, dydaktyczni, techniczni i administracyjni oraz studenci.

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia został przyjęty na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 23 stycznia 2014 r. System zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia na Wydziale Rolnictwa i Biologii opiera się o następujące cele:

- podnoszenie jakości kształcenia studentów,
- doskonalenie metod weryfikacji i oceny systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia,
- podnoszenie rangi pracy dydaktycznej oraz inicjowanie działań zmierzających do samodoskonalenia i samokształcenia nauczycieli akademickich, pracowników technicznych i administracyjnych,
- promocję oferty dydaktycznej Wydziału oraz podejmowanie działań podnoszących atrakcyjność i konkurencyjność Wydziału,

System wdrażany jest na Wydziale za pomocą „Procedury jakości kształcenia na Wydziale Rolnictwa i Biologii”. Procedura zatwierdzana jest przez Radę Wydziału. Instrukcje do procedury sporządzane są w postaci decyzji Dziekana. System monitorowany jest za pomocą Kalendarza jakości. Kalendarz ma być opracowywany raz do roku i zatwierdzany przez Dziekana. Pełnomocnik Dziekana opracował kalendarz jakości na rok akademicki 2013/2014 zawierający wyraźne cele operacyjne, plan działań pro jakościowych oraz działania zw. z pomiarem, analizą, oceną i doskonaleniem jakości. Kalendarz jakości został skorelowany ze strategią Wydziału oraz określonymi miernikami jakości.

Dziekan Wydziału, w ramach posiadanych uprawnień wynikających ze Statutu Uczelni, bezpośrednio kieruje działalnością jednostki (w tym koordynuje proces kształcenia), a jego działania zmierzające do zapewnienia jakości kształcenia wspierane są przez Radę Wydziału oraz powołane Komisje Wydziałowe, tj: Komisję ds. Dydaktyki, Komisję Hospitacyjną, Komisję ds. Rozwoju, Komisję ds. Jakości Kształcenia, Komisję ds. Oceny Pracowników, Komisję Stypendialną, Komisję Finansową. Ponadto powołany został Pełnomocnik Dziekana ds. Jakości Kształcenia, ds. Praktyk, ds. Współpracy z Gospodarką, ds. Monitorowania Losów Absolwentów, ds. Międzynarodowych Projektów Badawczych, ds. Współpracy Międzynarodowej, ds. Współpracy ze Szkołami Średnimi, ds. Promocji Wydziału. Komisje Wydziałowe zostały powołane na posiedzeniu Rady Wydziału Rolnictwa i Biologii SGGW w dniu 27 września 2012 r., w tym Komisja ds. Jakości Kształcenia w składzie 14 osobowym (z późn. zm.), w składzie znajdują się m. in. przedstawiciel studentów, doktorantów, pracodawców, a także pracowników administracji. Przewodniczącą Komisji ds. Jakości Kształcenia pełni jednocześnie funkcję Pełnomocnika Dziekana Wydziału Rolnictwa i Biologii ds. Jakości Kształcenia na czas kadencji 2012/2016. Zadania Pełnomocnika Dziekana ds. Systemu obejmują współpracę z Pełnomocnikiem Rektora ds. JK, nadzór nad dokumentacją jakości kształcenia, jej aktualizację i dystrybucję na Wydziale, nadzór nad procesem mierzenia jakości kształcenia, w tym ankietyzacją zajęć, nadzór nad wdrażaniem działań korygujących i zapobiegawczych oraz inicjowanie działań doskonalących, przygotowanie i przeprowadzenie przeglądów Jakości Kształcenia, współpracę z instytucjami związanymi z jakością kształcenia, w tym akredytacyjnymi i certyfikującymi

Zadania Komisji ds. Jakości Kształcenia obejmują nadzór nad wdrażaniem procedur wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia; przygotowanie harmonogramów, nadzór nad przebiegiem oraz analiza wyników działań kontrolnych i udoskonalających; analiza wyników ankiet oceny pracowników wypełnianych przez studentów; podejmowanie

działań wynikających z analizy raportu Biura Karier (raport na podstawie analizy ankiet wypełnianych przez interesariuszy zewnętrznych, w szczególności przez pracodawców i absolwentów); analiza, ocena i opracowanie uwag dotyczących zmian w programach kształcenia; przygotowanie raportu oceny jakości kształcenia na Wydziale oraz sugestii dotyczących działań naprawczych i doskonalących; przygotowywanie ewentualnych propozycji zmian w wewnętrznym systemie zapewnienia jakości kształcenia.

W trakcie wizytacji zapoznano się z dokumentacją będącą przedmiotem obrad Rady Wydziału badając tematykę posiedzeń poświęconą zagadnieniom jakości. Z analizy dokumentacji Rady Wydziału wynika, iż problematyka jakości kształcenia jest przedmiotem obrad, a mianowicie podczas posiedzeń przedstawiane były zagadnienia związane z uczelnianym systemem zapewnienia jakości, polityką kadrową, zmianami w planach i programach studiów, strategią rozwoju wydziału. Ponadto zapoznano się z dokumentacją będącą wynikiem funkcjonowania Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Dopiero od bieżącego roku można zaobserwować zwiększenie jego zaangażowania w problematykę zapewnienia jakości.

Dokonując oceny należy stwierdzić, iż na obecnym etapie modernizacji Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia w SGGW, została stworzona struktura odpowiedzialności oraz uregulowania prawne umożliwiające funkcjonowanie systemu i jego rozwój, a także w przyszłości doskonalenie. Mając powyższe na uwadze niewątpliwie na uznanie zasługują zapoczątkowane w 2014 r. działania Wydziału zmierzające do usystematyzowania sfery zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia, zarówno w obszarze operacyjnym jak i dokumentacyjnym. W trakcie oceny identyfikuje się jednak początkowy etap rozwoju systemu na poziomie Wydziału, z uwagi na fakt, iż większość działań zw. z systemowym monitorowaniem, analizą, oceną i doskonaleniem jakości kształcenia została dopiero zaplanowana w Kalendarzu Jakości i zdecydowana większość z nich nie było dotychczas realizowanych w ujęciu systemowym.

Zgodnie z postanowieniami uchwałą nr 1 - 2013/2014 Senatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 23 września 2013 r. w sprawie wprowadzenia Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego wdrożona procedura podlega monitoringowi, w szczególności w podstawowych jednostkach organizacyjnych Uczelni. Kierownicy podstawowych jednostek organizacyjnych zostali zobowiązani do sporządzania rocznych raportów z funkcjonowania Wydziałowych Systemów Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia, które mają być przekazywane Pełnomocnikowi Rektora ds. Jakości Kształcenia. Raz w roku procedura będzie podlegała przeglądowi przeprowadzanemu przez Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia, który następnie, po uzyskaniu opinii Rektorskiej Komisji ds. Jakości Kształcenia, przedstawia raport z przeglądu Rektorowi. W przypadku stwierdzenia niezgodności podejmowane będą działania korygujące oraz korekcyjne i zapobiegawcze z uwzględnieniem analizy ryzyka. Z uwagi na wczesny etap rozwoju systemu na Wydziale tj. od stycznia 2014 r. nie zostały jeszcze podjęte działania wynikające bezpośrednio z uchwały Senatu w zakresie doskonalenia systemu zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale. Działania w zakresie gromadzenia i analizy danych podejmowane na Wydziale nie mają jeszcze charakteru kompleksowego (tj. nie obejmują w równym stopniu wszystkich rodzajów studiów, w tym studiów doktoranckich i podyplomowych) a dokumentacja gromadzona i analizowana nadal nie jest w pełni kompletna. Działania w zakresie analizy zostały zaplanowane w Kalendarzu Jakości i będą realizowane oraz monitorowane w odniesieniu do określonych mierników jakości.

Do momentu wdrożenia systemu zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale gromadzenie dokumentacji dotyczącej dokonywanych analiz i podejmowanych działań odnoszących się do poszczególnych czynników mających wpływ na jakość kształcenia na prowadzonych kierunkach studiów, studiach doktoranckich i podyplomowych, oraz doskonalenia tego

systemu, odbywało się na różnych poziomach struktury organizacyjnej oraz o dużym zróżnicowaniu stopnia ich intensywności. Działania prowadzone były na podstawie wytycznych ogólnouczelnianych aktów normatywnych odnoszących się pośrednio lub bezpośrednio do czynników wpływających na jakość kształcenia. Monitorowanie jakości kształcenia realizowanego na Wydziale dokonywane było przede wszystkim poprzez studentką ocenę przedmiotów, hospitację zajęć, okresową ocenę nauczycieli akademickich, . W trakcie wizytacji przedstawione zostały do wglądu przedstawione:

- 1) ogólnouczelniane wyniki oceny zajęć przez studentów na kierunkach prowadzonych na Wydziale w kolejnych latach,
- 2) wyniki wydziałowej ankiety dedykowanej dla studentów kształcących się w danej jednostce organizacyjnej,
- 3) zbiorczy raport nt. oceny jakości kształcenia przygotowany przez Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia i będący analizą studenckiej oceny realizacji zajęć przeprowadzonych po semestrze zimowym i letnim w roku akademickim 2010/2011. Wyniki ujęte w raporcie prezentowane są również na posiedzeniach organów Uczelni, w tym Rady Wydziału oraz wykorzystywane w prowadzeniu bieżącej polityki kadrowej powiązanej z programem kształcenia,
- 4) protokoły Rady Wydziału, Komisji ds. Jakości Kształcenia, Komisji ds. Dydaktyki,
- 5) wyniki ankiety przeprowadzonej wśród słuchaczy studiów podyplomowych,

Na Wydziale podjęto również działania związane z wprowadzeniem, systematycznej i kompleksowej analizy i oceny osiągniętych efektów kształcenia, której wyniki stanowią podstawę doskonalenia programu kształcenia. Kierownictwo jednostki dysponuje systemem informatycznym (eHMS) umożliwiającym weryfikację efektów kształcenia i ich ocenę zarówno w ujęciu krótko- jak i długookresowym. Zmiany w programach na ogół inicjowane są przez Komisję Dydaktyczną funkcjonującą przy Radzie Wydziału. Po wprowadzeniu wewnętrznego systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia, konkretne zadania w zakresie weryfikacji efektów kształcenia przypisane zostały również Pełnomocnikowi Dziekana oraz Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia.

Należy jednak zauważyć, iż w Uczelni zostały podjęte działania regulujące te kwestie, bowiem zgodnie z uchwałą Senatu nr 4 - 2011/2012 z dnia 24 października 2011 r. w sprawie wprowadzenia wytycznych dotyczących projektowania planów studiów i programów kształcenia, ich realizacji i oceny rezultatów, w zakresie realizacji planów studiów i programów kształcenia mają być uwzględniane:

- 1) zasady rekrutacji;
- 2) monitorowanie i wspomaganie osiągania przez studentów efektów kształcenia zgodnie ze spisanyymi i przyjętymi przez jednostkę procedurami;
- 3) warunki rozwoju zawodowego w odniesieniu do programu kształcenia o profilu praktycznym, opisane i zapewnione przez jednostkę;
- 4) warunki krajowej i międzynarodowej mobilności studentów;
- 5) zasady dokumentowania i weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia.

Natomiast przy ocenie rezultatów realizacji planu studiów i programu kształcenia mają być uwzględniane:

1. w zakresie ewaluacji:
 - a. analiza realizacji celów programu kształcenia,
 - b. badania jakości prac dyplomowych i ich związek z celami i charakterem programu kształcenia oraz zamierzonymi efektami kształcenia,
 - c. analiza wymagań i przebiegu egzaminu dyplomowego,
 - d. analiza wyników kształcenia (statystyka ocen),

2. w zakresie monitorowania:

- a. badania karier absolwentów,
- b. badania związku kwalifikacji z zatrudnieniem;
- c. badania opinii pracodawców.

Ogólnouczelniany system monitorowania losów zawodowych absolwentów oraz badania opinii pracodawców będzie wdrażany w ramach projektu PO IV KL „Podnoszenie jakości zarządzania zasobami SGGW” realizowanego w latach 2012-2014, w ramach którego jest planowane zadanie „Wdrożenie modelu zarządzania jakością kształcenia: system MLZA. W ramach tego zadania realizowane będą: procedura funkcjonowania systemu MLZA, narzędzie do monitorowania losów zawodowych absolwentów – wzory ankiet do monitorowania losów, 32 analizy losów zawodowych (dla kierunków), raport z wdrożenia systemu MLZA, a także szkolenia dotyczące funkcjonowania systemu MLZA. Nie mniej jednak podczas wizytacji została przedstawiony załącznik do raportu „Okresowa analiza wyników ankiet” realizowanego w ramach projektu „Program unowocześniania kształcenia w SGGW dla zapewnienia konkurencyjności oraz wysokiej kompetencji absolwentów” nr KSI-POKL 04.01.01-00-232/08 zadanie „wsparcie Biura Karier” „Analiza jakościowa wyników ankiet, wypełnianych w portalu Biuro Karier, przez użytkowników Student/Absolwent – wrzesień 2012 r.”. Ponadto przedłożony został raport z wykonania tego etapu badania. Jednocześnie należy zauważyć, iż formalnym wyrazem uregulowań w tym obszarze jest zarządzenie Rektora SGGW nr 13 z dnia 1 marca 2013 r. w sprawie realizacji badania pod nazwą Monitorowanie Losów Zawodowych Absolwentów oraz na przesyłanie materiałów informacyjnych drogą elektroniczną.

Działania w zakresie gromadzenia i analizy danych podejmowane na Wydziale nie mają jeszcze charakteru kompleksowego (tj. nie obejmują w równym stopniu wszystkich rodzajów studiów, w tym studiów doktoranckich i podyplomowych) a dokumentacja gromadzona i analizowana nie jest w pełni kompletna.

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego ZNACZĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

W Uczelni istnieje rama prawna umożliwiająca funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, jego rozwój, a także w przyszłości doskonalenie. Na Wydziale WZJK został wprowadzony dopiero w styczniu 2014 r. w tym także została stworzona struktura odpowiedzialności w obszarze zapewniania jakości kształcenia.

W strategii i polityce jakości Wydziału zostały przyjęte wyraźne cele jakościowe związane z wysokim poziomem kształcenia. Ponadto został opracowany kalendarz jakości skorelowany ze strategią Wydziału oraz miernikami. W trakcie oceny identyfikuje się początkowy etap rozwoju systemu na poziomie Wydziału, z uwagi na fakt, iż większość działań związanych z systemowym monitorowaniem, analizą, oceną i doskonaleniem jakości kształcenia została dopiero zaplanowana w Kalendarzu Jakości i zdecydowana większość z nich nie było dotychczas realizowanych w ujęciu systemowym. Działania w zakresie gromadzenia i analizy danych nie mają jeszcze charakteru kompleksowego, a także nie obejmują wszystkich czynników mających wpływ na jakość kształcenia w równym stopniu.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny instytucjonalnej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
1	strategia rozwoju		X			
2	wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		
3	cele i efekty kształcenia na studiach doktoranckich i podyplomowych oraz system ich weryfikacji		X			
4	zasoby kadrowe, materialne i finansowe	X				
5	przewodzenie badań naukowych		X			
6	współpraca krajowa i międzynarodowa		X			
7	system wsparcia studentów i doktorantów		X			
8	przepisy wewnętrzne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia			X		

Wydział Rolnictwa i Biologii Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie posiada daleko idące możliwości rozwoju. Przygotowana analiza SWOT precyzyjnie oddaje sytuację Wydziału analizowaną w ramach niniejszej oceny instytucjonalnej. Wśród szans należy wymienić położenie w mieście stołecznym, wiodącą rolę w kraju wśród wydziałów kształconych na kierunkach rolniczych oraz wyjątkowo dobrze wyposażoną bazę naukowo-dydaktyczną. Atutem jest również silna pozycja w Uczelni, wynikająca m. in. z faktu, że jest to najstarszy Wydział oraz absolwenci zajmujący

wysokie stanowiska w urzędach centralnych. Ważnym elementem w ocenie Wydziału jest potwierdzona współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Wydział prawidłowo postrzega swoje szanse włączeniu badań dwóch obszarów nauki – rolnictwa i biologii oraz dydaktyki związanej z tymi obszarami. Ważnym elementem funkcjonowania Wydziału jest prawidłowo skonstruowany Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia Zapewnia, jednak do pełnego wdrożenia w życie wymaga jeszcze sporo pracy, polegającej m.in. na przekonaniu do celowości tych działań, zarówno kadry, jak i studentów. Potrzebne są zdecydowane działania zmierzające intensyfikacji wymiany międzynarodowej.

Zagrożenia i słabe strony wskazane w analizie SWOT są typowe dla takich jednostek: zbyt wolny rozwój kadr, brak koncentracji badań, trudności z pozyskaniem środków na badania stosowane, małe zaangażowanie pracowników w pozyskiwanie zewnętrznych środków na badania, a w sferze dydaktyki to niż demograficzny i obniżający się poziom kształcenia w szkołach średnich. Zdecydowana większość zagrożeń, zarówno wewnętrznych i zewnętrznych, ma charakter administracyjno-ekonomiczny, często wynika z czynników niezależnych od Wydziału.

W celu zapewnienia prawidłowego rozwoju Władze Wydziału powinny zwrócić szczególną uwagę na:

- pełne wdrożenie i doskonalenie Wydziałowego System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia, szczególnie w zakresie gromadzenia, analizowania i wykorzystywania informacji w zapewnieniu jakości kształcenia,
- wprowadzenie procedury dotyczącej weryfikacji efektów kształcenia,
- wielokierunkowy rozwój współpracy międzynarodowej,
- zwiększenie zaangażowania pracodawców w proces realizacji Strategii Wydziału, intensyfikację udziału niektórych grup interesariuszy wewnętrznych - studentów w kształtowaniu oferty dydaktycznej i budowaniu wysokiej jakości kształcenia.

W odpowiedzi na raport z wizytacji przeprowadzonej w dniach 9-11 kwietnia 2014 r. Rektor Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie przesłał następujące uwagi Władz Wydziału dotyczące Raportu z wizytacji:

Kryterium 1: zgłoszone drobne poprawki redakcyjne zostały uwzględnione w treści Raportu,

Kryterium 2: W odpowiedzi na zarzuty dotyczące WSZJK Rada Wydziału podjęła w dniu 25 czerwca 2014 r uchwałę nr 97/2014 kompleksowo nowelizującą WSZJK na WR-E.

W odniesieniu do zarzutów szczegółowych przedstawia się to następująco:

- *w ciałach kolegialnych odpowiedzialnych za tworzenie i funkcjonowanie systemu nie ma przedstawicieli rynku pracy ...* - wprowadzono Procedurę postępowania we wzajemnej współpracy z interesariuszami zewnętrznymi przy doskonaleniu efektów kształcenia i programów studiów, procedura ta zapewnia możliwość udziału pracodawców w komisji dydaktycznej i radach programowych;
- *WSZJK nie precyzuje narzędzi monitorowania i okresowych przeglądów programów kształcenia* – wprowadzono Procedurę weryfikacji planów studiów i programów kształcenia, za coroczny przegląd planów studiów i programów kształcenia odpowiedzialni są prodziekani, a zamiany te mogą być wprowadzane na wniosek m. in. studentów, nauczycieli akademickich, pracodawców;
- *WSZJK nie ma wyspecjalizowanych narzędzi sprowadzania zasad oceniania studentów i doktorantów* – dokonano nowelizacji Procedury hospitacji i Procedury

walidacji efektów kształcenia oraz sprawdzania zasad oceniania, uwzględniając w nich ocenę realizacji i sposób oceny uzyskiwanych efektów kształcenia;

- *dostępność informacji na stronie internetowej nie jest śledzona przez WSZJK*-wprowadzono Procedurę oceny funkcjonowania dziekanatu, systemu USOS oraz strony internetowej Wydziału i Uczelni, wprowadzona ankieta umożliwi studentom bieżącą ocenę pracy dziekanatu oraz systemu informatycznego;
- *WSZJK nie posiada narzędzi wychwytywania nieprawidłowości w zakresie systemu oceniania oraz generowania procedur naprawczych* – zmodyfikowano zapisy dot. Monitorowania i zarządzania ryzykiem, konfliktami i incydentami oraz System identyfikacji zjawisk niepożądanych i działania naprawcze, określono odpowiedzialność Dziekana za rozwiązywanie konfliktów;
- *brak narzędzi WSZJK służących ocenie infrastruktury dydaktycznej i naukowego wsparcia studentów* - m. in. znowelizowano zapisy dotyczące Form wspierania studentów, oraz opracowano Procedurę pomocy materialnej dla studentów studiów pierwszego i drugiego stopnia na Wydziale Rolniczo-Ekonomicznym, wskazano obowiązki poszczególnych zespołów oraz pracowników odpowiedzialnych za bazę materialną Wydziału;
- *WSZJK nie ma zapisów i narzędzi nakazujących prowadzenia oceny efektywności działania na poszczególnych kierunkach studiów* – znowelizowano zapisy dot. Metod oceny, analizy i doskonalenia, w Regulaminie prac komisji wydziałowych wprowadzono pkt.” Tworzenie i doskonalenie procedur oraz form raportowania”, część tych zadań obejmują procedury omówione powyżej;
- *WSZJK nie zawiera jednolitego systemu gromadzenia danych, analiz i wykorzystania i wykorzystania informacji* – nowelizacja WSZJK nakłada taki obowiązek na Pełnomocnika Dziekana ds. Jakości Kształcenia, jest on zobowiązanych do przygotowywania corocznych analiz porównawczych.

Podjęte działania przez Władze WR-E jednoznacznie wskazują na głęboką ich troskę o jakość kształcenia, zakres podjętych działań zasadniczo dotyczy wszystkich elementów WSZJK, w odniesieniu do których zawarto uwagi w raporcie z wizytacji, w związku z tym należy uznać, że podjęte działania **stanowią przesłankę podniesienia oceny kryterium 2 ze „znacząco” na „w pełni”.**

Kryteria 3-6 – brak uwag

Kryterium 7: W odpowiedzi na uwagi zawarte w raporcie Rada Programowa podjęła działania zmierzające do rezygnacji z obowiązku składania sprawozdania z wykorzystania środków przyznanych w ramach stypendium projakościowego oraz obniżenia wymiaru obowiązkowych praktyk studenckich dla doktorantów. Przedstawiono również wykaz nowych przedmiotów fakultatywnych dla słuchaczy studiów doktoranckich, obejmuje on aż 15 pozycji, a ich nazwy jednoznacznie wskazują, że są to przedmioty dostosowane do potrzeb studiów III stopnia w dyscyplinie agronomia. Jednocześnie rada Wydziału podjęła uchwałę o uzupełnieniu Rad Programowych o przedstawicieli studentów. Podjęte działania w znacznym stopniu eliminują zastrzeżenia zawarte w raporcie z wizytacji i **stanowią przesłankę podniesienia oceny kryterium 7 ze „znacząco” na „w pełni”.**

Kryterium 8: Wyjaśnienia przedstawione do tego kryterium **nie stanowią przesłanki do zmiany oceny tego kryterium.**

Tabela nr 3.

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia		X			
system wsparcia studentów i doktorantów		X			